

सम्भवसम्बुद्ध निर्वाण मार्ग (जीवन सफल)

लेखक तथा प्रकाशक

पं० जोगमुनि बजाचार्य जगत् उद्धार महा बिहार
स्वयम्भू कवे भूर्भुवः (भुवन ल्यो)

ने० सं० १०९९

वि० सं० २०३६

भूमिका ।

थुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया सफू आपालं सफू स्वया
ग्रथ ग्रंथयागु मुख्य मुख्यगु श्लोक लिक्कया प्रमाण तथा
सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण बिषय यागु ज्ञानया जक संग्रह यांना
मुनाः आपालं परिश्रमं तयार यांना श्रद्धालु महानुभाव
गणपिनि न्ह्योने तये फयेकाग जुल । थ्व नेपाल मण्डल
यात मोक्ष मण्डल धकानं धायीगु ज्या च्वन । थयेया
नितिं नेपाले च्वपि न्हापारयापि दक्क मनुष्य गणपि जी
वने हे मुक्तिपद सम्यक्सम्बुद्धया पद लाना वना च्वपि
खनेदु मोक्ष मुक्ति जूपि जक च्वना च्वंगु थाये ज्या निति
मोक्ष मण्डल धका धैतःगु खने दु ॥ ॥ थयेया निति
जिनं छम्ह अल्पबुद्धिम्ह सकल मनुष्य गणपित सम्यक्सम्बुद्ध
निर्वाणया छुं लें कयने फैला धंगु बिचारं आपालं सफू
यागु निर्वाणया ज्ञान जक संग्रह यांना-मुनाः थुगु सफू तयार
यांना प्रकाश यांनागु जुल ॥ ॥ थुगु आध्यात्मिक
परमार्थ यागु आत्मा ज्ञान धंगु भच्चा थ्वीके थाकु तर
थुगु ज्ञाने चया यांना जूपि महानुभाव गणपिसं जा थ्वीके
सफू धंगु छुं दुगु मखु तर आपालं थ्वीके अःपुक च्वया
बियागु दु अथेनं सुं संखा दुपि महानुभाव गणपिनि मने

(ख)

अन्दोल जुया छुं संखा जुया च्वन धाःसा जितः नापला
बिज्यात ऊल धाःसा फुगुत स्यूगुत कनाः सेवा याये ॥
थुगु प्रज्ञापारमिता यागु ज्ञान आपालं यानाः थुगु मत उगु
मत धंगुनं दुगु मखु न्ह्याम्ह सिगु मतेनं आध्यामिक च्वे
थ्यंक ज्ञाने थ्यनी बले आपालं यानाः फुक्क सिगु ज्ञाननं
मिले जुयी तर आपा सिगु मते प्राणि गणपिनिगु उपरे
मुख्यगु गुगु महा करुणा मदुगु मत आपालं हे दु । बुद्ध
या धर्म बुद्ध पद लायेगु धंगु हे सत्व प्राणि गणपि उद्धार
यायेया निमित्तो हे जक धंगु जुयी । गुम्ह मनुष्यं संसारया
सत्व प्राणिगणपि उद्धार यायेगु चर्या कर्मस काय बाक
चिच दक्कं संकल्प यायी थुम्ह मनुष्य यात हे जक तःधंम्ह
मनु धायी सत्व उद्धार यायेगु चित्त मदुम्ह जूसा धन दुगुली
लक्ष्मी कुवेर थें ज्या सःगुली बिश्वकर्मा थेंहे तःधंगु पदबी
इन्द्र थेंहे इत्यादि न्ह्याक्व हे तःधंम्ह धाःसां तःधंम्ह धायी
मखु गुम्ह मनुष्यं थःत जीके थःत कतिलाके थः खलःपित जक
जीके छिके धका धायी थुजोम्ह मनुष्य यात न्ह्याक्व तःधंम्ह
धाःसां तःधंम्ह धायी मखु गुम्हसिनं स्वार्थी भाब धंगु किंचित्
मात्र हे मवेका सत्व हित यायेगु चर्या कर्म यायी थुम्ह
सित हे जक संसारे तःधंम्ह धका धायी । थयें महा करु

(ग)

णाया चित्ता यानाः थुगु ज्ञान न्ह्याम्ह मिन सोमानं छु
बाधा मदु ॥ ॥

थुगु सफू अल्प बुद्धिम्ह सिनं आपोलं सफू स्वया निर्वाण
या ज्ञान जक मुना कया संग्रह याना दयेकागु जुल थुकि
न्हापायापि सिद्ध महा पुरुष गणपिसं च्वया मवंगु छुहे
दुगु मखु बिचार बानपि महाशय गणपिसं सिहे सियो थुहे
थुयो ॥ ॥ थुगु सफूली गनं गनं द्वंगु त्रिति जूगु
दयेफु गुगु विषय यात ज्ञानी महा पुरुष गणपिसं बिचार
याना स्वया सूचना बिया बिज्यात दिल धाःसा दुतीय
संस्करणे संशोधन याना हये ॥ ॥ थुलि ॥ ॥

छत्वा खँ

धुगु सम्यक्सम्बद्ध निर्बाण मार्गया सफू स्वया बिज्याये
स्वया दिये धनेव शत साहसिका प्रज्ञापारमिता (तःध सफू)
अष्ट साहसिका प्रज्ञापारमिता स्वया बिज्यायेगु स्वया दियेगु
तःधं सफू न्यागु खण्ड-न्याधालेसं क्षण मात्रं सम्यक्सम्बद्ध
निर्बाण पद लायोगु बिषय यागु हे जक खँ जूया चवन । थगु
प्रज्ञापारमिता सफू स्वेगुलिं क्षण मात्रं अनुत्तर सम्यक्सम्बद्धया
पद लायोगु बिषयेले आपालं प्रतक्ष प्रमाण ज्वीक हे ज्ञान
थुयी मने दृढ ज्वीक हे बांलाकं बोध जूयी ॥ ॥
गुगु प्रज्ञापारमिता सफू धैगु क्षण मात्रं हे सम्यक्सम्बद्ध
निर्बाणया ज्ञान लायेगु बिषये यागु ज्ञान बांलाकं प्रतक्ष
प्रमाणं हे थ्वीगु सीगु किसिमं च्वैतःगु जूया निति बुद्ध
शास्त्रे दक्क सिवे मूलगु तःधंगु सफू प्रज्ञापारमिता हे जूया
चवन । थुगु सफू यागु खँ संस्कृत जक सया अर्थ जक
याये सयानं हे ज्यूगु मखु थुगु यागु मूलगु सम्यक्सम्बद्ध
निर्बाण बिषये यागु खँ थ्वी मखु थुगुया खँ थ्वीकेत थुगु
ज्ञाने तच्चकं दृढ चित्त यानाः ध्यान बिया स्वया थुगुया
चर्यानं यायेमा अले तिनि प्रतक्ष प्रमाणं हे बांलाकं बोध
जूयी थुयी ॥ ॥

यथे खं श्वीके याक्गु सफू जूया निति नन्वोगु परिश्रम
 ध्यान बिया स्वया आपाल याना सकामिन श्वीकं प्रत्यक्
 अःपुक भाषा यानाः सकलया न्ह्योने तये फयेकागु जून
 यथेया निति थूगु सफू छको छकोन स्वया विज्ञान स्वया
 दिल धाःसा आपाल ह ज्ञान दूढ ज्वीक थुर्या ।

थूगु ज्ञाने जिनं ऋग्योदं १५ ऋग्योदं १६ दुबले निमं हे
 थ्व तःधंगु ज्ञान धका आपालं हे श्रद्धा रुचि दु थूगु हे
 ज्ञानया चर्चा अभ्यास याना जूजुं नेपाल सम्बत् १०४५
 साल (बिक्रम सम्बत् १९८२) सालं असार यागु बखते हे
 गुरुपि नाप मणिचूड दहने लछि च्वना हानं लिपा लिपानं
 मणिचूडे हे जल भेमे थायेनं आपालं जंगल जंगल जूया
 गुगु अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञानया बारे आपालं हे चर्चा
 याना अभ्यास याना जूया । अनलि हान नेपाल सम्बत्
 १०४९ (बि०८६) सालं फाँपिया श्री बज्र जोगिनीया च्वे
 जगले क्षेहे त्याग याना प्याहाँ वया आपालं ध्यानया चर्चास
 चर्ववना उगु बखते वस्पोल श्री बज्र जोगिनी गुगु अनुत्तर
 सम्यक्सम्बोधि ज्ञान लायेगु जूसा प्रज्ञापारमिता सफू स्व
 धका छुं लक्षण क्यना बिज्यात गुगुया निश्चेनं संस्कृत
 यागु सफू स्वे फयेका सीके श्वीकेया लागी सिद्धान्त कौमुदी

(च)

समेतं ववचायेका गुगु संस्कृत यागु प्रज्ञापारमिता सफ्
अध्ययन यायां वया । अष्टसाहस्रिकायाटिका अभिसमया
लंकार इत्यादि महायान बिषये यागु आपालं सफू स्वयावं
यका । गुगुया फल स्वरूप प्रज्ञापारमिताया ज्ञान धंगु जीवने
हे मुक्ति-मोक्ष फल लाये फंगु जुया चवन धंगु दृढ
बिश्वास जुल ॥ ॥

तर आ थुगु ज्ञान जि जक सीका थ्वीकां छु याये थौं
कन्हें यागु काल समय यागु अवस्थां थुगु काले प्रज्ञापार
मिता यागु ज्ञान आपालं हे दुर्लभ ज्वी धुंकल थुगु ज्ञान
प्रकाश याये माल थ्व प्रज्ञापारमिता सफू फुक्कया भाषा
अवश्य जि मयासें तोते मखु धंगु प्रतिज्ञा याना । छुं भाषा
यायेगुनं सुर याना तर जितः उगु अवस्थास बर्ष बर्ष पत्तिकं
हे गुह्य यागु ततःधंगु पूजा दुगुलि गुगु प्रज्ञापारमिताया
भाषा यायेगु समय मदें चवन ॥ ॥ थुगु हे अवस्थास
ल. पु. या श्री धाख्वा साहु जीत बहादुर महासय नाप
छगु संजोगं छुं धर्मया खं जुल . उगु अवस्थास जि थथे
धया थौं कन्हें यागु अवस्थाये प्रज्ञापारमिता सफूया भाषा
याना प्रकाश याये माःगु तच्चोगु आवश्यक जुया चवन
गुगुया ज्ञान थौं कन्हें तच्चकं हे दुर्लभ ज्वी धुंकल धका

(८)

छुं खँ जुल थुलि खँ जूये मात्रं अन साहृनं धीद्विज्यातकि
अथे जूसा गुरु थ्व सफू भाषा याक्रेगुली जिनं सन वन
थ्व भाषा यायीपिं मेपिं सुदु छलपोलया धाःसा दये दस
ततःधंगु गुह्य पूजां फुसंत महु धंविज्यात आः गय याये
धका धंविज्यात । आमथे छलपोलयानं भाषा याका विज्या
येगु श्रद्धा दुधंगु जूसा ज्यू तःधंगु मती तंविज्यात छगू प्रति
छपिसनं भाषा याका विज्यायेगु असल् हे खः सुं पण्डित
गणपिनिगु बिचार जिनं स्वेदै जि भाषा याये बलेनं छुं
बिचार बन्हे जूयोफु धका धया । तरआः यात जि भाषा
यायेत फुसंत हे महु गुह्य धर्म यागु तःधंगु पूजा खालि
हे महु । थथेया नितिल. पु. स हे च्वना बिज्याःम्ह रत्न
बाहादुर पण्डित छम्हसें प्रज्ञापोरमिताया भाषा याये फयो
अनयात सःता न्यने दःसा ज्यू धका धया ॥ ॥ थुगु
अवस्थाये वोस्पोल साहु छुं बिरामि जुया च्वंगु गुगुया हावा
पानी फेरे यायेत जिथाये हे न्हुसडकया क्षेहे च्वना च्वना
बिज्याःगु जूया च्वन अनलि कन्हे खनु गुम्ह रत्न बाहादुर
पण्डित यात सःतके छोया माःगु खँ ल्हानाः पण्डित गुर्जु
धाक्व मेहेनत दक्षिणा बीगु यानाः कोछिना छुं बैना दक्षिणानं
बिया छोया बिज्यात ॥ ॥ अनलि प्रथम खण्ड व

(ज)

दुतीय खण्ड निधाः भाषा याना बिज्यात आःयात गुगु
सफू निधालं साहुया थायेहे दु इच्छा दुपिसं स्वोबिज्यासां
झासानं कयना हे बिज्यायी ॥ ॥

अनं लिपा हानं धर्मया शिक्षा सेनेया लागी जगत् उद्धार
महा बिहारया छुं थाये बालंकया २००८ साल निसें
२०१७ साल समन् १० दँ त बोदिंग हाई स्कूल समेतं याना
चले यानाः संजोगबस,सुं मभिपिं मनूतेगु दृष्टि लगे जूगुलि
बन्ध याये माल । थुगु अवस्थासनं दाजु पं. रत्न बाहादुर
यात संस्कृत बोकेगुली भना याना तथा । छन्हु दाजु पण्डितं
थथे धे बिज्यातकि जोगमुनि जित क्षे यात ज्या मगाः
भाषा यायेगु ज्या दःसा व्यू धका धे बिज्यात । थथे धे
बिज्यासेलि अथे जूसा अनयागु बिचार छकोनं स्वेमा धका
हानं अष्टसाहसिका छधानं भाषा याना बिज्याहुं धका
धाक्व'मेहेनत खर्च जिहे बिया भाषा याके बिया ॥ ॥
थथे बिचार स्वेबह पिनिगु बिचारनं स्वया हानं मुख्य अष्टसाह
सिकाया टिका अभिसमया लंकार हानं मेमेगु महायान बिषय
यागु आपालं सफू स्वया चान्हे सिया छता इलं निसें च्वया
सुथसिया न्हेता७ कयाताद ई तक्क तक्कं च्वया बल्लं फि
स्वर्देया दुने अष्टसाहसिका प्रज्ञापारमिता छधा१ शतसाह

सिका प्रज्ञापारमिता (तःधं सफूया) प्रथम खण्ड १ दुतीय
 खण्ड २ तृतीय खण्ड ३ चतुर्थ खण्ड ४ समेतं फक्क भाषा
 याये सिधेका । अष्टसोहसिका प्रज्ञापारमिता मम्म फक्क
 व शतसोहसिका प्रज्ञापारमिता प्रथम खण्ड पर्वार्थ छापे
 याना प्रकाश हे याये धुन मेगु छापे यानावं चवना निनि ॥
 फत्तले कोसिस याना न्ह्याथे यानानं तःधं सफू प्यथाल
 छापे याना सकल श्रद्धालु महानुभाव गणपिनि न्ह्योने तये
 फयेके धंगु बिचार याना चवना थुगुया निमित्तो प्रेस समेतं
 थःगु हे क्षे तया तर काल समयया अंसारं गथे जूयो ॥
 छापे जुया प्याहाँ बोगु सफू छधा छधा जक परमार्थ ज्ञान
 प्रेमी महानुभाव गणपिसं कया बिज्यात कया दिल धाःसां
 निश्चेनं तःधं सफू प्यथालं भाषा याना तयेधुंगु छापे याना
 प्रकाश याये धंगु तःधंगु प्रतिज्ञा याना चवना । तर थ्व
 फक्क श्रद्धालु महानुभाव गणपिनिगु हे अधिने लाना चवन ।

थुगु प्रज्ञापारमिताया ज्ञान जन बाहाले दिगि क्षे (द्यो क्षे)
 तले शनिश्चर बार पत्ति पत्तिकं न्हिन सिया स्वता इलं
 निसें न्याताई तक्क तक्क बांलाकं थ्वीक थ्वीक चतुर्थ खण्ड
 यागु तःधंगु ज्ञान कना चवनागुनं दु चतुर्थ खण्डे तच्चकं
 ततःधंगु खँ जुया चवन गुगु कना चवनागु दु मथू मथूगु

न्यंसानं कना चवनागु दु । जीवने हे निर्बाणया पद मुकित
पद लायेगु इच्छा दुपिं श्रद्धालु महोनुभाव गणपित असंख्य
दुर्लभगु असंख्य अनमोलगु सुवर्ण अवसर बिया चवनागु
दु जुल ॥

हानं छगू थथेकि थ्व नेपाल मण्डले शून्यता ज्ञानया आ
धारे हे जक बिधि बिधान कर्म काण्ड हानं होम इत्यादि
याना द्यो द्योपिं आवहन याना सालेगु । सोम्ह हे न्ह्योने
तया उलकांति अन्तक्रिया याना निबिकल्प समाधिया द्वारं
सोम्ह सिगु आत्मा गन लाना चवन खः उगु आत्मायात
माला खंकाः गुम्ह सिगु पाप क्लेश दक्क धर्म धातुया
रस्मिं खयेका पाप दक्क मदेका कथंथे आदि बुद्ध तथतास
लीन यायेगु । हान षोदस पिण्ड इत्यादि श्राद्ध याना महा
दीप आदि छ्वेकाः प्रतक्ष प्रमाणं हे खंका सीपिं तरे यायेगु ।
थनंलि हानं सख्वापा पजदान सम्यक् पताःछो इत्यादि
ततःधंगु धर्म कर्म यायेगु इत्यादिनं थ्वहे शून्यता ज्ञानया
आधारे हे याना तःगु जुया चवन । नखः चखः जात्रा
समेतं थ्वहे शून्यता ज्ञानया आधारे याना तःगु खने दु ॥

थथेया निति गुगु शून्यता ज्ञान थ्वीव थ्व कर्म काण्ड
धर्म कर्म इत्यादि याका तःगु धंगु थुगु किसिमं याका तःगु

धका फुक्क सियो थुयो ॥ ॥ गृन्नि थगु शून्यता ज्ञान
महायान धंगु मथूपिसं थ्वनं मखु वनं मखु थ्वनं यायेम्वाः
दनं वनं यायेम्वाः धका थमनं मयायो मेपिननं रना मयाकं
थुगु असंख्य बज्जु समानगु पाप धका आपानं शास्त्रं धं
तल ॥ ॥ थ्व शून्यता ज्ञान मथूपिसं द्योपि आवाहन
याना सःतेगु सीपिं तरे यायेगु द्योया मुर्त्ती जीव न्यास तथा
द्योयागु आत्मा दुबेकेगु इत्यादि छुंहे याये फेमखु थुगु ज्ञान
सीनं मखु ॥

थुगु कर्म काण्ड इत्यादि याका तःगु सीकेगु थ्वीकेगु इच्छा
दुपिं महानुभाव गणपिसं स्यूपिं थुपिं गुरुपिके न्यना बिज्यायेगु
न्यना दियेगु । हानं बालाकं सीके थ्वीकेगु इच्छा दु धंगु
जूसा आचार्य क्रिया समुच्चय क्रिया संग्रह इत्यादि स्वया
बिज्यायेगु स्वया दियेगु ॥ ॥

थगु चर्चा थन ऊथ्याये जक मखु ल्हासाया धर्मेनं ततःधंपि
लामाजु गणपिसंनं थ्वहे क्रिया समुच्चय क्रिया संग्रह तंत्र
तत्र इत्यादिया बिधि बिधानं हे होम दिक्षा इत्यादि याना
च्वंगु खनेंदु ॥ ॥ ल्हासायागु भाषा सयेका ल्हासायागु
शास्त्र सोवने फुसा ल्हासायागु धर्मेनं थथे हे खः धका
झोसं फुक्क सीके थ्वीके फयो ॥ ॥ थुलि ॥ ॥

सूची पौल्या

अनेनो पाययोगेन	२५	अत्यन्त शून्यता	११९
अप्रहीणमसंप्राप्त	२२	अनवराग्र शून्यता	११९
अकनिष्ठ	५६	अनवकार शून्यता	१२०
अप्रणाभ	५६	अनुपलम्भ शून्यता	१२१
अप्रमाण शुभ	५६	अभाव शून्यता	१२२
अनभृक्	५६	अभाव स्वभाव शून्यता	१२२
अबृह	५६	अनुत्पन्नानां कुशलानां समुत्पा	
अतप	५६	दन	१२७
अध्यात्म षडायतन	६०	अनुत्पन्नानां अकुशलानां अ	
अप् धातु	६४	त्पादन	१२८
अबिद्या	६५	अबीचि	५५
अदत्तादान	८८	अबुद	५५
अभिध्या	९१	अटट	५५
अष्ट शील	९४	अपप	५५
अध्यात्म शून्यता	११३	अवर गोदायनी	५६
अध्यात्म बहिर्धा शून्यता	११६	अष्ट बिमोक्ष मोक्ष	१४८
असंस्कृत शून्यता	११८	अप्रणिहित तृतीय मोक्ष	१५१
अष्ट बिमोक्ष च्यागुद	१४६	अहंत	१५९

अन्तरायक धर्मं	व्याकरण	आकिञ्चन्यायतन पष्टमोक्ष	॥
वैशारद्य	१५६	आनिमिहा दुतीय मोक्ष	१५१
अर्थप्रति संवित्	१५६	आसुवक्षय ज्ञानबल	१५५
अष्टादशावेणिक बुद्ध धर्म		उ	
किञ्च्यागु	१५७	उमयोर्मिलनंयश्च	५०
अनागामिफल	१५९	उत्पल	५५
आ		उत्थापक	५७
आकाशस्य स्थिति यावत्	१६३	उत्पन्नानां कुशलानां संरक्षण	
आगमशास्त्र ३४, ३६, ३८			१२७
आरूप्यधातु	५५	उत्पन्नानां अकुशलानां संप्र	
आभास्वर	५६	हाण	१२८
आकाशान्त्यायतन ५६ १४४		उपेक्षासंबोध्यङ्ग	१३५
अ किञ्चन्यायतन ५६ १४६		ऋ	
आत्मा आत्मा धारण याना		ऋद्धि	१५३
चत्रनाम्ह	५७	ए	
आकाशधातु (आकाश)	६४	एतानितानि शिखराणि	२०
आर्याष्टाङ्गमार्ग च्यागू	१३५	क	
आरूप्यसमापत्ति प्यंगू	१४४	कल्पराजतन्त्रे	१२
आकाशानन्त्यायतन चतुर्थमोक्ष		कल्पनामलजालेन	१५
	१४८	कर्म क्लेशक्षयान्मोक्ष	१६

(४)

किंतुयदिपुन	४६	घ्राण शून्यता	३९
कर्मविपाक ज्ञानबल	१५४	घ्राण (न्हाये)	६०
काममिथ्या	८९	घ्राण बिज्ञान	६१
काम धातु	५५	घ्राण संस्पर्श	६२
काय शून्यता	४०	घ्राणसंस्पर्शजाप्रत्ययबेदना	६३
कालसूत्र	५५	च	
कारक	५७	चैत्यकर्मन कुर्बोत	२७
कारयिता	५७	चित्तामेव महाबीजं	३४
काय	६०	चक्षु शून्यता	३९
काय बिज्ञान	६१	चक्षु (मिखा)	६०
काय संस्पर्श	६२	चक्षुबिज्ञान	६१
काय संस्पर्शजा प्रत्ययबेदना	६२	चक्षु संस्पर्श	६१
कायानु स्मृति उपस्थानं	१२३	चक्षुसंस्पर्शजा प्रत्ययबेदना	६२
कवागु नरक च्यागु	५५	चतुर्अर्थ सत्त्व	१३९
ख		चतुर्थ ध्यान	१४१
खवाउंगु नरक च्यागु	५५	चतुर्ब्रम्ह बिहार	१४२
ग		चतुर्बैशारद्य	१५५
गुह्य समाज तन्त्रे	४९	चातुर्महाराजिक	५६
घ		चित्तानु स्मृति उपस्थानं	१२६

(ण)

चित्त ऋद्धिपाद	१२९	तत् स्वप्नाबं अजानाति	७
च्युत्युपपत्ति ज्ञान बल	१५५	त्रियानमेकयानं च	३१
ज		तदन	५५
जम्बु द्वीप	५६	तथागत बल ऋगू	११३
जरामरण	६९	त्रि बिमोक्ष	१५०
जाति	६९	तिर्यंक लोक	५६
जिह्वा शून्यता	४०	तृषित	५६
जिह्वा (मे)	६०	तृष्णा	६८
जिह्वा बिज्ञान	६१	तेजो धातु	६४
जिह्वा संस्पर्श	६२	तृतीय ध्यान	१४१
जिह्वा संस्पर्शजा प्रत्यय बेदना		तृतीय मोक्ष	१४८
	६३	त्रयस्त्रिंश	५६
जीब (म्बाना छवनाम्ह	५७	य	
क		ध्वनं मखंका छ्वेमाःगु	५६
किन्हेगु लोक धातु	५६	व	
ड		दुष्करेनियमंस्तीर्त्त	१८
डाकार्णव तन्त्रे	३५	दोहाकोषे	३७
त		द्वारंहि परमार्थस्य	३२
तथैव भावकासर्वे	५	दृश्यतेन बिद्यते बाह्यं	३३

(त)

दश शील	९६	ध्यानपारमिता	१११
दानपारमिता	७४	ध्यान प्यंगू	१४०
दिव्य चक्षु	१५१	ध्यान बिमोक्ष समाधि	१५४
दिव्य श्रोत्र	१५२	न	
दुःख (आर्य सत्य)	१३९	न क्लेशा बोधि तोभिन्ना	३६
दुःख समुदय	१३९	न प्रज्ञा केवल मात्रेण	४९
दुःख निरौध गामिनी	१४०	न बिना बज् गुरुणा	२०
दुःख निरोध	१४०	न बद्धो लभ्यते डन्यत्र	१२
दुतीय ध्यान	१४१	नैरात्मा परि पृच्छास	१
दुतीय मोक्ष	१४७	न संसारस्य निर्वाणात्	३४
द्वेषं हिंसा यायेगु	८७	नाप्युपाय मात्रेण	४९
दृष्टि फुका मखका छ्वेमाःगु		निर्वाणस्यच याकोटि	३५
	५५ ५८	निर्वाण नान्यबस्त्वस्ति	३५
ध		निर्वाणंच भवं चैव	३७
ध्यानानि चा प्रमाणानि	३२	निर्वाणं चैबलोकंच	३७
धर्म	६०	नैव क्वचित् पुराबद्धो	३८
धर्मं प्रविचय बोध्यंग	१३३	नैरात्माबोध कुलिशेन	२१
धर्मानु स्मृति उपस्थान	१२५	नरूपं पृथक् शून्यता	५३
धारणी	१५३	नवानु पूर्व बिहार समापत्ति	

गुंगू	१४९	परनिमित्तवसवसि	५६
नाधि मुक्ति ज्ञान बल	१५४	परित्ताम	५६
नाना लोकधातु ज्ञान बल	१५४	पारुष्य	९१
नामरूप	६६	परित्त शूभ	५६
निर्वाणरति	५६	पश्यक	५८
निर्बूद	५५	पिशून	९०
निरुक्ति प्रतिसंघित्	१५६	पुण्य प्रसभ	५६
नैवसंज्ञाना संज्ञायतन	५७ १४६	पुरुष	५७
नैयानिकप्रतिपत्त्याकरण	१५६	पुद्गल	५७
प		पूर्वनिवासा नुस्मृति	ज्ञान
प्रज्ञा मध्य व्यवस्थानात्	४४	बल	१५५
प्रज्ञोपाय विनिश्चय सिद्धि		पूर्व विवेह	५६
	१७ २१ २५	पूर्व निवासा नुस्मृति	१५२
पंचकामान् परित्यज्य	१९	पृथिवी धातु	६४
प्रभास्वर कल्पनया विमुक्तां	२१	पोष	५७
पद्म	५५	पंच इन्द्रिय	१२९
पंच शील	९३	प्रतापन	५५
परमार्थ शून्यता	११८	प्रज्ञापारमिता	११२
परचित्त ज्ञान	१५२	प्रत्येक बुद्ध	१६०
पञ्चस्कन्ध न्यागु	५८	प्रकृति शून्यता	१२०

(द)

प्रज्ञा इन्द्रिय	१३१	बृहत्फल	५६
प्रश्रब्धि संबोध्यंग	१३४	बोध्यंग न्हेंगु	१३३
प्रथम विमोक्ष	१४६	ब्रम्ह पुरोहित	५६
प्रथम ध्यान	१४०	ब्रम्ह कायिक	५६
प्रतिसंवित् प्यंगू	१५६	भ	
प्रतिभाण प्रतिसंवित्	१५७	भावाभाव स्वभावन्तु	१७
प्रेत लोक.	१५६	भद्रपाद सिद्धां धैतं बिज्याःगु	
प्रज्ञा बल	१३३		२४
प्रीति संबोध्यंग	१३४	भव	६८
प्यंगू सम्यक् प्रहाण	१२७	भिन्नभाष	९१
प्यंगू ऋद्धिपाद	१२८	म	
ब		महायान विषय यागु खँ	६
व्रतोपवास नियमं	२६	मध्यमक शास्त्रे	१६ २२
बुद्धत्व लभ्यतेसद्यो	२४	ममत्यहमिति क्षीणे	१६
बुद्धे प्रत्येक बुद्धेश्च	९	मद्भवोहि जगत्सर्वं	३७
बल न्यागू बल	१३१	मन शून्यता	४०
बहिर्धा शून्यता	११५	मन	६०
बहिर्धा षडायतन	५९	मन संस्पर्श	६२
विज्ञानान्त्यायतन	५६	मनसंस्पर्शजा प्रत्ययबेदना	६३

मनुज	५७	येश्च घमान् विजानाति	६
महा मंत्री	१५७	यावत् विकल्प तयुक्ता	२५
मनो विज्ञान	६१	यथा यथाहि	१६४
महा करुणा	१४२ १५७	याम	५६
महा उपेक्षा	१४४	र	
महा पद्म	५५	रस	५९
महा रौरव	५५	रायं हिंसा यायेगु	८७
महा ब्रम्ह	५६	रूप धातु	५५
महा शून्यता	११७	रूपं शून्य	५२
महा मुदिता	१४२	रूपस्कन्ध	५८
मागकार ज्ञता	१६०	रूप	५९
मानव	१५७	रौरव	५५
मिथ्या दृष्टि	९२	ल	
मिमांसा ऋद्धिपाद	१२९	लंकावतार सूत्रे	३१ ३३
मृषावाद	६०	व	
मोहं हिंसा यायेगु	८८	वायु धातु	६४
य		विज्ञान	६६
यानभेदं वर्णयन्ति	४	विज्ञानस्कन्ध	५९
यस्तु शून्यान् विजानाति	४	विज्ञान धातु	६४

(न)

विज्ञानानन्त्यायतन	१४५	शीलपारमिता	८५
विज्ञानानन्त्यायतन पंचम मोक्ष	शुभ कृत्स्न		५६
	१४८	शून्यताया पृथग्न रूपं	५५
वियत्गमन	१५२	शून्यतैवसर्वप्रपंचनिवृत्ति	११२
वीर्यपारमिता	१०८	शून्यता शून्यता	११७
वीर्य ऋद्धिपाद	१२९	शून्यता प्रथम मोक्ष	१५०
वीर्य इन्द्रिय	१३०	श्रद्धा इन्द्रिय	१३०
वीर्यबल	१३२	श्रद्धा बल	१३१
वीर्यबोध्यङ्ग	१३३	श्रोत्र	६०
वेदक	५७	श्रोत्र विज्ञान	६१
वेदना	६७	श्रोत्र संस्पर्श	६२
वेदनानुस्मृतिउपस्थान	१२४	श्रोत्र संस्पर्शजा प्रत्यय वेदना	
वेदनास्कन्ध	५८		६३
व्यापाद	६२	श्रोतापत्ति फल	१५८
श		श्रोत्र शून्यता	३९
श्रीसमाज तन्त्रे	१८	ष	
श्रोतापत्तिफलचंद्र	३१	षट् संस्पर्श	६१
शब्द	५९	षट्संस्पर्शजा प्रत्ययवेदना	६२
शून्यतैव रूपं	५३	षट् धातु	६३

षडायतन	६६	समुत्थापक	५८
षडभिज्ञ	१५१	सम्यक्दृष्टि	१३५
स		सम्यक्संकल्प	१३६
सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया मार्गं		सम्यक्वाक्	१३६
	१	सम्यक्कमन्ति	१३७
सपश्यति महाप्राज्ञो	८	सम्यक् आजीवि	१३७
संवृत्तिपरमार्थश्च	१	सम्यक् व्यायाम	१३७
सर्वधर्मोवबोधात्तु	१	सम्यक्स्मृति	१३८
सर्व धमान् समान्	७	सम्यक् समाधि	१३८
सर्वधर्मा समोः सर्वे	६	सर्व धर्म शून्यता	१२०
सर्वसत्त्वहितार्थाय	१६४	सर्वत्रगामिनि प्रतिपत् ज्ञान	
सत्त्व	५७	बल	१५५
सप्तत्रिंशत्बोधिपाक्षिका	१२३	सर्वधर्माभि संबोधि वैशारद्य	
सकृदागामिफल	१५८		१५५
समाधि	१५३	सर्वासूक्ष्म ज्ञान वैशारद्य	
समाधि इन्द्रिय	१३१		१५५
समाधि बल	१३२	सर्वज्ञता	१६०
समाधि बोध्यंग	१३४	सत्वेन्द्रिय परापर ज्ञानबल	
स्मृति बोध्यंग	१३३		१५४

(फ)

सुदृश	५६ स्मृति बल	१३२
सुदर्शन	५६ स्मृति इन्द्रिय	१३०
संजीव	५५ स्त्री	५७
संघात	५५ स्पर्श	५९ ६७
संज्ञास्कन्ध	५८ स्वलक्षण शून्यता	१२१
संस्कारस्कन्ध	५८ स्वभाव शून्यता	१२२
संस्कृत शून्यता	११८ ह	
संस्कार	६६ हाहा घर	५५
संज्ञाबेदित निरोध	समापत्ति क्ष	
समाधि	१४८ क्षान्तिपारमिता	१९
स्थाना स्थान ज्ञान बल	१५३	

ॐ नम श्री वज्र मन्त्राय ॥

सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया मार्गं (जीवने हे मुक्ति निर्वाण) ॥

श्री शाक्यमुनि भगवान् गृद्धकूट पर्वतस विज्यानाः थुगु
हे जन्मे शरीर देक देकं हे-जीवने हे मुक्ति जन्मिणु प्रज्ञा
पोरमिता आदि ज्ञानयागु मुख्य मुख्य सारगु उपदेश आज्ञा
दयेका बिज्याःगु हानं ततःधंपि सिद्ध महा पुरुष गणपिसं
ततःधंपि आचार्य गणपिसं आज्ञा दयेका थका बिज्याःगु
गथे धाःसा ।

धैतःगदु नैरात्मा परि पृच्छास ॥

संबृत्तिः परमार्थश्च बिभागद्वय मुच्यते ॥

संबृत्ति लौकिको धर्मः परमार्थस्त्व लौकिक ॥

संसारे मनुष्य गणपि वनीगु निपुलेंदु गुगु संबृत्ति लौकिक-
क्वाहाँ वनाः संसार चक्रस लायीगु गुगु अज्ञानी मूर्खगणपि
वनीगु लँ १ ॥ हानं गुगु परमार्थ अलौकिक थाहाँ वना
संसारया दुःख रूपी समुद्र याकें मुक्त जुया वनीगु थुगु
अन्मोलगु मनुष्य जन्मलाःगु बखतस थुगु हे जन्मे थुगु हे
शरीरे जीवने हे मुक्ति-सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पदलानाः

वनेमाः धकाः गुगु बुद्ध बोधिसत्व गणपि चौराशि सिद्धा
गणपि व ततःधं पि शान्तिकराचार्य आदि बज्राचार्य गणपि
ब्रिज्याना चवंगु ले २ ॥ थुगु प्रकारं मनुष्यगणपि वनीगु
संबृत्तिमार्ग धंगु दुःख रूपी समुद्रे ववबायीगु व परमार्थ
संसारया थिति दत्तले अत्यन्त महा सुख पद लायीगु धंगु
निपु ले दैचवन ॥

संबृत्तिमार्गस वना चवंपि गथे ज्वी धाःसा थपि पाप क्लेशं
युक्त जुया चवंपि जुया पाप क्लेशे हे दवे जुया चवनी ।
थपि संसारया स्थिति दत्तले देव दैत्य मनुष्य पशु पक्षि
प्रेत नरक थ्व खुगू गतिस जक चाःचाः हिलाः असंख्य
दुख कष्ट भोगयाना ज्वीपि जुयी । थमिसं परमार्थ—मोक्षया
ज्ञान निर्वाण महा सुखया पद लायेगु धंगु दुधका हे सियो
मखु ॥ ॥ हानं स्वर्गस बना चवंपि देवलोक गणपि
अप्सरा गणपि थपिनं संबृत्तिमार्गस हे लाना चवन । हानं
सिद्ध बिद्याधर गणपि ततःधंगु पराक्रम दुपि यक्षगणपि
राक्षस गणपि किनरगणपि महोरगणपि थुजो थुजोपि ततःधंगु
ऋद्धि पराक्रम दुपिनं सकलनं थ्वहे संबृत्ति मार्गस लाना
संसारया दुःख रूपी चक्रस हे लाना चवन ॥ थमि छु दान
पुण्ययाना धर्म याना वोगुया फल दत्तले अथे स्वर्गस चवनाः
छु सुख आमन्दं चवनी थमी पुण्यया भोग पवीव हानं थपि

स्वर्गं कुतश्चा मज्झिं चित्तं जुयां दैत्यं मनुष्यं पशुपंछि प्रेतं
 नरकेनं लाःवनीं श्वनं संबृत्तिं मार्गं संसारं चक्रं चक्रं वनीगु
 हे मार्गं धायी ॥ ॥ हानं छुं मेहेनतं संसारं व्यवहारं कुजरथ
 यानां ववंः चक्रं बृत्तिं जजु हे जुयो इन्द्र तक्कं इनं जदी
 थमिगुनं पुण्यया भोगं दत्ताले छुं संसारयागु सुखं भोगं यानां
 चवनी गुगु पुण्यया भोगं पवीव थपिं हानं हे पशुपंछि योनी
 प्रेत नरकया योनीस लाःवनी अथेया निति संसारया लोक
 व्यवहारे संबृत्तिं मार्गसं चवना अनेक दुःख कष्टं कुजरथ
 यानाः संसारे दक्कं सिवे तःधंगु पदया दर्जा इन्द्र ज्वीमु
 खः तर इन्द्रहे ज्वी फुसानं छुं ज्याः लगे मजू । हानं दैत्य
 मनुष्य पशु पंछि प्रेत नरकस तक्कं वनी मालीतिनीगु
 जूसा व प्यन्हु यात जक धैथे इन्द्रहे ज्वी फयानं छुयार्ये ।
 अथेया निति ज्ञानी गहा पुरुष धैपिसं संसार व्यवहार यागु
 इन्द्र ज्वीगु तक्कयानं दक्कं सुख तोता परमार्थं ज्ञानया चर्या
 यायीगु जुया चवन ॥ ज्ञानी पण्डित गणपिसं गुगु लोक
 व्यवहार यागु संबृत्तिं मार्गसं चित्तां मात्रनं कल्पना यायी
 मखु सम्बसम्बुद्ध निर्वाण मथ्यंतले गुगु परमार्थं सम्यक्सम्बुद्ध
 निर्वाण जुया वनेगु ज्ञानया हे जक चर्या यानां चवनी ॥

गुगु परमार्थं ज्ञानया मार्गं धैवु श्रावकयान प्रत्येकयान
 महायान धका स्वंगु मार्गं दैचवन ॥

गुगु सद्धर्म पुण्डरीक महायान सूत्रया न्यागू ओषधि
परिवत्तंस थथे धैतःगु दु ॥

यान भेदं वर्णयन्ति बुद्धयानं तुनिश्चितम् ॥
संसार चक्र स्याज्जानान्निबृति नबिजान ते ॥ ॥

अनेक प्रकारया भिन्न भिन्न यानया बयान याना कनी
तर बुद्धयागु गुगु सम्यक्सम्बुद्ध यान छगू हे जक सच्चा
सत्यगु यान खः । मनुष्य धैपिसं संसार चक्रयागु ज्ञान
कायेगु सिवाये सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण यागु ज्ञान कायेगु
हे मस्यू मखं ॥

यस्तु शून्यान् बिजानाति धर्मान्नात्म बिबर्जितान् ॥
सम्बुद्धानां भगवतां बोधि जानाति तत्त्वतः ॥ ॥

गथे धाःसा गुलि प्राणि गणपिसं थ्व संसारया दक्व
पदार्थ सर्व हे शून्य आत्मा हे मदु नैरात्म निरआत्मा धंगु
ज्ञान थ्वीकं अमिसं हे सम्यक्सम्बुद्ध जुया बिज्याःम्ह भगवान्
बुद्धयागु संसारे दक्व सिद्धे तःधंगु दक्व ज्ञानया सार जुया
थ्वंगु बोधि ज्ञानया तत्त्व सिकं थ्वीकं ॥

प्रज्ञा मध्य व्यवस्थानात् प्रत्येक जिन उच्यते ॥
शून्य ज्ञान बिहिन त्वाच्छ्रावकः संप्रभाष्यते ॥ ॥

बोधितव्यया प्रज्ञापारमिता ज्ञानया वद्वे ज्ञानयानया चवे
 थथे निगूयां विचं यागु ज्ञान यात प्रत्येक वद्वयान धका
 धायी । हानं गुगु शून्य ज्ञान प्रज्ञापारमिता-सम्यक्सम्बुद्ध
 निर्वाणया ज्ञानया आशिका मात्रनं मदुगु जूया निति थुगु
 यान यात श्रावकयान धका धायी ॥

सर्व धर्मा बबोधात्तु सम्यक्सम्बुद्ध उच्यते ।

तेनोपाय शतैर्नित्ये धर्मदेशेति प्राणि नाम् ॥ ॥

संसार धंगु संसारया दक्ख पदार्थं धंगु थुजोगु थथे जुया
 च्वंगु थथे जुया जक संसार खना च्वंगु धका गुम्ह सिनं
 संसार धंगु थुजोगु धका संपूर्णं सियो थुयी गुम्ह सित
 सम्यक्सम्बुद्ध धका धायी । गुम्हसें सलं सःगु उपाय यानानं
 धर्मया उपदेश बिया प्राणि गणपित सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणस
 छोया बिज्यानाः च्वनी ॥

तथैव श्रावकाः सर्वे प्राप्त निर्वाण संज्ञिनः ॥

जिनोऽथ देशेयेत्तस्मै विश्रामोऽयं निर्बृतिः ॥ ॥

थुगु प्रकारं श्रावक गण सकसिनं जिमिसं निर्वाण लाये
 धुन धका धायी । तर सम्यक्सम्बुद्ध भगवानं आज्ञा दयेका
 बिज्यात की गुगु श्रावक गणपिसं निर्वाण लाये धुन धकाः

मने तैचन गुगु छगु बिश्राम दीगु थाये मात्र खः गुगु
सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण मखुनि धका आज्ञा दयेका बिज्जात ॥

थनलि महायान बिषयं यागु खँ

यश्च धर्मान् बिजानाति माया स्वप्न भावकान् ॥

कदली स्कन्धनिः सारात् प्रति श्रुत्वा समानकान् ॥ ॥

हानं मनुष्य गणपिसं संसार धँगु थथे खनेमाः ॥ ॥

गुम्ह मनुष्यं थ्व संसार धँगु माया जादु चटक योना केनीगु
थे जक खना च्वंगु म्हगसे म्हनी बले खनीगु बस्तु थे
जक जुया खना च्वंगु संसारया पदार्थ धँगु किंचित छँ
छगु मात्र हँ नित्यगु दुगु मखु केरा माथे जाःगु अर्थात्
केरामा धँगुली छको मात्र केरा सँ हानं मेगु केरा सेके
माःसा मेगु हे केरामा पिनाः तमा याना केरा सेके मानी
थथे हे छुं हे नित्यगु धाथे यागु बस्तु धँगु छु पदार्थ हे
दुगु मखु फुक्क मिखां खना च्वेक्क रूप दक्क पदार्थ मनया
कल्पनां जक खना च्वंगु छको स्वेगु बस्तु हानं लिपा बहे
बस्तु स्वेगु इच्छा यात धाःसा हानं मेगु हे न्हुन्हुगु बस्तु
जुया वेगु सिवाय पुलांगु न्हापा यामु बस्तु जुयी मखु मनया
कल्पनां जक न्हापायागु बस्तु थे च्वंगु जुया । थथे संसार
या पदार्थ धँगु नित्य थिरगु धाथे यागु धँगु छु पदार्थ हे

दुगु मख । थोःगु सःथे जक जुया दंच्चंगु अर्थन् यः
 हाला छोगुलि जक पिनेनं हाला हःगुथे जुया च्वंगु ससार
 धंगु थमं मनं कल्पना याःगुलि जक दंच्चंगु धायें नित्यगु
 धंगु (पदार्थं धंगु) छु पदार्थं हे दुगु मखु संसार धंगु मनया
 कल्पना जक धका सीकेमाः ॥ ॥

तत् स्वभावं च जानाति त्रैधातुक मशेषतः ॥

अबद्धमबिभृत्तं च न बिजानाति निर्बृतिम् ॥ ॥

गुगु थ्व कामधातु रूपधातु आरूप्यधातु संपूर्ण दक्व
 संसार थथे जुया च्वंगु धंगु हानं थ्व संसारया स्वभाव
 थुजोगु थथे जुया जक खने दंच्चंगु धंगु मस्यू धंगु छु हे
 मदेक दक्व सम्पूर्ण सियी थुयी उम्हसें थथे धायीकि संसारे
 स्वीतं हे संसारया बन्धने लाकाः चिना कुनाः तःगु दुगु
 मखु सुंहे थ्व संसारं मुक्त जुया निर्बाणे वने माःपिनं दुगु
 मखु दक्व निर्बाणे हे लाना च्वंगु दु धका धायी हानं
 थुम्हसें निर्बाण धंगु थुजोगु थन च्वंच्वंगु दु धका धायी
 मखु निर्बाण धंगु खनीनं मखु ॥ ॥

सर्वं धर्मान् समान् शून्यान्निर्नाना करणात्मकान् ॥

न चैतान् प्रेक्षते नापि किञ्चिद्धर्मं बिपश्यति ॥ ॥

गुग् ध्व संसार न्हापा छुं जुया वन धंगुं मदु लिपा छुं
 जुया वै धंगुं मदु आःनं छुं हे जुया च्वन धंगु मदु न्ह्यागु
 अबस्वसनं समान् सर्व हे शून्य अर्थात् संसारया स्वभाव
 न्ह्यावल्ले हे शून्य समान-धर्मधातु समता लः मि चा फे
 आकाश इत्यादि अनेक प्रकारया बस्तु पदार्थ धंगुनं छु
 पदार्थ हे दुगु मखु धका धायी उम्हसें संसारया बस्तु नां
 दुगु रूप दुगु पदार्थ धंगु धायें हे दुगु खः धका छु पदार्थ
 हे खनी मखु (दक्व माया जोदु स्वप्ना जुया च्वंगु धका
 जक खनी) ॥ ॥

स पश्यति महा प्राज्ञो धर्मकाय मशेषतः ॥

नास्तियानत्रयं किञ्चि देकयान मिहास्ति तु ॥ ॥

गुम्ह मनूष्यं अनूत्तर बोधि ज्ञान लानाः सर्वज्ञ पद लाःम्ह
 जुयी उम्हसें संसार धंगु यथे जुया जक खना च्वंगु धका
 दक्व पूर्ण रूपं भूल मज्जीक बालाकं खनी । उम्हसें धायी
 कि संसारे धावकयान प्रत्येक बुद्धयान महोयान धंगु स्वंगु
 यान मदु यान धंगु मुख्य छगु हे जक यान खः धका
 धायी । गुग् अनूत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान मथूपिसं जक
 अनेक यान अनेक मार्गं दु धका धायी ॥ ॥

प्रज्ञापारमिता ग्रन्थसमं यथे धैतःगु दु ।-

बुद्धः प्रत्येक बुद्धश्च श्रावकश्च नियेविता ॥

मार्गस्त्वमेका मोक्षस्य नास्त्यन्य इति निश्चयः ॥ ॥

बुद्ध गणपिसं प्रत्येक बुद्ध गणपिसं श्रावक गणपिसं छल
पोल निरालम्ब निराकार निर्विकल्प नैरात्मा सम्यक्सम्बुद्ध
निर्बाणया रूप जुया च्वनाः विज्याना च्वम्ह गुम्ह छल
पोल सकसिनं आश्रय याकाः सैवा याकाः च्वना विज्याम्ह
मोक्ष मार्गया लं मोक्ष धैगु छलपोल छम्ह सिवाय मेपि
मेगु दुगु मखु ॥ ॥

सर्वधर्माः समाः सर्वे समाः समसमाः सदा ।

एवं ज्ञात्वा विजानाति निर्बाणममृतं शिवं ॥ ॥

संसारया पदार्थ धैगु दक्क हे समान अर्थात् दक्क छक्क छधी
पाप पुण्य धर्म पाप भिगु मभिगु धैगुनं छुं हे मदु दक्क हे समान
छगू हे मात्र । होनं काल समय काल समय न्हयाना बना
च्वन धैगुनं छुं हे दुगु मखु न्हयाबलें छगूहे काल छगूहे
समय छगूहे अबस्था अर्थात् सुप्रभात थुगु प्रकारया ज्ञान
ध्वीव गुबलें हे सीम्बाःगु न्हयागु कालनं छगू हे अत्रस्था
जुया च्वंगु गुगु सर्व शून्य सर्व हे कल्याण जुयीगु सम्यक्स
म्बुद्ध निर्बाण धैगु बांलाकं सियी थुयी ॥ (पाप पुण्य
भिगु मभिगु धैगु संसारया प्राणि गणपित जक दयी)

गुगु परमार्थं सम्यक्कम्बुद्ध निर्वाण लाये धका चर्या
 यायीपिं गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया ले वना धका ज्वीपिं
 गुलिं थुजोपिनं दु थ्व मनुष्य जन्म धंगु थुजोगु अन्मोलगु
 जन्म खः धका छुं थमिसं थथेनं धर्मया चित्त यायी आः
 थुगु जन्मे झीसं छुं धर्म कर्म पुण्य किर्त्ति स्थापना यानो
 छुं दान धर्म यानो वने फत धाःसा लिपा यागु जन्मे
 फीपिं ततःधंपिं साहु महाजन अथवा जुजु जुजु पिनिगु
 कुले देवलोक पिनिगु कुले अथवा इन्द्र हे जुयानं जन्म
 काः वने दै धकाः थुजोगु आशय यानानं दान धर्म यायीपिं
 दु तर थुजोपिं तःधंगु ज्ञान दुपिं मखुनी ॥

युम्ह सत् गुरू चूलाःम्ह सत् गुरूया सेवा भक्ति याये
 दुम्ह प्रज्ञापारमिताया ज्ञान छुं थूम्हसें थथे धायी । जि
 कोटान कोटि जन्म तक्कं दुःख रूपी संसार समुद्रे चाःहिलोः
 आपालं दुःख भोग यानो वये धुन बल्ल थुगु अन्मोलगु
 फीगु कर्म लाये हे फे मखुगु थुजोगु असंख्य दुर्लभ जुया
 च्वंगु जन्म लाना । थुगु जन्मे शरीर देक देकं हे जीवने
 हे थ्व म्वाना च्वना बले हे. अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान
 लाना थ्व दुःख रूपी संसारया बन्धन यार्के छुते. जुयाः
 मुक्ति पद लाना वने मफुत धाःसा हानं थुजोगु दुर्लभगु

जन्म थुजोगु मौका थुजोगु सजोग ऊंगु कर्म गुगु अवस्था
 सहे लाये फेमबु अथेया निति थुगु हे जन्मे शरीर देक
 देक म्वाता च्वना बले हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि जान
 लानाः सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पद लाना वने माःगु मनृष्य
 जन्मया मूलगु कारण जुया च्वन ॥

ओः थन मुक्ति-सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पद लाना वनेगु
 धंगु गथे गण वनेगु ततःधंपि गुरु पिसनं थथे आज्ञा दयेका
 थका बिज्यात हानं आपालं शास्त्रेनं च्वोया वनकि मुक्ति
 सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण जुया वनेगु धंगु गुम्ह संसारे दक्क
 सिवे न्हापायाम्ह दक्क सिवे तःधंम्ह दक्क सिवे च्वेयाम्ह
 उत्पत्ति धंगुं मदुम्ह नाश धंगुं मदुम्ह आफं आफम्ह श्री
 स्वयम्भू आदि बुद्ध धर्म धातु श्री बज्र सत्त्व थुम्हसित
 श्री प्रज्ञापारमिता श्री बज्र जोगिनी नं धायो गुगुली लीन
 जुया वनेगु वोस्पोल हे जुया वनेगु यात सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण
 धका धायो ॥

अथे जूसा श्री आदि बुद्ध स्वयम्भू धर्म धातु धंम्ह गुजोम्ह
 गन च्वंच्वन गुगु थासे दु गुम्ह वोस्पोल यात म्हसीके
 माल नाप लाये माल वोस्पोल गथे च्वंम्ह गन बिज्याना
 च्वंबु दु ॥

धैतःगुदु कल्पराज महातन्त्रया दशम पटले ॥—

न बुद्धो सभ्यतेऽन्यत्रं लोकधातु षुकुत्रचित् .॥

चित्तां मेबहि संबुद्धो न बुद्धोऽन्यत्र दर्शितः ॥ ॥

गुम्ह आदि बुद्ध श्री स्वयम्भू धर्म धातु (प्रज्ञापारमिता)
 धैम्ह दक्क लोक धातु दक्क संसारस माःवंसानं रूप आकार
 दुम्ह श्री आदि बुद्ध स्वयम्भू धर्म धातु धैम्ह गनं हे त्वीके
 फैमखु वोस्पोल गुजोगु रूपं गण बिज्याना च्वन धाःसा
 संसारे दक्क प्राणिगण पिनिगु शरीरे चित्त स्वरूप हे जुया
 च्वंच्वनाः बिज्यात थ्व हे चित्ते दर्शन यायेगु सिवाय
 मेथाये गुम्ह धायें याम्ह तथता रूप जुया बिज्यनाः च्वंम्ह
 श्री आदि बुद्ध स्वयम्भू धर्म धातु दर्शन याये फैमखु ॥
 तर हानं स्वयम्भू चैत्य आदि गुलि तक्क चैत्य पंच
 बुद्धया प्रतिमा आदि आपालं प्रतिमा दैच्वन थ्व प्रतिमा
 फुक्केसनं जीव न्यास तथा गुम्ह वोस्पोल बिज्याका तःगु
 बु थ्व प्रतिमा पत्तिकं बिज्याना च्वंम्ह वोस्पोल यातनं
 तच्चोकं भक्ति भाव दुपि धर्मात्मा गणपिसं जक निर्वि
 कल्प समार्धि हे जक दर्शन याये फै नाप लानाः खनं
 ल्हाये फैगु जुया च्वन ॥

श्री भगवान् पाके बोधिसत्त्व गणपिम् बिनि यान हे भगवन्
संसारया दक्ख प्राणि गण पिनिगु जरीरे हे प्राणि गण
पिनिगु चित्तो हे चित्त स्वरूप हे बिज्याना च्वन धंगु न्मा
प्राणि गण धंपि दक्ख सकलें हे श्री आदि बुद्ध म्वयम्भ
धर्म धातु हे जुल हानं आदि बुद्ध धर्म धातु आदि बुद्ध
धर्म धातुस हे लीन जुया वने माःगु हे मखुत थ्व गथे ॥

श्री भगवान् आज्ञा दयेका बिज्यात हे साधु साधु साधु
छिपिं खः थुगु यागु खँ जि बांलाकं कने छिमिसं एक चित्त
याना न्यो ॥

थ्व खँ गथे धासा-संसारया प्राणि गण दक्खयां शरीरे
गुम्ह वोस्पोल श्री आदि बुद्ध धर्म धातु श्री प्रज्ञापरमिता
चित्त स्वरूपं हे बिज्याना च्वंगु दु गुम्ह वोस्पोल यात छिमिसं
थःथःमं हे कल्पना जालं तोपुया तल ॥ कल्पना जाल
धंगु गथे गुजोगु धाःसा-प्राणि गण पिनिगु चित्त धंगु छगु
पला मोत्रनं हे सुमुक च्वनी मखु अनेक प्रकारं मन ब्वोया
च्वनी ज्ञान मथूपिं मस्यूपिं प्राणि गणपिनि जा हर बखत्
हे कर पिनिगु काये नये थ्वंत थथे याये वंत अथे याये
थःत छिके थःत कतिलाके जोके थ्व शत्रु थ्व मित्रु इत्यादि
धया मन ब्वेकाः हरबखत मने खँ ल्हाका च्वनी । छना च्वंसाहे

म्हगसं हे आपालं याना न्हापा छु ज्याखें यानाः च्वंगु खः
 वहें म्हनाः उकी हें मन ब्बोनाः स्वप्नायें हे अनेक कल्पना
 जया मन ब्बोया च्वनी छना च्वंसां हे मन धंम्ह सुमुक
 मच्चं । बुजोम्ह मन यात मने खें ल्हायीगु अनेक तर्कनास
 मन ब्बं च्वनीगु दवव हे बंध यानाः मन हे मब्बेकसे
 मन धंम्ह गुम्ह आत्मा खः व आत्मा यात हे नैरात्मा
 निर आत्मा यानाः मन ब्बेकंम्ह आत्मा धंम्ह हे मदेका
 छ्वेगु आत्मा धंम्ह हे मदुसेलि उगु अबस्थास मन ब्बेकंम्ह
 स्वंम्ह स्वेगु पदार्थ धंगुनं छुदै गुगु नैरात्मा निश्चित निरा
 लम्ब निबिकल्पया अबस्था जयी थ्व छु अबस्था खः थुगु
 अबस्था यात हे श्री आदि बृद्ध स्वयम्भू धर्म धातु श्री
 प्रज्ञापारमिता श्री बज्र सत्व श्री बज्र जोगिनी धका धायी
 बबे बुगु अबस्थास च्वनेगु यात हे श्री आदि बृद्ध धर्म
 धातु दर्शन लाःगु लखे लःमिले जूगुथें दुरूयी दुरू मिले
 जूमुथें बोस्पोल याके लीन जया निम्हं छम्ह जया बनेगु
 धायी । बुगु यात हे सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण जया बनेगु
 धायी बुगु यात हे सुखावति भुवन धायी थुगु यात हे बज्र
 जय जूमिस प्यंम्ह धायी बुगु आत्मा यात हे तथतास
 सीन ज्यो धुंकुम्ह तबागतया पद लायें धुंकुम्ह धायी ॥

धेतःगु दु प्रज्ञोपाय विनिश्चय सिद्धिप्रयया चनुर्यपगिष्ठ देन ॥—

कल्पना मलजालेन चित्त रत्न मलीकृतम् ॥

मलापगमात् बुद्धमद्वय ज्ञान मुच्यते ॥ ।

संसारयोगु अनेक प्रकारया कल्पना जाल अर्थात् जितः
जीके जितः छिके जितः कतिलाके थ्व शत्रु थ्व मित्र धका
धायेगु राग द्वेष मोह इत्यादिया कल्पना जाल क्लेश उप
क्लेशं गुम्ह आदि बुद्ध यात तोपुयाः खने मदयेकाः तल
गुगु कल्पना जाल मनब्बया अनेक मनं खं ल्हायोगु जिद्धम्ह
आत्मा जि छम्ह थुगु नां जुया च्वनाम्ह जि जिबुम्ह धंगु
पर्यन्तं छुंहे मदेके मात्रं गुम्ह निम्ह निगू धंगु मदुगु बिश्व
संसार हे स्वरूपम्ह बिश्व रूपम्ह श्री आदि बुद्ध स्वयम्भू
धर्म धातु प्रज्ञापारमिता बज्र सत्त्व आदि थःहे ज्ञया च्वंगु
खनी कयंथे थुगु समाधि योगया चर्यां आदि बुद्ध स्वयम्भू
धर्म धातु प्रज्ञापारमिता बज्र सत्त्व इत्यादि धं बिज्यापि
मेम्ह मखु जिहे खनी धकाः प्रतक्ष प्रमाणं हे खनी ॥ ॥

तर थुगु बिश्व संसारया हे रूपम्ह गुम्ह श्री आदि बुद्ध
स्वयम्भू धर्म धातु आदि जिहे खः धकाः प्रतक्ष प्रमाणं
बांलाक खंकेत थुगु ज्ञानया चर्यां सिद्ध ज्ञी धुंकुपि गुरु

पिके अभिषेक कयाः ध्यान जोग समाधिया छुं चया याये
माः उगु अबस्थास थःथमं हे प्रतक्ष प्रमाणं हे बांलाकं खनी
चायी थुयो ॥

मध्यमक शास्त्रे अष्टा दश प्रकरणेनं थथे धैतःगु दु ॥

ममेत्यहमिति क्षीणे बहिर्धाऽध्यात्ममेव च ॥

निरुध्यत उपादानं तत् क्षयाज्जन्मनः क्षयः ॥ ॥

धार्थे यागु परमार्थं ज्ञाने शरी धैगु हे मदुगु जुयी जि
जिगु धायेगु हे छु पदार्थ हे दुगु मखु थुजोगुली जिगु
शरीर जि जिगु अनेक पदार्थ अनेक बस्तु धका धैचवन
गुगु जि जिगु धैगु मदका छोर्ये मात्रं उपादान-संसारया
भोग याये धायीम्ह चित्त मदया वनी गुगु संसार भोग
याये धायीम्ह चित्त हे मदुसैलि अर्थात् जि जिगु धायीम्ह
आत्मा हे मदुसैलि संसारस जन्म ज्वीम्ह हे दैमखु सु
जन्म ज्वी जन्म ज्वीहे म्वाःसैलि बुरा बुरी ज्वीगु रोगं
कंगु सीगुं इत्यादि मदया जन्म मरण याके मुक्त जुयी ॥
गुगुलि आदि बुद्ध स्वयम्भू धर्म धातुया रुप जुयी ॥ ॥

कर्मक्लेश क्षयान्मोक्षः कर्मक्लेशा विकल्प तः ॥

ते प्रपञ्चात् प्रपञ्चस्तु शून्यतायां निरुध्यते ॥ ॥

पाप क्लेश इत्यादिया कर्म यायोम्ह आत्मा मद्या नैरात्मा
 -निर आत्मा ज्वी बहे मोक्ष-सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पद
 सायी । पाप क्लेशया कर्म यायेगु धंगु हे अबिद्या-अज्ञान
 गुगुलि याना संसारस जन्म जुया अनेक प्रकारया दुःख
 भोग यायेमाली गुगु संसार धंगु दक्क शून्ययानाः छु हे
 कल्पना धंगु मवेकाः सर्व हे शून्य खने धुनेव संसारया
 परिपंचनः धंगु छु पदार्थ हे खनी मखु दंमखु ॥ गुगु
 शुद्ध-निर्मल निबिकल्प-कल्पना धंगु छु हे मदुगु आत्मा
 धंम्ह हे मदुगु नैरात्मा-निर आत्मायानाः सर्व शून्य यायेगु
 यात हे अनुत्तर सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणस थ्वंम्ह घायी ॥
 थ्व दक्क संसार शून्य याना छ्वे धुने व संसार हे निर्वाण
 जुयी थथे बोधिसत्व महासत्व सिद्ध महा पुरुष गणपिसं
 निर्वाण खना च्वगु यात मूर्ख गणपिसं संसार यागु कल्पना
 याना षट्गति संसार खनी च्वनी ॥

हानं प्रज्ञोपायं विनिश्चयं सिद्धिं चतुर्थं परिच्छेदे हे ।-

भावा भाव स्वभावन्तु बासना द्वयबन्धनात् ॥

निबिकल्प स्वभावेन अचिन्तेन छिद्यते ॥ ॥

संसार धंगु छु दु धका खना च्वनेगु अथवा संसार धंगु

छुं हे महु शून्ये धका खना च्वनेगु अथे खना च्वनीम्ह
 अबे छुं दु धका अथबा छुं हे महु शून्य धका खना च्वनीम्ह
 आत्मा छम्ह देका थ्व शून्य थ्व अशून्य धका निगु
 किसिमं खना च्वनी पिनं फुक्कं संसारया बासनाया
 बन्धने हे लाना च्वन । गुम्ह चित्त धैम्ह हे महु आत्मा
 धैम्ह हे महु नैरात्मा-निर आत्मा निबिकल्प मन ब्वेका
 कल्पना यायीम्ह हे महुगु थुजोगु अबस्थास गुम्ह थ्यनी थुगु
 अबस्था यागु ज्ञानं संसारया बन्धन याकें मुक्त जुयी-
 सम्यक्सम्बुद्ध निर्बानस थ्यनी ॥ ॥

हानं श्री समाज ग्रन्थेनं थथे धंतःगु दु

दुष्करेर्नियमैस्तीर्त्रैर्मूर्ति शुष्यति दुःखिता ॥

दुःखाब्धौ क्षिप्यते चित्तं बिक्षेपात् सिद्धिरन्यथा ॥ ॥

गुलि मनुष्य गणपिसं निर्बान वनेगु चर्या धका थथेनं
 यायीपि दु-असंख्य ततः च्वोगु दुष्कर चर्या यानाः थःगु
 सर्वस्व राज्य काये म्हचाये कला इत्यादिनं दान, यायी
 हानं थःगु शरीरया ला ध्यनानं दान यायी ल्हाः तुति
 छर्पो इत्यादि हेनं दान यानाः सर्व हे त्याग यायी (तर
 बुम्ह सिके आत्मा हे मदेका छ्वेगु ज्ञानजा दैमखु) थथे

असंख्य दुःख कष्टया समुद्रे हे क्ववानाः जुया च्वमां गगु
 सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण धंगु लाये फंमखु य्व ततः च्वोगु
 दुष्कर चर्या यायेगु धंगु जा थःगु मूर्ति थःगु जग्गीयान
 जक सुके यायेगु गले यायेगु दुःख कष्ट बोगु मात्र खः
 गुगुलिं सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पद लाये फं मखु ॥ ॥

भगवान् बुद्धं न जन्म जन्म पत्तिकनं काये म्हचाये कलाः
 सर्वस्व राज्य शरीरया मिखा छ्यो शरीर पर्यन्त पर्यन्तं
 आपालं दान याना बिज्यात थ्व दान यामा बिज्याःगुनं
 खालि दुःखी जनपित उद्धार यायेगु निमित्तस महोकरुणाया
 चित्तं प्राणि गणपि उद्धार उपकारया निमित्तो हे जक
 शरीर इत्यादि अनेक दान याना बिज्याःगुखः सम्यक्सम्बुद्ध
 निर्वाण लायेत माःगु कारण जुया यानाः बिज्याःगु मखु
 (तर बोधिसत्त्व महासत्त्व धम्म सिया महा करुणाया चित्त
 धंगु पर उपकारया कारणे थथे हे सर्व त्याग जुयेमाः)
 गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण जा वोस्पोलनं बुद्धगयास नैरंजना
 नदिया तीरे क्षेण मात्रं हे जक लाना बिज्यात धौकालंलित
 स्तिरस कना वन ॥

पञ्चकामान् परित्यज्य तपोभिनं च पीदयेत् ॥

सुखेन साधयेत् बोधिं योगतन्त्रान् सारतः ॥ ॥

गुम्हसिनं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान लायेगु इच्छायाथी
 उम्हसिनं—पंच काम इत्यादि तोताः तांनोगु चिकुगु सह
 यामीः छांलाना नये पिच्याकाः इत्यादि यानाः तपयानाः
 दुःख कष्ट नये मते । गुगु अनुत्तर बोधि ज्ञान साधन
 यायेगु धैगु तन्त्र (सिद्ध बिद्या) या अनुसारं समाधि योगया
 द्वारं चित्त याकें हे जक क्षेण मात्रं सुखं सुखं जक हे
 अनुत्तर सम्यक्सम्बुद्धया पद लायी ॥ ॥

हानं यथेनं धैतःगु दु ॥

नबिना बज्रगुरुणा सर्वक्लेश प्रहाणकं ॥

निर्बाणञ्च पदं शान्तमबै बर्त्तिक माप्नुयात् ॥ ॥

गुगु बज्रयानया चर्या दुम्ह (बज्र आचार्य) गुरु याकें
 बेगर दक्क क्लेश उप क्लेशया किंचित् शेष मात्रं हे मदेक
 फुका छ्वैगु हानं गुगु अबस्थासनं हे संसारया बन्धनं
 मथोगु संसारया बन्धने लाःमवैगु गुगु अनुत्तर सम्यक्सम्बुद्ध
 विद्याया सब लाये फैमखु ॥ ॥

हानं आगम शास्त्रेनं यथे धैवंगु दु ।—

एतानि तानि शिखराणि समुन्नातानि ॥

सत्काय दृष्टि बिपुला चलसंस्थितानि ॥

नैरात्मबोध कुलिशेन बिदारितात्मा ।

भेद प्रयाति सहजैरपि दुःख संलैः ॥ ॥

संसारया मनुष्य गण पिनि सत्काय दृष्टि-संसार धंगु
 धार्थे हे दुगुखः नित्यगु खः धकाः सुमेरु पर्वतया चवकार्ये
 हे च्वेथ्यंक तजाया थाहाँ वना च्वंगु गुगु सुमेरु पर्वत थ्ये
 हे फिरिक्क हे संके मफे च्वंगु आत्मा यात गुगु संसार
 धंगु आत्मा धंगु मात्रहे मदु थुगु नैरात्मा-निर आत्मा धंगु
 सर्व हे शून्य खनेगुया शून्यताया बज्रया खद्गं प्रहार यानाः
 मदेका छ्वेगु । गुगु सुमेरु पर्वत समानं संकां संके मफुगु
 गुगु सुमेरु पर्वत समानं दुःखया पर्वत दं च्वंगु यात नाश
 यानाः मदेका कथंथे सहज ज्ञानस थ्यंकाः अनुत्तर सम्यक्स
 म्बुद्धया पदस थ्यंकः वनी ॥ ॥

हानं प्रज्ञोपाय बिनिश्चय सिद्धि ग्रंथे हे

प्रभास्वरं अल्पनया बिमुक्तं ब्रह्मिन रागादिमल प्रलेपाः ॥

ग्राह्यं च न च ग्राहक अग्रसत्त्वं तदेव निर्बाणपदं जगाम ॥

गुम्ह प्रभास्वर आदि बुद्धया स्वरूपम्ह चित्त रत्न यात
 राग द्वेष मोह इत्यादि क्लेश उपक्लेशं मन ब्वैगुया कल्पना
 जालं तोपुया च्वन गुगु मन ब्वैगुया कल्पना जालं चित्त

यात तोपुया च्वंगु चित्त मल-मने अनेक खँ ल्हानाः मन
 ब्वंच्वनीगु मदेका चीका छ्वे मात्रं गुम्ह प्रभास्वर-बिश्व
 संसार हे रूप जुया बिज्याःम्ह थीनं मज्यूम्ह कायेनं
 मज्यूम्ह कायेगु स्वयेगु खनेगु छुंहे मदुम्ह संसारे दक्कसिवे
 तःधंम्ह सत्व अथात्त बज् सत्वया पदस थ्यंम्ह धका धायी
 थुम्ह सित हे सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणस थ्यंम्ह धका धायी ॥ ॥

धैतःगु दु मध्यमक शास्त्रे-निर्वाण परिक्षास ।-

अप्रहोणमसंप्राप्तमनुच्छिन्नमशास्वतम् ॥

अनिरुद्धमनुत्पन्नमेतन्निर्वाण मुच्यते ॥ ॥

गुगु गुबलें हे मदया फुना मवनीगु हानं लायेगु थीगु
 स्वेगु धंगुनं छुंहे मदुगु पालाः कुचा कुचा यानाः फुका
 छ्वे ज्यूगु धंगुनं मखुगु अनित्यगु गुबलें हे फुना स्यना
 वनी धंगुनं मदुगु हानं थुबलें निसें दत्त थुखुनु उत्पत्ति
 जुल धंगुनं मदुगु थुथायेंत जक दे थुथायेत जक च्वना
 अले मदें वनी धंगुनं मदुगु मनया कल्पनां थथे च्वंगु अथे
 च्वंगु थुजोगु उजोगु धौगु धायेगु हे मदुगु नां रूप वर्ण
 आकार धौगु छु पदार्थ हे मदया च्वंगु थुजोगु अबस्था
 थुजोगु धाये यात हे सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण धका धायी ॥ ॥

गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पदस थ्वंकेत कोटान् कोटि
जन्म तवकनं क्षे बं धन सम्भत्ति राज्यका राज्य थः कः
काये म्हचाये ल्हाः तुति क्ष्यो इत्यादि हे दान याना वोमानं
दान पारमितानं पूर्ण ज्वीनं मखु गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया
पद लाये फैयीनं मखु गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण धंगु शरीरं
दुख कष्ट सिया दुष्कर चर्या जक यानां लाये फैंगु मखु
अर्थात् चिकुलाया बखते च्वापु र्धीं हे च्वना जप तप यायो
हानं आपालं तांनोयीगु बखते असंख्य तां नोगु देशे वनाः
प्यख्यरं हे मि छ्वेकाः दथ्वी च्वन अनेक प्रकारया दुःख
कष्ट नःसानं गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पद लाये फैमखु ॥

गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पद लायेत थथे अनेक
प्रकारं शरीरं दुःख कष्ट नया दुष्कर चर्या जक यानां लाये
फैंगु मखु गुगु जा थःगु चित्तो राग द्वेष मोह इत्यादिया
कल्पना जालं तोपुया च्वंगु गुगु कल्पना जाल चीका मदेका
छ्वे माःगु जुया च्वन । हानं गुगु कल्पना जाल चीका
मदेकाः छ्वेत छुहे दुष्कर चर्या यानाः दुःख कष्ट नयेमाःगुं
मखु सुंवल साहिता काये माःगुं मखु छुंज्याभ सरसामान माः
गुनं मखु तर गुम्ह सत् गुरु चूलाकेःमा उम्ह गुरुया
शिक्षाया द्वारं दक्क कल्पना जाल चित्त मल मदया वनी

गुगुलि क्षेणमात्रं हे सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पद लायी ॥
 अथात गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पद लायेत 'चिमिसँ
 छपु हे चप्पवीगु कर्म यायेम्वाः शील नियेम इत्यादि छु
 पदार्थ हे यायेमाःगुं मदु ॥ ॥ गुगु प्रज्ञोपारमिताया
 ज्ञान अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान मदुपि मथूपित जक
 अनेक प्रकारया शील नियेम उपवास इत्यादि याये
 माला च्वन ॥

भद्रपाद सिद्धानं यथे धै बिज्याःगुं दु ।

बुद्धत्वं लभ्यते सद्यो जन्मनीहैव योगिनः ॥

भद्रपादेन कथितं कर्णात् कर्ण मुखात्मुखं ॥ ॥

सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण लायेगु इच्छायापि मनुष्य गणपिसं
 सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण तुरंतं हेनं लायेफु गुम्ह'दक्क महा ज्ञानं
 पूर्णम्ह सत् गुरुया द्वारं वस्पोल गुरु यागु म्हुतुं म्हुतुं
 कना च्वनी शिष्य गणपिनि न्हायेपनं न्हायेपनं न्यना
 च्वनी गुगु सत् ज्ञानया शिक्षा न्येने मात्रं कथंथे चित्ते
 तोपया च्वंगु कल्पना जाल च्वने मफया तुरंतं 'हे तोता
 वनी गुगु कल्पना जालं तोते मात्रं गुम्ह आदि बुद्ध
 स्वयम्भू धर्म धातु यःहे जया च्वंगु खनी आदि बुद्ध

स्वयम्भू धर्म धातु हानं आदि बद्ध स्वयम्भू धर्म धातु
 जुयी माःगु मखु संसारे दक्व प्राणि गणपिनिगु .आत्मा हे
 श्री आदि बद्ध स्वयम्भू धर्म धातु खः । गुगु कल्पना जालं
 तोपुया च्वंगु जूया निति जक आदि बद्ध स्वयम्भू धर्म
 धातु खने मदया प्रकाश ज्वी मफया च्वंगु खः सुं प्राणि
 गणपिं मुक्त ज्वी माःपिं मदु कल्पना जालं जक मुक्त
 ज्वीगु यात हे मुक्ति ज्वीगु निर्बाणया पद लायेगु धका
 धं तल ॥ ॥

अनेनोपाययोगेन भद्रपादप्रसादतः ॥

भाबनाचिन्त्ययोगेन बुद्ध ते प्राप्यते ध्रुवम् ॥ ॥

गुम्ह दक्व ज्ञानं पूर्ण जुया बिज्याःम्ह भद्रपाद सिद्धाया
 महा करुणाया बर प्रसादं गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्बाण ज्वीगु
 उपाय यायेगु कना बिज्यात । गुगु छु पदार्थ हे चिन्तना
 मयायेगु मन हे मब्बेकेगु निबिकल्पया योगं तुरंतं क्षण
 मात्रं हे बुद्ध पद प्राप्त जुयी ॥ ॥

प्रज्ञोपाय विनिश्चय ग्रंथस्य यथे धृतःगु दु ।—

यावत् बिकल्पतेयुक्ता शास्त्रागम विधित्रिया ॥

तावत् बिस्तरतांयान्ति तैलबिन्दुरिबाम्भसि ॥ ॥

गुलि तक्क अनेक शास्त्र यागु अनेक प्रकारया बिधिबि
 धान शील नियमया कल्पना यानाः थुगु यायेमाः उगु
 यायेमाः धकाः बिधि बिधान शील नियमे लगे जुया चवनी
 उथाये तक्क अनेक प्रकारया कल्पनास हे मन ब्वैचवनी
 गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण-निर्बिकल्पस लीन ज्वीफं मखु अर्थात्
 वोस्पोल गुजोम्ह ? गुम्ह निर्बिकल्प गुगु निर्बिकल्पस लखे लः
 मिले ज्वीथें दुरुयी दुरु मिले ज्वीथें वस्पोल यागु आत्मानं मनु
 ष्यया आत्मानं निगुलि छगू ज्वीत गुगु मनुष्यया आत्मानं
 निर्बिकल्प याये मफयेकं गथे निम्हं छम्ह जुया मिले ज्वी
 फं ॥ अथेया निति वोस्पोलस लीन ज्वीगु आत्मां छुं हे
 कल्पना मयासे निरालम्ब-मनब्वंगु धंगु हे मदेकाः आत्मा
 हे मदुम्ह नैरात्मा-निर्बिकल्पया आत्मा याये माःगु मूलगु
 कारण जुया चवन ॥ थथे आत्मा हे मदेकाः नैरात्मा
 निर्बिकल्पया आत्मा याये माःगुली अनेक कल्पना यानाः काय
 बाक चित्तं अनेक कल्पनाया ज्यायाना चवन धाःसा गुगु आदि
 बुद्ध स्वयम्भू धर्म धातुस लीन ज्वीगुली लखे चिकं ते
 बले मिले मज्जूथें वोस्पोल यागु निर्बिकल्पया आत्मा लिसे
 मनुष्यया कल्पनाया आत्मा मिले ज्वी फंमखु अथेया निति
 गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया समाधि योग याये बले छु

पदार्थ हे कल्पना धेगु मदुगु मन व्वंम्ह हे मदुगु नरात्मा
निर आत्मा निर्विकल्प जुया काय बाक चिन्तं (शरीरं
म्हुतुं मनं) छु पदार्थ हे कर्म याये मज्जुगु जुया च्वन ।

तर व्यबहार यागु छु ज्या सफल यायेगु निमित्तस द्यो
पूजा याये माल धाःसा उगु बखते जा द्यो पिनिगु मूर्तो
आवाहन ध्यान मंत्र जप पूजा इत्यादि फुक्कं यायेमाः ॥

हानं गुह्य समाज तन्त्रया निर्विकल्प समाधिस थयेनं च्वं
तःगु दु ।—

चैत्यकर्म न कुर्वीत नचपुस्तकवाचनम् ॥

मण्डलं नैव कुर्वीत न त्रिबजाग्रबन्दनम् ॥ ॥

गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया समाधि यायेगु बखतस चैत्य
आदि द्यो पिनिगु पूजा इत्यादि यायेगु कर्मनं याये मते
सफू पाठ यायेगु ज्यानं याये मते देव देवता पिनिगु मण्डल
इत्यादि तथा पूजा यायेगु ध्यान यायेगुनं याये मते शरीर
बचन मनं बन्दना इत्यादि यायेगु ज्यानं याये मते । अर्थात्
शरीरं व्रित्ति यायेगु दण्डवत् यायेगु म्हुतुं स्तोत्र पाठ
मंत्र बोलेगु मनं छु ध्यान यायेगु भावना यायेगु पर्यंत
छु याये मते ॥

ब्रूतोपवास नियमैर्देवतारूपभावनैः ॥

नानाभुजसमायुक्तैः सिद्धयतेनहिसाधनैः ॥ ॥

सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणयो समाधि यायेगु बखतस अनेक प्रकारका ब्रूत उपवास-द्यालानाः अवसं चवनेगुनं याये मते हानं अनेक प्रकारया मूद्रायाना चवना बिज्याःपि ओपालं लहाः तुति छ्यो दुपि देवता गण पिनिगु भाबना ध्याननं याये मते थुजोगु निर्बिकल्पया समाधि योग यायेगु अबस्थास छु पदार्थं याहे ध्यान भाबना याये मज्यू गुगु ध्याब इत्यादि याना मनयात छुं कल्पनाया ज्या याका तल धाःसा गुगु निर्बिकल्प-सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण लायेगु ज्या सिद्ध याये फै मखु । कारण बिश्व संसारया दक्क चोयांछम्ह रूप जुया चवना बिज्याःम्ह आत्मा हे मदुम्ह निर आत्मा श्री आदिबुद्धस लीन ज्वीत मनुष्य गण पिनिर्न अथेहे आत्मा हे मदेकाः निर्बिकल्प जुया लखे लः मिले ज्वीथे दुरूयी दुरू मिले ज्वीथे ज्वीमाः छु पदार्थया हे भाबना कल्पना देके मज्यू हानं गुम्ह जा वोस्पोल यागु भाबना वोस्पोल यागु स्वभाव रूप हे जुया थःहे आदि बुद्ध धर्म धातु ज्वी धुंसेलि हानं उम्हसें स्वीगु ध्यान स्वीगु भाब याये माली थःत थमं छु गथे भाब यायेगु ज्वी ॥ ॥ तर छुं रोग लायेकेगु

या बारे ग्रह शान्तिया बारे अथवा छुं ज्या सिद्ध यायेगु
हेतु कारणं कामनां देब देबतापि पूजा इत्यादि याये माल
धासा गुम्ह गुम्ह छोपि पूजा यायेगु खः उम्ह उम्ह छो
पिनिगु नां मूर्ति बर्ण इत्यादिया ध्याननं यायेमाः मंत्र जप्नं
यायेमाः पाठ स्तोत्र इत्यादिनं फुककं यायेमाः ॥

गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया समाधि योग यायेगु अवस्थास
शरीरं म्हुतुं मनं छुंहे कर्म याये मज्यू अर्थात् ल्हातिनं
दण्डवत नमस्कार अनेक मुद्रा इत्यादि छुंहे याये मज्यू ।
म्हुतुनं छुंहे स्तोत्र पाठ धारणी मंत्र पर्यन्तं छुंहे ब्वने मज्यू
मननं छोया मूर्ति यागु ध्यान इत्यादि छुंहे याये मज्यू
छाये धाःसा ? कल्पना यायीम्ह छम्ह छुं दयेव कल्पना
याना स्वै च्वनेगुनं दै थथे स्वैम्ह स्वेगु दयेव गुम्ह सिगु
आत्मा स्वेगु रूपनाप संग जुयी संग जुया च्वनेगु जुयी
अथे कल्पना याना छुंया भोबमा यानाः स्वै च्वंम्ह स्वै
च्वनेगु रूपदेव स्वै च्वंम्ह आत्मा धैम्ह छम्ह दै अथे आत्मा
धैम्ह छम्ह देव निर्बिकल्प निरालम्ब नैरात्मा आत्मा हे
मदुम्ह ज्वी फैमखु । गुम्ह निर्बिकल्प निरालम्ब निर
आत्मांम्ह श्री आदि बुद्ध स्वयम्भू धर्म धातुस लीन ज्वीत
बोस्पोल थें हे मनुष्यया आत्मानं निर्बिकल्प निरालम्ब

निर आत्मा आत्मा हे मदुम्ह ज्वी मफयेकं वस्पोल याके
 मबे लीन ज्वी फं अथात वोस्पोल यागु आत्मा लिसे
 सनुम्हया आत्मा लखे लः मिले ज्वीथे दुरुयी दुरू मिले
 ज्वीथे मिले ज्वी फंमखु अथेया निति गुगु सम्यक्सम्बुद्ध
 निर्वाणया समाधि जोग यायेगु वखते छु पदार्थ याहे कल्पना
 याये मज्यू मन व्वम्ह आत्मा हे देके मज्यूगु कारण
 जुया च्वन ॥

युगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पद लायेत गुगु प्रज्ञापार
 मिताया शून्यता ज्ञानं पूर्णम्ह चर्या चोरी समेतं जुया
 व्वम्ह गुरु चलात धाःसा वोस्पोल यागु ज्ञानया शिक्षां
 (एक क्षणाभि संबोधि) छगु क्षण मात्रं हे अनुत्तर सम्य
 क्सम्बोधि ज्ञान लायी धका धेतल संसारे दक्क सिवे
 अपगु वक्क सिवे तःधंगु छु पदार्थ हे कर्म याये म्वाःगु
 कुगु धाःसा गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण जुया च्वनेगु धका
 धेतल ॥ गुगु प्रज्ञापारमिता शून्यता ज्ञानं पूर्णम्ह चर्या
 चोरीम्ह गुरु चलाके मफुत धाःसा गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण
 पद लायेगु धंगु (सागरारपि गम्भीरं) सागर समुद्र छिना
 पार चुर्येगुया सिनं थाक् अनन्त अपार हानं (मेरोरपि
 समुम्मतं) सुमेगु पर्वत गया च्वे थ्यंकः वनेगुया सिनं तजा

थाकु धका धंतल ॥ थयेया निनि श्री प्रज्ञापोरमिता ज्ञान
शून्यता ज्ञानया चया चारीम्ह. गुह चूलाके माःगु ज्ञया
च्चन गुगुलि छुंहे बिस्तार मज्जीक क्षण मात्रं हे यगु हे
जन्मे गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पद लायी धका

धंतःगु दु लंकावतार सूत्रया दुतीय परिवर्त्त ॥

श्रोतापत्तिफलं चैव सकृदागामिनस्तथा ॥

अनागामि फलं चैव अर्हत्त्वचित्त बिभ्रमम् ॥ ॥

मनुष्य गणपिसं श्रोतापत्ति फल लाना सकृदागामि फल
लाना अनागामि फल लाना अर्हत् पदनं लाना धका धायी
थ्व फुक्क सुनानं छुंहे लाःगु दुगु मखु जि अर्हत् पद तक्कं
लाये धुंम्ह धका धायीगु थ्व खालि चित्तया भ्रान्ति चित्त
या कल्पना मात्र जक खः धार्थे शून्यताया तत्त्वया बिचारं
बिचार याना स्वेबले अथे अर्हत् इत्यादिया पद लायेगुनं
मदु लायीम्हनं मदु ॥ ॥ संसार (सर्वाकार निरा
कार) संसारया सर्व आकार धंगु छु पदार्थ हे मदु सर्व
हे शून्य निराकार थुजोगुली छु जक दं ॥

त्रियान मेकयानं च अयानं च ब्रह्माभ्यहम् ॥

बालानां मन्दपुद्गिनामार्याणां चबिबिक्कताम् ॥ ॥

हानं गुगु श्रावक यान प्रत्येक बुद्ध यान महा यान धका
 स्वंगू यान धैतःगुनं आखिर छगू हे यान सिवाय दुगु मखु
 छगू यान धैगुनं-अयान-यान धैगु हे दुगु मखु मार्ग धैगु
 हे दुगु मखु मूर्ख गणपित छुं ज्ञान कम्पि आर्य गणपिनि
 लागी जक कथंथे स्वत दयेका तँतँ पत्ति पित्तिकं दिका
 दिका यंकातल आखिर जा गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण छगू
 मात्र हे जक खः सकल यानयापिनं अन्ते जा गुगु सम्य
 क्सम्बुद्ध निर्वाणस थ्यंकः मवोसें मगाः धका धैतल ॥ ॥

द्वारं हि परमार्थस्य बिज्ञप्ति द्वय बजिता ॥

यान त्रय व्यबस्थानं निराभासे स्थितकुतः ॥ ॥

परमार्थ मोक्ष धैगु निगू धैगु पर्यन्त हे दुगु मखु निर्बि
 कल्प छगू मात्र हे जक खः निर्बिकल्प धैगुनं नां रूप थथे
 च्वंगु अथे च्वंगु थुजोगु उजोगु धैगु छु पदार्थ हे दुगु मखु
 खालि इसारा मात्र संकेत मात्र खः ओभास मात्रनं छुं
 हे दुगु मखु थुजोगुली श्रावक प्रत्येक महायान धैगु गथे दै ॥

ध्यानानि चाप्रमाणानि आरूप्यश्च समाधयः ॥

संज्ञानिरोधो निखिलं चित्तमात्रे न विद्यते ॥ ॥

ध्यान प्यंगू ४ ध्यान अप्रमाण-प्यंगू ४ चतुर्विंशद् विहार
 आरूप्य समापत्ति-प्यंगू ४ आरूप्य समापत्ति समाधि स्वंगू ३
 समाधि हानं संज्ञा बेदित निरोध समापत्ति इत्यादि संसार
 नां दुगु रूप दुगु पदार्थ धंगु छुंहे दुगु मखु श्व अने
 प्रकारया खना चवंगु मनुष्य गणपिनि चित्ते चित्तां हे जक
 खना चवंगु धार्थे तत्व यागु बिचारं छु पदार्थ हे दुगु मखु
 सर्व हे शून्य ॥ ॥

हानं लंकावतार महायान सूत्रस थथे घंतःगु दु ।-

दृश्यते नबिद्यते बाह्यं चित्तां चित्रहि दृश्यते ॥

देह भोगप्रतिष्ठनं चित्तमात्रं बदाभ्यहम् ॥ ॥

पिने स्वेगु पदार्थ धंगु छुंहे दुगु मखु अर्थात् सुनां छुं
 हे श्रृष्टि यानाः देका तंतःगु क्यना तंतःगु धंगु छु पदार्थ
 हे दुगु मखु मनुष्य गणपिनि थःथः पिनिगु चित्तां जक हे
 कल्पना याना पिने ब्वोया वहे जक खना चवनेगु स्वै च्व
 नेगु सिवाय मेगु दुगु मखु गुलि श्व कल्पनाया द्वारं शरीर
 धारण यानाः चवंपि मनुष्य गणपिसं गुलित संसार यागु
 पदार्थस भोग याना धका भोग याना चवंगु खः श्व फुवक
 चित्तया कल्पना जक खः । पिने स्वेगु खनेगु धंगु छु पदार्थ
 हे दुगु मखु ॥ ॥

हानं आगम शास्त्रे यथे धैतःगु दु ।-

चित्तमेव महाबीजं भवनिर्वाणयोरपि ॥

संबृतौ संबृतियाति निर्वाणे निःस्वभावताम् ॥ ॥

संसारे लायीगु यानं निर्वाणे लायीगु यानं मुख्य बीज
मुख्यगु कारण पुसा चित्त हे जुया चवन । संबृती-संसार
व्यवहारे चित्त वनेव संसारया व्यवहारे हे लाः वनी ।
हान संसार धैगुया स्वभाव छुहे मदु निस्वभाव सर्व शून्य
निर्विकल्प धैगु चित्त ज्वीव सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणस लाः
वनी ॥ ॥ यथेया निति संसारे लायीगु निर्वाणे
लायीगु धैगुनं चित्त याकें हे जुया चवन चित्तया अधिनं
हे लाना चवन गुगुया निमित्तं मेगु न्ह्यागु बृत तोतान
चित्त म्हसीकेगु बृतया चर्यानि याये माल ॥ ॥

धैतःगु दु मध्यमक शास्त्रे पंचविंशति प्रकरणे ।-

न संसारस्य निर्वाणात् किंचिदस्ति विशेषणम् ॥

न निर्वाणस्य संसारात् किंचिदस्ति विशेषणम् ॥ ॥

गुगु संसार धैगुनं निर्वाण याकें मेगु छुं फरक मखु संसार
हे निर्वाण । हानं गुगु निर्वाण धैगुनं संसार याकें छुं

फरक मेगु मखु निर्वाण हे संसार ॥ ॥ मूर्ख गण
 पिसं गुगु संसार खना च्वंगु यात ज्ञानी सिद्ध महा पुरुष
 गणपिसं निर्वाण हे खनी हानं गुगु ज्ञानी सिद्ध महा
 पुरुष गणपिसं निर्माण खना च्वंगु यात मूर्ख गणपिसं
 संसार खना च्वनी थ्व फुक्क चित्त यागु हे खेल चित्त
 यागु हे अधिने लाना च्वन ॥ ॥

निर्वाणस्य च याकोटिः कोटिः संसरणस्य च ॥

न तयोरन्तरं किञ्चित् सुसूक्ष्ममपि बिद्यते ॥ ॥

संसार व निर्वाणे किञ्चित् मात्र हे छुं फरक मदु । संसार
 हे निर्वाण निर्वाण हे संसार । थथेया निंति ज्ञानी सिद्ध
 महा पुरुष गणपि संसारे हे च्वना संसार यात हे निर्वाण
 यानाः निर्वाणस च्वना च्वनी ॥

हानं डाकार्णब तंत्रया प्रथम पटले ।-

निर्वाणानान्य बस्त्वस्ति संसारस्य बहिर्गतम् ॥

यद्ग्रहन्तु भवाग्रस्य तं निर्वाणार्हं कथ्यते ॥ ॥

संसार याके पिने मेगु निर्वाण धंगु मदु निर्वाण धंगुमं
 संसारे हे लाना च्वन संसार यात हे निर्वाण याना काये
 माः । सिद्ध महा पुरुष गणपिसं संसार यात ज्वना हे

तःधंगु निर्बाणया पद लायी धका धैतल ॥ ॥

तःधंपि सिद्ध महा पुरुष गणपिसं बज्र यानया आचार्य
गणपिसं संसार यात हे निर्बाण यानाः संसारे हे चवनी
तर गुलि संसारया लोक गणपिसं वोस्पोल पित संसारया
बन्धने लाकेंत सनी उलि उलि हे संसारया बन्धन याकें
मूक्त जुयी । थथे माः चवनानं मि मन्त्रीक चवने मफेंक
तःधंगु ज्ञाने सिद्ध ज्वी धंकुम्ह ज्वी मख् धका धैतल ॥

धैतःगु दु थथे आगम शास्त्रे ।—

न क्लेशा बोधितोभिन्ना न बोधौ क्लेशलम्भवः ॥

भ्रान्तितः क्लेश संकल्पो भ्रान्ति प्रकृति निर्मला ॥ ॥

बोधि ज्ञान याकें भिन्न मेगु क्लेश पाप मखु । हानं
क्लेश पाप याकें भिन्न मेगु बोधि ज्ञान मखु मूर्ख गण
पित बोधि ज्ञान हे क्लेश पाप जुयी ज्ञानी गणपित क्लेश
पाप हे बोधि ज्ञान जुयी बांलाकं ज्ञानया तत्व मस्यूपिस
एव पाप एव बोधि ज्ञान धंगु निगु अलाग् अलग् याना
चवनी ज्ञान धूपित न्ह्यागुं भिगु बोधि ज्ञान हे जक
जुया ज्वना ॥ ॥

धंतःगु दु दोहाकापया टिकाम ।—

निर्बाणउच्चैव लोकं च मन्यतेऽतत्त्व दर्शिनः ॥

नै बलोकं न निर्बाणं मन्यंते तत्त्व दर्शिनः ॥ ॥

गुगु तःधंगु तत्त्व ज्ञान मस्यूपि मनुष्य गणपिसं संसार
धंगु छगू निर्बाण धंगु छगू निगू अलग् २ हे दु धका धायी
हानं तःधंगु तत्त्व ज्ञान स्यूपि सिद्ध महा पुरुष गणपिसं
संसार धंगुं मदु निर्बाण धंगु मदु संसार धंगु दक्वं हे
शून्य छुं हे मदु धायी ॥ ॥

निर्बाणउच्च भवउच्चैव द्वयमेव न बिद्यते ॥

परिज्ञानं भवस्यैव निर्बाण मितिकथ्यते ॥ ॥

तधंपि तत्त्व ज्ञान स्यूपि सिद्ध महा पुरुष गणपिसं संसार
धंगुनं निर्बाण धंगुनं निगुलि हे छुं हे मदु दक्वं शून्य धका
धायी गुम्हसिनं थुजोगु चित्त ज्वीव संसार धायी थुजोगु
चित्त ज्वीव निर्बाण धायी धका थुयी थुम्ह सित हे निर्बा
णस थ्यम्ह धका धायी हानं थुम्हसे थथे धायीकि ॥

मद्भबोहि जगत् सर्वं मद्भवं भुवनत्रयम् ॥

मया व्याप्तमिदं सर्वं नान्यमयं दृश्यते जगत् ॥ ॥

श्व जगत् संसार दक्कनं निश्चेनं जिहे खः हानं स्वर्गं
मध्य पातालनं जिहे खः श्व संसारस सकभनं जि व्याप्त
जुया च्वना जि मदुगु थाये गनं हे दुगु मखु धका थथे
धायी थुम्ह विश्व संसारया स्वरूपम्ह जुयी ॥ ॥

हानं आगम शास्त्रेनं थथे धैतःगु दु ।-

नंव क्वचित् पुराबद्धोऽधुनामुक्तिर्नविद्यते ॥
बन्धमुदितविकल्पोयं किञ्चित् ज्ञान मलक्षणम् ॥ ॥

सुं प्राणि गणपित सुनांनं चिनाः कुनाः संसारया बन्धने
तैतःगु मदु । अथैया निति आः संसारया बन्धन माकें
छुते जुया वने मोः धैगु मदु गुलि मनुष्य गणपिसं जि
संसारया बन्धने लाना च्वंम्ह अथवा जि संसारया बन्धन
माकें मुक्त उवी धुंम्ह धका धायी थुजोपि मनुष्य गण
पित ज्ञान मदु निपि अज्ञानया लक्षणपि धका धायी अर्थात्
थुजोपि मनुष्य गणपित ज्ञान मथूनिपि ज्ञान मस्यूनिपि
धका धायी ॥ ॥

थुगु सुनांनं स्वीकं हे चिनाः कुनाः संसारया बन्धने लाका
तःगु क्वु वेषु ज्ञान लोकेषु श्वीकेंगु गथे धाःसा ।-

चक्षुः शून्यता । चक्षुः संस्पर्शः शून्यता । चक्षुः
जा बेदनैव शून्यं ।

मिखा धैगु हे मदु (शून्य) । मिखां स्वेगु रूप दु
बस्तु पदार्थ धैगुनं छुंहे मदु (शून्य) । मिखां = दुग
नां दुगु बस्तु स्वया बांलागु बांमलागु इत्यादि धायेगुनं
छुंहे मदु (शून्य) हानं ।

श्रोत्र शून्यता । श्रोत्र संस्पर्शः शून्यता । श्रोत्र संस्पर्शः
जा बेदनैव शून्यं ।

न्हायेषं धैगु हे मदु (शून्य) । न्हायेषनं न्वनेगु शब्द
(सः) धैगुनं छुंहे मदु । (शून्य) न्हायेषनं शब्द न्वनाः
बांलागु शब्द बांमलागु शब्द धायेगु इत्यादिनं मदु
(शून्य) । हानं ।—

घ्राण शून्यता । घ्राण संस्पर्शः शून्यता । घ्राण संस्पर्शः
जा बेदनैव शून्यं ।

न्हाये धैगु मदु (शून्य) । न्हासं बास नता
पदार्थ धैगुनं छुंहे मदु (शून्य) । न्हासं बास नता
नस्वागु इत्यादि धायेगुनं छुंहे मदु (शून्य) हानं ।

जिह्वा शून्यता । जिह्वा संस्पर्शशून्यता । जिह्वा संस्पर्श जा बेदनैव शून्यं । हानं ।

सर्वा कायेगु मे धंगु हे मदु (शून्य) । मे रस कायेगु बस्तु पदार्थ धंगुनं छुंहे मदु (शून्य) । मे रस कया युग सर्वा उगु सर्वा साःगु मसाःगु धायेगुनं छुंहे मदु (शून्य) ।

काय शून्यता । काय संस्पर्श शून्यता । काय संस्पर्श जा बेदनैव शून्यं ।

शरीर धंगु हे मदु (शून्य) । शरीरं थिया स्वेगु बस्तु पदार्थ धंगुनं छुंहे मदु । शरीरं थिया स्वया नायु क्वाचु क्वाःगु ख्वाउंगु यःगु मयःगु इत्यादि . धायेगुनं छुंहे मदु (शून्य) ।

मन शून्यता । मन संस्पर्श शून्यता । मन संस्पर्श जा बेदनैव शून्यं ।

अनेक चिन्तना यायीम्ह मन धेम्ह हे मदु (शून्य) । मनं अनेक चिन्तना यायेगु मन ब्वेकेगु धंगुनं छुंहे मदु (शून्य) मनं अनेक चिन्तना याना अने अने याये मन ब्वेका सुख तायेगु दुःख तायेगु धंगुनं छुंहे मदु (शून्य) ।

थव ववे चवैतंगु ज्ञान फुवक प्रज्ञापारमिताया ज्ञान-सम्यक्सम्ब
निर्वाणया शिक्षा म्दुगु देशे प्रज्ञापारमिता ज्ञानया चर्या
यायेगु मस्यूपि मनुष्य गणपिरु फुवक ज्ञान सांके र्वांके
माः थुगुया चर्या याये माः ॥

होनं प्रज्ञापारमिताय ज्ञान-सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया चर्या
याये पिसं (अनेक) ज्ञानेनं दृष्टि तया-म- न्क
चवने मज्जु ॥ ॥ कारण आत्मा हे मदुम्ह श्री नैरात्मा
निर आत्मा श्री प्रज्ञापारमिता श्री आदि बुद्ध धर्म धातु
श्री बज् जोगिनीस लीन ज्वीत (वोस्पोल गणपिं धैपि सकल
छम्ह हे खः) वोस्पोल गणपिं गथे आत्मा हे मदुपि श्री
नैरात्मा-निर आत्मा श्री प्रज्ञापारमिता श्री आदि बुद्ध
धर्म धातु श्री बज् सत्व श्री बज् जोगिनी गणपिं खः
झीनं अथे हे जुया लखे लः मिले ज्वीथे दुरुयी दुरु मिले
ज्वीथे मिले जुया वने माःगु कारण जुया चवन ॥ थथे
या निति झीगु आत्मानं गुगुली लीन जुया मिले जुया
वनेत काय-शरीरंन स्वीत छुं नमस्कार प्रणाम बिति यायेगु
बाक- म्हुतुनं छुं स्तोत्र धारणी मंत्र इत्यादि समेतं बोने
गुनं हानं मननं अनेक ध्यान लुमका-भाबना यायेगु पर्यंत
छुंहे याये मज्जु कारण थःगु आत्मानं वोस्पोल यागु आ

त्मायें निरालम्ब-मन ब्वैगु हैं मदुम्ह निबिकल्प कल्पना
 यायाम्ह हे मदुम्ह आत्मा हे मदुम्ह नैरात्मा-निर आत्मा
 ज्वीमाःगुया कारणं धका सीकेमाः ॥ ॥ यथेया
 निति गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निबाणया समाधि यायेगु अबस्थास
 काय बाक चित्तं मन ब्वेकाः छु कर्म हे याये मज्ज् काय
 बाक चित्तं यायेगु कर्म फुक्क बंध यानाः आत्मा हे मदुगुया
 छु अबस्था खः उगु हे अबस्थास की वोस्पोलस लीन ज्वी
 गु आत्मानं अथे हे निबिकल्पस नैरात्मास थ्यंके माःगु
 जया च्वन ॥

हानं गुलि सिनं यथेनं धायें फुकि-काय-शरीरंनं बिति
 यायेगु इत्यादि छुंहे याये म्वाःगु । स्हुतुंनं मन्त्र इत्यादि
 छुं हे बोने म्वाःगु । हानं मनंनं सुंदेगु हे मूर्ति इत्यादि
 यो ध्यान याये म्वाःगु थुजोगुनं देगु भाब यायेगु धंगु
 ज्वीला धका धायी थुकियागु खं बांलाक थ्वीकेमाः ॥

निबिकल्प श्री आदि बुद्ध धर्म धातु श्री प्रजापारमिता
 श्री कल ओगिनी ध्व फुक्क छोपिनं छम्ह हे स्वरूप
 संसारे दक्ख सिवे तःधंगु छुखः वहे संसारे दक्ख सिवे तः
 धम्ह गुम्ह खः वहे थुगु यात थुजोगु उजोगु यथे च्वंगु

अथे च्वंगु थुबलें निसें दुम्ह उबलें निसें दुम्ह थुयायेतक्क
 जक दंम्ह उथायेतक्क जक दंम्ह धंगु मदुम्ह ज्वा निति
 थुगु यात तथता धका धायी गुगु थ्व तथतास लीन जुया
 निम्हं छम्ह ज्वी धुंकें उम्ह सित तथागत धका धायी
 थुगु तथतास लीन ज्वी धुंकु पिनि धर्म दक्क याये गाछे
 धुंकुपि दक्क धर्म यायेगुया कर्म पूर्ण ज्वी धुंकुपि धंगु
 प्रमाणया बिषये ।—

हानं दक्क तरे ज्वी धुंकुपि तथागत गणपि सिद्ध महा
 पुरुष गणपि दक्क प्राणि गण समेत यानं छम्हम्ह बिश्व
 संसारया हे गुह्य बोह्य देव देवी गण दक्कल यानं छम्ह
 स्वरूप जुया बिज्याम्ह संसारे दक्क सिवे तःधंम्ह थुम्ह
 सित थुगु यात आदि बुद्ध धर्म धातु धायी तथता-धायी
 थुजोम्ह सिगु भाबयाना वोस्पोल यागु हे स्वभाव कथाः
 वोस्पोले हे लीन जुया निम्हं छम्ह ज्वी धुंसेलि हानं सुनां
 सु देगु ध्यान यायेमाली ध्यान यायेम्ह द्यो ध्यानयायीम्ह
 मनु धंम्ह सुदै थःत थर्म गथे ध्यान यायेगु जुयी थुगुया
 कारणं तथतास थ्यंकेत नेरात्मा-आत्मा हे मदुम्ह निर्विकल्प
 मन ज्वैम्ह हे मदुम्ह जुया वनेत छ पदार्थ हे यायेम्वाः
 थुगु महा बिद्या थुगु बोधि चित्तया चर्या यात अनक्षर

बिद्या आखः छगः हे नां काये स्वाःगु बिद्या धायो थुजोगु
 बिद्या धारण याना बिज्याम्ह सित हे श्री बिद्याधरी धका
 धंतल गुगु महा बिद्या क्षणमात्रं हे सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण
 या पदस थ्यनी संसारे न्ह्यागुं किंचित् चिकीचा धंगु ज्या
 छगु जक यायेतं छुं किंचित् जूसां कर्म ज्या याये माली ।
 तर गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पदस थ्यंकेत छु पदार्थ हे
 कर्म यायेस्वाः बज्रयानया सत् गुरु चूलात धासा किंचित्
 छुंहे कर्म याये स्वाःगु गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पदस
 क्षणमात्रं हे थ्यंका बियो संसारे दक्क हे धर्म धातु खः
 धर्म धातु धर्म धातु जुयीत छु कर्म यायेमाली गुम्ह सम्य
 क्सम्बुद्ध निर्वाणे च्वना च्वंम्ह सित सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणे हे
 लाकेत छु कर्म याये माली सत् गुरुया अनुग्रहनं जि सम्य
 क्सम्बुद्ध निर्वाणे हे लाना च्वंगु दु धंगु छगू चाये व गागु
 जुया च्वन गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया मार्गं धंगुया छुं
 हे चर्या कर्म याये माःगु मखु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया मार्गं
 धंगु हे अमार्गं मार्गं हे दुगु मखु छुं चर्या यायेगु कर्म छुं चर्या
 याये माःगु हे मदु (एकक्षणाभिसम्बुद्ध) क्षेण मात्रं हे
 सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पद लाया धका दक्क तथागत गण
 पिसं दक्क सिद्ध महा पुरुष गणपिसं दक्क बज्रयानया गुरु
 गुरु पिसं आपालं शास्त्रे धैथका बिच्यात ॥ ॥

श्व रूप दुगु नां दुगु संसार संसारया पदार्थं ध्रंगु स्वना
मिले ज्वीव जक खने देकेफं स्वता मिले ज्वीगु ध्रंगु छुछु?
गथे? धाःसा ।—

मिखा १ पिने यागु मिखां स्वेगु रूप२ रूप स्वया बांला
बांमला धायीम्ह आत्मा३ । श्व स्वेगु मिले ज्वीव
तिनि श्व स्वेगुया दथुं (बिचं) संसार खने दया प्याहाँ वै ।

पिने यागु रूप बस्तु दु मिखा जक मंत धाःसां वं संसार
खंके फे मखु ।

हानं मिखा दु पिने यागु रूप बस्तु मदुसां वं संसार
खंके फे मखु ।

हानं मिखानं दु पिनेयाःगु रूप बस्तुनं दु तर दुने पारख
यायीम्ह आत्मा मदुसा वंनं संसार खंके फे मखु गथे
सीम्ह मनूनं थ्ये । सीम्ह मनूनं मिखानं दु मिखान कना
च्वं पिने यागु रूप बस्तुनं दु तर गुम्ह सीम्ह सिके पारख
यायीम्ह आत्मा मंत अथे जुया निति श्व सीम्ह मनूनं नं
संसार खंके फे मखु ।

अथात् स्वेगु मिखानं मंत स्वेगु पंच भूत यागु रूप दुगु

बस्तु धंगुनं छुं हे मंत स्वया बांला बांमला इत्यादि धायीम्ह
 गुम्ह आत्मानं मंत धायेव उगु अबस्था गुजोगु जुयी थुगु
 अबस्था यात हे सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण धायी दक्ख संसार
 याके मुक्त ज्वी धुंकुपिं तथागत गणपिं बिज्याना च्वंगु
 सुखावति भुवन धायी आदि बुद्ध धर्म धातु धायी
 तथता धायी थ्व तथतास थ्यंपित तथागत धायी सम्यक्स
 म्बुद्ध निर्वाणस थ्यंम्ह धका धायी । सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण
 जक जुया वनेगु जूसा थुगु (सर्व धर्म अपरिगृहित समाधि)
 संसारया छु पदार्थ हे मथ्यूगु थुगु समाधिस जक बांलाक
 जोर याना च्वन धाःसां छुंहे बिस्तार मज्जीक हे सम्य
 क्सम्बुद्ध निर्वाण जुया वने फयी ।

हानं छगू ज्ञान गथे धाःसा श्री भगवान् शाक्यमुनि
 सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण लाना बिज्यायेत गुलि शास्त्रं पारं
 गत याना बिज्याःगु खः उलि शास्त्रं कीसनं पारंगत याये
 मफेक सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पद लाये फैमखु । गुगु
 निर्वाणया पद लायेत वोस्पोलयात जक थाकु कीत जक
 अःपु धंगु ज्वी मखु ॥ ॥ मभिगु याये मत्यो धागु
 गुलित शास्त्र दु उगु शास्त्र दक्खं पारंगत ज्वी हे माः ।

हानं ज्वने माः धाःगु गुलित शास्त्र दु उगु शास्त्र दक्वने
पारंगत ज्वीहे माः ।

याये मत्यो धाःगु गुलित शास्त्र दु उगु शास्त्र दक्वने
पारंगत ज्वीगु । हानं भिगु ज्वने माः धाःगु गुलित शास्त्र
दु उगु शास्त्र दक्वने पारंगत ज्वीगुया चर्या थथे जूयो ॥
गुम्ह निबिकल्प समाधिस ज्वने धुंकुम्ह सिया आत्मा हे
मदे धुंकल नैरात्मा ज्वी धुंकल उम्ह सित थुगु मभिगु
कर्म याये मते उगु मभिगु मर्क याये मते धाये माःगु का
रण हे मंत छाये धाःसा मभिगु कर्म यायम्ह आत्मा हे
मदे धुंकल सुनां मभिगु कर्म यायी थथेया निति याये मत्यो
धाःगु शास्त्र दक्वने पारंगत याना याये मत्यो धाःगु गुलि
तक्कया शील नियेम दुगु खः थ्व फुक्कने पारंगत याना
वने धुंकुम्ह धंगु थहरे जुजी ॥

हानं गुलित भिगु कर्म याये माःगु दुगु खः व भिगु कर्म
यायेगु धंगुनं गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणस थ्यंकेया लागी
भिगु कर्म ज्वने माःगु याये माःगु खः गुगु निर्वाणे हे थ्यने
धुंकुसेलि हानं निर्वाण थ्यंकेत याये माःगु छुं कर्म याये
माःगु मखुत । अथे जूया निति सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण थ्यं

केत युगु यायेमाः उगु यायेमाः धका धंतःगु गुलित शास्त्र
 दुगु खः व दक्व शास्त्रनं पारंगत याये धुंकुम्ह धंगु
 थहरे जुयी ॥ ॥

गुम्ह श्री आदि बुद्ध स्वयम्भू धर्म धातु-प्रज्ञापारमिता
 धैम्ह दक्व संसार लोक धातु दक्वेसं मा.वंसानं गनं हे
 त्वीके फेमखु प्राणि गणपिनिगु चित्त हे आदि बुद्ध धर्म
 धातु-प्रज्ञापारमिता खः । गुगुया बिषये अनेक प्रकारया
 कल्पना जुया मन ब्वैच्चंगु यात मन ब्वैंगु धंगु हे मदेका
 जि धायीम्ह आत्मा हे मदेका नैरात्मा-निर आत्मा निरा
 लम्ब निबिकल्प याना कल्पना जाल चीकाः मदेका छ्दे
 धुने व गुगु चित्त हे निश्चित नैरात्मा आदि बुद्ध स्वयम्भू
 धर्म धातु प्रज्ञापारमिता धैम्ह गुम्ह थःहे जुया च्वंगु प्रतक्ष
 प्रमाण हे खनी सम्दक्वस्बुद्ध निर्वाणया पदस थ्यनी तथतास
 लीन ज्वी धुंकुम्ह जुयी । तथतास लीन ज्वी धुंकुम्ह
 सित तथागत धायी ॥

हानं. थ्व संसार हे निर्वाण निर्वाण हे संसार धागु
 बिषये यात गुगु शरीर यागु मिखा न्हायेपं .न्हाये मे शरीर
 मन थ्व शरीरय खुगू इन्द्रियं मदेका हानं पिने यागु रूप

शब्द गन्ध रस स्पर्श (थिया स्वेगु) धर्म (बिचार यायेगु
इत्यादि मदेका छ्वे धुनेव उम्ह सित ख मंमार धंगु छु
दे अथात् स्वेगु इन्द्रिय स्वेगु पदार्थ स्वया बिचार यायीम्ह
हे मदेगु बखते संसार धंगु छु दे संसारया सब आकार
हे निराकार निरंजन निबिकल्प कल्पना यायीम्ह कल्पना
यायेगु पर्यंत छु हे मदुगु जुयी थुगु निबिकल्पया समाधि
गुगु संसार हे सुखाबति भुवन बज् भय भूमि अकनिष्ठा
भुवन संसार हे निबार्ण जुयी ॥

गुह्य समाज तन्त्रे ।—

(न प्रज्ञा केवल मात्रेण बुद्धत्वं भवति ।)

केवल खालि प्रज्ञा ज्ञान-शून्यता ज्ञाने जक च्वनेगु यात
न बुद्ध जुयेगु धायी मखु ।

(नाप्यु पाय मात्रेण)

हानं केवल खालि उपाय-महाकरुणास. जक च्वनेगु यातनं
बुद्ध जुयेगु धायी मखु ।

(किंतु यदि पुनः प्रज्ञोपाय लक्षणौ समतास्व भावौ भवतः
एतौ द्वौ अभिन्न रूपौ भवतः तदा भुक्ति मुक्ति भवति ।)

हानं छु धाःसा यदि प्रज्ञा व उपाय निगुलि मिले जुया
छगू जूगु छुते मजूगु अर्थात् शून्यता व महाकरुणा अभिन्न
छुते मजूगु जुयी उगु बखतस संसार व्यग्रहार यागु कर्म
ज्यानं हानं परमार्थ मोक्ष मुक्ति यागु कर्म (ज्या) नं दक्क
सफल जुयी ।

उभयोर्मिलनं यच्च सलिल क्षीरयो रिव ॥

अद्वयाकार योगेन प्रज्ञोपाय तदुच्यते ॥ ॥

गुगु प्रज्ञा व उपाय अर्थात् शून्यता व महाकरुणा गुगु
थ्व निगु लखे लः मिले उवीथें मिले जुयी थ्व निगूया
भाब मजूगु निगुलि छगू जूगु यात हें प्रज्ञोपाय-शून्यता
करुणा धका धायी गुगुलि संसार यागु ज्यानं परमार्थ
मोक्ष यागु ज्यानं दक्कं सफल जुयी । अर्थात् संसार यागु
दक्क ज्यानं परमार्थ यागु दक्क ज्यानं दक्कं सफल याये
फम्ह जुयी ॥

गुम्ह प्रज्ञो पाय-शून्यता करुणाया आत्मा जुया च्वंपि
बज् आचार्य गणपिसं महाकरुणां श्री आदि बुद्ध धर्म धातु
श्री प्रज्ञाचारमिता श्री बज् जोगिनी तथागतया रूप जुया
विच्छर्पि गुब् तथतास अण्डज-खेचं जन्म जुया च्वंपि

आकाश चारी आकाश आकाश बोया उर्वीपि अन्तर्पित
 हानं पिघानाः साहा पाओया द्वारं जन्म उर्वीपि सा म फं
 मनुष्य आदि हानं संस्वेदस धंषि नवोगुली दायीपि न्या
 मल मुत्रया तुं धओ कुसि पति इत्यादि हानं उपाहुकमन्त्र
 आफै आफ बीज छुं हे मदेकं जन्म उर्वीपि रूप दुर्पि रूप
 हे मदुर्पि नां दुर्पि नां हे मदुर्पि हानं तुति हे मदुर्पि निपा
 तुतिपि प्यपा तुतिपि आपा तृतिपि थ्व प्यंगु योनि उत्पत्ति
 जुया षट्गति चाहुला च्वंषि दक्व सत्त्व प्राणि गणपिनि
 गु आत्मा गुगु श्री धर्म धातु आदि श्री बज् जोगिनीस
 लीन याना (स्वरूप मेव निर्बाणं बिशुद्धाकार चेतसा) शुद्ध
 निर्मलगु चित्त मल धंगु किंचित् हे मदुगु आत्मा याना
 शरीर देक देकं जीवने हे सम्यक्सम्बुद्ध निर्बाणया पदस
 थ्यंका बिया च्वनी । थुगु यात हे प्रज्ञो पाय शून्यता महा
 करुणाया चर्या धायी । थथे हे बज् यानया आचार्य गण
 पिसं संसारे हे च्वनाः संसारया राग द्वेष मोह इत्यादि
 पाप क्लेशं मथाक च्वना बज् यानया चर्या सत्त्व प्राणि
 गणपित शिक्षा दिक्षा अनेक कर्म काण्डया पूजा इत्यादि
 याना पूजा याका सत्त्व प्राणि गणपित उद्धार याना च्वनी ।
 कथंथे संसार हे मोक्ष भूमि यायेगु चर्या याना च्वनी ॥

सिद्ध बज् आचार्ययो गुरु पिसं बज् यानया चर्या संसार
यात हे निर्बाण याना वयना तथतास तथा बियी शरीरे
हे जीवने हे मुक्ति संभ्यवसम्बुद्ध निर्बाण याना बियी ॥

थुगु बिषये यागु ज्ञान प्रज्ञापारमिता महान सूत्रस बांलाक
प्रसस्त ज्वीक च्वया तःगु दु । गुगु थन छुं च्वया कना ।-

रूप शून्य

नां दुगु रूप दुगु पदार्थ धंगु छु पदार्थ हे दुगु मखु नां
दुगु रूप दुगु पदार्थ धंगु सुनानं देकुगुनं मदु देका वने
जुगुनं मदु थ्व लोक गणपिसं खना च्वंगु रूप दुगु नां दुगु
पदार्थ दक्क छुं हे मदुगु शून्यगु थासे मनया कल्पनां जक
देका खना च्वंगु स्वैम्ह स्वैगु चिज स्वया बांला बांमला
धायीम्ह स्वताया कल्पनां याना देका च्वंगुलि जक रूप
धंगु खने दं च्वंगु । स्वैगु मिखा स्वैगु संसारया पदार्थ
रूप हानं स्वया बांला बांमला धायीम्ह आत्मा थ्व स्वम्हे
थ्व स्वंगुली छगू जक मदुसानं रूप दुगु संसार धंगु खके
फं मखु संसार धंगु थ्व स्वंगु मिले ज्वीव थ्व स्वंगुया
वयुं (बिचं) प्याहाँ वंगु जुया च्वन अथेया निति आखिर
संसार धंगु बुगु हे मखु शून्य ॥

शून्यतैव रूपं ।

शून्यतास छु पदार्थ हे मदुगु सर्व शून्य जया अंगना
 मूर्ख गणपिसं मनया कल्पनां जक संसारया रूप कल्पना
 यानाः संसार देका चवन । संसारया रूप धेगु मनं जक
 देकुगु धार्थे सुनांनं देकातःगु दुगु मखु । रूप दुगु संसार
 सुनांनं देकुगु नं मदु देकुगु ज्या जूगुनं मदु देका छु रूप
 दुगु संसार बने जुया दैच्वंगु नं दुगु मखु मनया कल्पनां
 जक खना च्वंगु थथेया निति रूप दुगु नां दुगु पदार्थ धेगु
 छु पदार्थ हे दुगु मखु सर्व हे शून्य धर्म धातु समतास
 रूप धेगु धार्थे यागु गथे दे रूप धेगु शून्यतास शून्यया हे
 जक कल्पनां रूप जुया दया वोगु थथे जूया निति रूप
 खना च्वंसां रूप धेगु हे रूप मखु शून्यताया हे जक रूप
 जुया वोगु थथेया निति रूप धेगुनं शून्य हे खनेमाः ॥

न रूपं पृथक् शून्यता ।—

हानं रूप छगू शून्य छगू अलग् अलग् निता निगू मखु ।
 कारण शून्यया हे कल्पनां जक रूप जुया वोगु अथेया
 निति रूप धेगुनं शून्य हे छः रूप याके मेगु शून्य मखु
 रूप धेगुनं वहे शून्य धेगुनं वहे छगू शून्यया हे जक कल्पनां

रूप जुया वोगु जूया निति रूपे तन मतसे मनं मखंका
छोत धाःसा रूप हे शून्य जुया वनी ।

शून्यताया पृथक् न रूपं ।—

हानं शून्य छगू रूप छगू अलग् अलग् निता निगू मख
रूपया हे शून्य जुया वनीगु अथेया निति शून्य धैगु हे
रूप खः शून्य याकें मेगु अलग् रूप मखु शून्य धैगुनं वहे
रूप धैगुनं वहे शून्य यात गुगु रूप कल्पना याना स्वत
धाःसा गुगु शून्यया हे रूप जुया वै । हानं वहे रूप यात
शून्य कल्पना याना स्वत धाःसा गुगु रूपया हे शून्य जुया
वनी अथेया निति शून्य याकें अलग् मेगु रूप मखु हानं
रूप याकें अलग् मेगु शून्यनं मखु । रूप धैगुनं वहे शून्य
धैगुनं वहे मूर्ख गणपिसं गुगु शून्य निर्बाण जुया च्वंगुली
रूप कल्पना याना अनेक प्रकारया बस्तु पदार्थ संयुक्त
जुया च्वंगु संसार खनी । हानं वहे मूर्ख गणपिसं रूप
कल्पना याना अनेक प्रकारया बस्तु पदार्थ संयुक्त जुया
च्वंगु संसार खंगु यात ज्ञानी महा पुरुष गणपिसं कल्पना
धैगु छुं हे मयासे निबिकल्प समाधिया ज्ञानं निर्बाण खनी ।
ज्ञानी महा पुरुष गणपिसं गुगु संसार यात हे निर्बाण खनी

संसार हे सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण याना गुगु सम्यक्सम्बुद्ध
निर्वाणस थ्यंका च्वनी ॥ ॥

थनंलि प्रज्ञापारमिता ज्ञानस च्वनीपि मनुष्य गणपिमं
थ्व चतक याना देका वयना तःगुथें जाःगु म्हगसे खना
च्वंगु थें जाःगु भूमिया तेजथें जाःगु योगु शब्द (मः) थें
जाःगु मनं कल्पना याःगुलि जक खने दं च्वंगु लोक धातु
इत्यादि संसारया परि पंचना थिति नियम कुशल कर्मया
शिक्षा अकुशल कर्मया शिशा दक्कया दृष्टि फुका मदेका
मखंका संसार हे निर्वाण जुया च्वंगु धर्म धातु धर्म धातु
हे ज्वीगु प्रज्ञापारमिता प्रज्ञापारमिता हे जुया जि तयतास
हे च्वंच्वनाम्ह धका चायेकेत तयताया समाधिस च्वनेत
फुवक दृष्टि फुकाः मदेका मखंकाः छ्वे माःगु । गुगु गुलित
धाःसा-न्हापां लोक धातु ।- काम धातु १ रुप धातु २
आरुप्य धातु ३ ।

क्वाःगु नरक च्यागु-संजीव १ काल सूत्र २ संघात ३ रौरव
४ महा रौरव ५ तपन ६ प्रतापन ७ अबीचि ८ ॥ हानं
ख्वाउंगु नरक च्यागु अबंद ९ निबुद १० अटट ११
अपप १२ हाहा धर १३ उत्पल १४ पद्म १५ महापद्म १६

जम्बुद्वीप १७ पूर्व बिदेह १८ अबर गोदायनी १९ उत्तर कुरु
 २० प्रेत लोक २१ तिर्यक लोक २२ चातुर्महाराजिक
 २३ त्रयस्त्रिंश २४ याम २५ तुषित २६ निर्वाणरति २७
 परनिर्मित बसवर्ति २८ श्वनीच्यागु लोक धातु यात काम
 धातु धायी ॥ श्वनं दृष्टि फुका मखंका छ्वेमाः ।

हानं थनं च्वे फिन्हेगु लोक धातु दु धायी छुछु धाःसा-

ब्रम्ह कायिक १ ब्रम्ह पुरोहि २ महा ब्रम्ह ३ परित्ताम
 ४ अप्रणभ ५ आभास्वर ६ परित्त शुभ ७ अत्रमाण शुभ
 ८ शुभ कृत्स्न ९ अनभृक १० पुण्य प्रसव ११ बृहत् फल
 १२ अबृह १३ अतप १४ सुदृश १५ सुदर्शन १६ अक
 निष्ट १७ श्व फिन्हेगु १७ लोक धातु यात रुप धातु
 धायी ॥

श्वनं मखंका छ्वे माः ।

हानं थनं च्वे प्यंगु लोक धातु दु धायी श्व प्यंगु लोक
 धातु लोक धातु धका छुं थाये दुगु मखु प्यंगु छुछु धाःसा ।-

अकाशान्त्या यतन १ विज्ञानान्त्या यतन २ आकि

चन्धा यतन ३ नैव संज्ञाना संज्ञा यतन ४ य्व प्यंगु यात
 अ रूप्य धातु धायो ॥ थुगु यात संसारे दक्व सिवे च्वे
 यागु रूप आकार धैगु छुंहे मदुगु आरूप्य धातु धका धायो
 थ्व लोक धातु दक्वं दृष्टि फुका मदेका मखंका छ्वेमाः ॥
 हानं दृष्टि फुका मदेका मखंका छ्वे माःगु ।-

जि छम्ह सत्व-शरीर धारण याना च्वनाम्ह २ धका खनेगु ।
 जि छम्ह आत्मा-धारण याना च्वनाम्ह २ धका खनेगु ।
 जि छम्ह जीव-स्वाना च्वनाम्ह २ धका खनेगु ।
 जि छम्ह पोष-थुलितया धन थुवा २ धका खनेगु ।
 जि छम्ह पुरुष-मिजं २ धका खनेगु ।
 जि छम्ह स्त्री-मिसा २ धका खनेगु ।
 जि छम्ह पुद्गल-हानं हानं जन्म कावनीम्ह २ धका खनेगु ।
 जि छम्ह मनुज मनु याके जन्म जूम्ह २ धका खनेगु ।
 जि छम्ह मानव मनुया सन्तान २ धका खनेगु ।
 जि छम्ह कारक अनेगु ज्या याये फुम्ह २ धका खनेगु ।
 जि छम्ह कारयिता अनेगु ज्या याके फुम्ह २ धका खनेगु ।
 जि छम्ह बेदक अनेगु ज्ञान स्पूम्ह २ धका खनेगु ।
 जि छम्ह उत्थापक हरेक स्थापना यायीम्ह २ धका खनेगु ।

जि छम्ह समुत्थापक हरेक बांलाकं स्थापना यायीम्ह २ धका खनेगु ।

जि छम्ह जानक स्यूम्ह २ धका खनेगु ।

जि छम्ह पश्यक फुककं खम्ह २ धका खनेगु ।

ध्व फुककनं दृष्टि फुका मखंका छ्वेमाः ॥ ॥

हानं दृष्टि फुका मदेका मखंका छ्वे माःगु ।

पञ्चस्कन्ध न्यागू ५

१) रूपस्कन्ध ॥ संसार धंगु छु पदार्थ हे मदुगु सर्व हे शून्य जुया च्वंगुली मनया कल्पनां अनेक प्रकार यागु रंग रंग यागु रूप खनेगु । १

२) बेदनास्कन्ध ॥ रूप सना मने दुःख बेदना सुख बेदना अदुःख असुख बेदना । अर्थात् बांलागु । बांमलागु बांलागुं मखुगु बांमलानं मखुगु । थिकेगुका धंगु इत्यादि मनया भाव उवीगु । २

३) संज्ञास्कन्ध ॥ अथे बेदना जुसेलि ध्व बांलागु ध्व बां मलानु अथवा ध्व थिकेगुका धका नां छ्वीगु । ३

४) संस्कारस्कन्ध ॥ नां छ्वी धुंसेलि ख्व थुजोग् बस्तु
ख्व थुजोग् पदार्थ धका बस्तु हे खनेगु । ४

५) बिज्ञानस्कन्ध ॥ बस्तु पदार्थ खने धुंसेलि गुगु बस्तु
नाप ब्यबहार यायेगु बस्तु नाप म्हितेगुया तृष्णां संसारस
चाचाः हुला अनेक जन्म समेतनं कावनेगु । ५

बहिर्धा षडायतन खुगू ६

१) रूप ॥ न्ह्यागु बस्तुयां अनेक रंग बिरंग यागु रूप दे । ६

२) शब्द ॥ न्ह्यागु बस्तुलीसं छुं दाया स्वत धाःसा
शब्द प्योहाँ वै । ७

३) गन्ध ॥ न्ह्यागु बस्तुलीसं छुं नवो नस्वा धंगु बास्दे । ८

४) रस ॥ न्ह्यागु बस्तुलीसं छुं खतरस (चाकु १ पाउं २
चि ३ पालु ४ खायु ५ फाकु ६) इत्यादि मध्ये छुं
छगु निगु आदि रस दे । ९

५) स्पर्श ॥ न्ह्यागु बस्तुलीसं थिया स्वये बले नायु
क्वाचु क्वाः स्वाउं ऊघातु याउं धंगु इत्यादि दे । १०

५) धर्म ॥ न्ह्यागु बस्तुलीसं रस गुण बीर्यं बिपाक
प्रभाव इत्यादि दं । ११

अध्यात्म षडायतन (षट् इन्द्रिय) खूगु ६.।

१) चक्षु '(मिख) ॥ अनेक रंग रगया बस्तु स्वेत मिखा
माल मिखा दयेकल । १२

२) श्रोत्र (न्हायेपं) ॥ हर्षगु बिस्माद्गु बांलागु बांमलागु
इत्यादि शब्द न्यनेत न्हायेपं माल न्हायेपं दयेकल । १३

३) घ्राण (न्हाये) ॥ नवो नस्वा इत्यादि बास् नतोयेकेत
न्हायेमाल न्हाये दयेकल । १४

४) जिह्वा (मे) ॥ षट् रस यागु सवा सीकेत मे माल
मे दयेकल । १५

५) काय (शरीर) ॥ थिया स्वया क्वाः ख्वाउं नायु
क्वाः ऊघातु याउं इत्यादि सीके थ्वीकेत शरीर माल
शरीर देकल । १६

६) मन ॥ मनं बुजोगु उजोगु बांलागु बांमलागु इत्यादि
बिचार यायेत मन माल मन देकल । १७

चक्षुर्बिज्ञान ।—मिखां स्वया श्व रूप धका मनं श्वीकुगु । १८

श्रोत्रबिज्ञान ।—न्हायेपन ताया श्व शब्द धका मनं श्वी
कुगु । १९

घ्राणबिज्ञान ।—न्हासं नताया श्व वास्ना धका मनं श्वी
कुगु । २०

जिह्वाबिज्ञान ।—मै रस कया श्व षट रस धका मनं श्वी
कुगु । २१

कायबिज्ञान ।—शरीरं थिया श्व बस्तु धका मनं श्वी
कुगु । २२

मनोबिज्ञान ।—मनं बिचार याना श्व थुलित गुण दुगु धका
मनं श्वी कुमु । २३

षट् संस्पर्श रूप इत्यादि नाप व्यबहार याना स्पर्श याना
स्वेगु खुगु ६

१) चक्षु संस्पर्श ॥ मिखां न्हयागु बस्तुनं श्व गुजोगु
बांलाःगु बस्तु श्व उजोगु बांलाःगु बस्तु धका बिचार
याना मिखां स्वेगु यात । २४

२) श्रोत्र संस्पर्श ॥ न्हायेपनं थ्व बांलागु यःगु शब्द थ्व बांमलाःगु मयःगु शब्द धका न्यना न्हायेपनं न्यनेगु यात २५

३) घ्राण संस्पर्श ॥ न्हासं थ्व नस्वागु यःगु थ्व नवोगु मयःगु धका बास् नतोयो न्हासं नतायेगु यात । २६

४) जिह्वा संस्पर्श ॥ में रस कया षट् रस यागु स्वाद थुगु रस उगु रस धका में रस कायेगु यात २७

५) काय संस्पर्श ॥ शरीरं थिया स्वया क्वाः ख्वाउं नायु क्वाचु ऊघातु याउं धेगु शरीरं ज्ञान कायेगु यात । २८

६) मन संस्पर्श ॥ मनं बिचार यानाः बांलाःगु बांमलागु यःगु मयःगु धेगु बिचार यायेगु यात । २९

षट् संस्पर्श जा प्रत्यय बेदना मिखा आदि खुगू इन्द्रिय स्पर्श यानाः व्यबहारया कर्म याना बांलागु बांमलाःगु थिकेगुका धका ज्ञान काःगु ।

१) चक्षु संस्पर्श जा प्रत्यय बेदना ॥ मिखां अनेक रूप स्वयाः थ्व बांलागु यःगु थ्व बांमलागु मयःगु थ्व थिकेगुका धका घायेगु यात । ३०

२) श्रोत्र संस्पर्श जा प्रत्यय बेदना ॥ न्हायेपनं कनेक
शब्द न्यनाः थ्व बांलाःगु सः यःगु थ्व बांमलाःगु मः मयःगु
थ्व थिकैंगुका धका धायेगु यात । ३१

३) घ्राण संस्पर्श जा प्रत्यय बेदना ॥ न्हासं अनेक वास
नतुना थ्व बांलाःगु यःगु बास् थ्व बांमलागु मयःगु वास
थ्व थिकैंगुका धका धायेगु यात । ३२

४) जिह्वा संस्पर्श जा प्रत्यय बेदना ॥ में अनेक रस
कया थ्व साःगु यःगु थ्व मसाःगु मयःगु थ्व थिकैंगुका धका
धायेगु यात । ३३

५) काय संस्पर्श जा प्रत्यय बेदना ॥ शरीरं अनेक बस्तु
थिया स्वया थ्व नायुगु यःगु थ्व क्वाचु मयःगु थ्व थिकै
गुका धका धायेगु यात । ३४

६) मन संस्पर्श जा प्रत्यय बेदना ॥ मनं अनेक बस्तु
स्वया बिचार याना । थ्व भिगु यःगु थ्व मभिगु मयःगु
थ्व थिकैंगुका धका धायेगु यात । ३५

थनंलि षट् धातु (६) दु धैगु खनेगु ।

१) पृथिवी धातु (चो) ॥ पृथिवी धातु (चा भूमि)
धंगु दु धकाखन । ३६

२) अप् धातु (लः) ॥ अप् धातु (लः) धंगु दु धका
खन । ३७

३) तेजो धातु (मि) ॥ तेजो धातु (मि) धंगु दु धका
खनी । ३८

४) वायु धातु (फये) ॥ वायु धातु (फये) धंगु दु धका
खन । ३९

५) आकाश धातु (आकाश) ॥ आकाश धातु (आकाश)
धंगु दु धका खन । ४०

६) बिज्ञान धातु (अनेक प्रकारया धातु) ॥ बिज्ञान
धातु. (अनेक प्रकारया धातु अनेक प्रकारय बस्तु) धंगु दु
धका खन । ४१

नृपां आत्मा धंम्ह देवंगु सत्त्व-प्राणि धंप्पि देवंगुया
कारण-अबिद्या आदि द्वादशांगप्रनित्यसमुत्पाद अबिद्या
आदि ऋनिगु देवंगुलि सत्त्व प्राणि गणप्पि बने जुया देवंगु
या कारण थुकि धका सीके माल ॥

१) अबिद्या-अज्ञान संसारया सुख भोग याये धंग् तृष्णा ।
 न्हापां अबिद्या धंग् गथे धाःसा संसार धंग् छ पदार्थ हे
 छु हे मदुगुली पृथिवी (चा) अप् (लः) तेज (मि) वायु
 (फये) आकाश (आकाश) विज्ञान (अनेक व्यवहार याग
 ज्ञान) थव खगुयां छधीगु छपाजेंगु शरीर खनाः शरीर
 धंग् धार्थे हे निश्चे हे दु धका खनेगु जि छम्ह सत्व
 शरीर धारणा याना स्वाना चवनाम्ह धका खनेगु सुख
 धका खनेगु दुःख धका खनेगु जि जिगु आत्मा धका ख
 नेगु जि छम्ह जीव दुम्ह धका खनेगु जि छम्ह मनुज मनु
 याके जन्म जूम्ह धका खनेगु जि छम्ह मानव मनुया
 सन्तान धका खनेगु जि छम्ह पुरुष-मिजं धका खनेगु
 अथवा स्त्री छम्ह मिसा धका खनेगु जि छम्ह थुलित धन
 दुम्ह थुलित धनया थुवा धका खनेगु । थुगु प्रकारं छु
 पदार्थ हे मदुगु सर्व हे शून्य जुया आत्मा धंग् हे मदुगु
 तथतास अनेक प्रकारं रूप इत्यादि संसारया पदार्थ दु धका
 खनेगु यात अबिद्या-अज्ञान धका धैतल अबिद्या धंग् न्हापां
 छ पदार्थ हे मदुगु शून्य जुया च्वंगु तथतास संसार यागु
 सुख भोग छको याये धंग् तृष्णां गुगुया हेतुं राग क्लेश
 दयेकेगु यात अबिद्या-अज्ञान धका धाल थ्वहे अबिद्या-

अज्ञानया जिगु आत्मा धैगु जुया वल ॥ १ ॥ ४२

२) संस्कार (कर्म भोग यायेगु) ॥ थथे अबिद्या-अज्ञान दसेलि बिषय संसार यागु राग द्वेष मोह इत्यादि दै वल थ्व राग द्वेष इत्यादि याना अनेक पाप कर्म यात गुगु पाप कर्म यागु दक्वयां कर्म जुया वल थ्व हे कर्म भोग यात थ्व न्हापा यागु संस्कार कर्म भोग धका धाल थ्व च्वे यागु अबिद्या व थुगु संस्कार यात न्हापा जन्म यागु संस्कार कर्मया खण्ड धका धायी ॥ २ ॥ ४३

३) बिज्ञान (थःत छिके जिके धका बिचार यायेगु) ॥ राग द्वेष मोह इत्यादि क्लेश पाप याना कर्म दै वल थ्व थःत मयःगु मछिगु छिके जीके धैगु चित्त याना अनेक प्रकारया यत्न याना जूगु यात बिज्ञान धका धायी ॥ ३ ॥ ४४

४) नाम रूप (नां रूप दयेकल) ॥ गुगु बिज्ञानया अनेक प्रकारं नां दुगु रूप दुगु बस्तु कल्पना याना दयेकल थुगु यात नाम रूप धका धायी ॥ ४५

५) षडायतन (षड् इन्द्रिय) ॥ गन नां दत रूप दत अन ॥ स्वेत-मिखा दयेकल ॥ न्यनेत-न्हायेपं दयेकल ॥ नतुनेत न्हाये दयेकल ॥ रस कायेत मे (म्हुतु) दयेकल ॥ थिया स्वेत-शरीर दयेकल ॥ बिचार यायेत मन दयेकल ॥

यथे श्व षडायतन खुगुलि संयुक्तगु शरीर दयेकुगु यात
षडायतन धका धायी ॥ ४६

६) स्पर्श (षड् इन्द्रियं व्यवहारया ज्या यायीगु) ॥ यथे
खुगु इन्द्रिय दसेलि ॥ मिखां स्वेगु ज्या यात ॥ न्हायेपनं
न्यनेगु ज्या यात ॥ न्हासं नतुनेगु ज्या यात ॥ में (न्हृतुं)
रस कायेगु ज्या यात ॥ शरीरं थिया स्वेगु ज्या यात ॥
मनं बिचार यायेगु ज्या यात ॥ श्व खुगु यात स्पर्श
धका धायी ॥ ४७

७) बेदना (दुःख सुख तायीगु) गन खुगु इन्द्रियं ॥ मिखां
रुय स्वत ॥ न्हायेपनं शब्द सः न्यन ॥ न्हासं बांस् ताल ॥
में रस काल ॥ शरीरं थिया स्वत मनं बिचार यात ॥

मिखां स्वया श्व बांलागु बा बांमलागु अथवा थिकेगुका
धका धाल । न्हायेपनं शब्द न्यना श्व यःगु श्व मयःगु
अथवा थिकेगुका धका धाल । न्हासं नताया श्व नस्वा
नचो श्व यःगु श्व मयःगु अथवा थिकेगुका धका धाल ।
में रस कया श्व साःगु श्व मसाःगु अथवा थिकेगुका धका
धाल । शरीरं थिया स्वया श्व यःगु श्व मयःगु अथवा
थिकेगुका धका धाल । मनं बिचार याना श्व इच्छा दुगु

बा 'इच्छा' मदुगु अथवा थिकैगुका धका धाल । अथात्
सुख बेदना सुख तायीगु दुःख बेदना दुःख तायीगु नाति
सुख नाति दुःख दुःख नं मखु सुख नं मखु थिकैगुका धका
धायेगु यात बेदना धका धायी । ४८

८) तृष्णा (अनेक प्रकारया बस्तु पदार्थया इच्छा यायेगु)
थथे दुःख मन जुयेव गुगु दुःख मदेका सुख यायेगु निमित्तं
अनेक प्रकारया बस्तु अनेक प्रकारया पदार्थया इच्छा यायी
थुगु यात तृष्णा धका धायी । ४९

९) उपादान (तृष्णा जूगु बस्तु लाये धका जुयेगु) ॥
तृष्णा याके गुगु तृष्णा जूगु बस्तु लायेगु कायेगु इच्छा
यांनाः अनेक जत्न यांना लिमलाक जुयी थुगु यात उपा
दान धका धायी । ५०

१०) भव (संसारस जन्म ज्वीगु कल्पना यायेगु) ॥
हानं गुगु काये लाये धंगु चित्त जुजुं नं सिना बनी गुगु
काये लाये धंगु कल्पनां हानं संसारस जन्म जूवयेगु इच्छा
यायी । थुगु यात भव धायी ॥ ॥ थ्व च्यागु या
यात थुगु जन्म यागु खण्ड धका धायी । ५१

११) जाति (जन्म ज्वीगु) ॥ संसारम् जन्म ज्वीगु इच्छा
यासेलि रूप बेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञान ख पञ्चस्कन्धया
रूपया स्वरूपं कल्पनाया शरीर जुया जन्म जू वनी थुगु
यात जाति धका धायो । ५२

१२) जरा मरण (बुरा बुरी जुया सिना वनीगु) ॥
जन्म जुसेलि पञ्चस्कन्ध रूप बेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञान
या कल्पनां पंच भूत लः मि चा फे आकाशया शरीर
धैगु कथंथे जीणं जुया शक्ति बल धैगु छुं मदया उकीसं
रोगं कयी गन जन्म जुल जन्म जुसेलि कथंथे अबश्यं
मरण जुया सिना वनी थुगु यात जरा मरण धका धायो
॥ ॥ सिना वनीगु अबस्थास तच्चोगु शोक दुःख
दुर्मनया बज्रं कयी । ५३

ख संसार चक्रे लाना जन्म ज्वीगु बुरा बुरी ज्वीगु रोगं
कैगु सिना वने माःगु यःपिं यःगु बस्तु नाप बाया चवने
मालीगु मयःपिं मयःगु बस्तु नाप होना चवने मालीगु मनं
इच्छा याकों पुरे मज्जया न्ह्याबले हे अनेक बस्तु अनेक
पदार्थया जक इच्छा तृष्णा जुया चवनीगु थुजोगु इत्यादिया
दुःख रूपी समुद्रे लानाः चवंगुया कारण ॥ छु पदार्थ हे

मदुगु सर्व हे शून्य जुया च्वंगु तथतास जि संसार यागु
सुख भोग छको याये धंगु तृष्णाया कल्पना याना अबिद्या
अज्ञान प्रत्यय जयेव थुजोगु भयकरगु दुःख रूपी समुद्रे
दुःख कष्ट नया चाः चाःहिला जुये मालीगु जुया च्वन ॥

ज्ञानी मनुष्य गणपिसं श्व संसार यागु असंख्य भयकर
जुया च्वंगु संसारया दुःख रूपी समुद्रे मलाकंगु उपाय
गथे धाःसा—

जि जि संसारया सुख भोग याये धंगु कल्पना तृष्णा
धंगु थुजोगु धका सीका अर्थात् संसारया सुख भोग यायेगु
कल्पना तृष्णा धंगु थुजोगु धका सीका संसारया सुख भोग
धंगु गुलि समन् धाःसा आपालं याना धन दुपि मनुष्य
गणपिसं थमं मनं इच्छा यानागुत धैथे छुं साःगु भिगु यःगु
बस्तु नये त्वने फयी । थः इच्छा जूगुत बस्त्रं पुने फयी ।
थः यथे छुं बांलाक दबरिथे हे क्षे दना च्वने फयी । हानं
ततजाःगु लासाये छुं आनन्दं दने फयी । आपालं बल
साहिता दुम्ह सिया लोक यागु भय त्राश मदेक छुं आनन्दं
सुबिस्तां च्वने फयी । अनंलि हानं थः इच्छा दुपि स्त्री
अनपि नाप काम रस रंग याना च्वने फयी स्त्री गणपिनि

जूसानं थः इच्छा दुपि यःपि मिजने नाय काम रस रंग
याना चवने फयी । कथथें छुं कृजय याना याहाँ व वं
चक्रबत्ति जुजु तक्कं ज्वी फसां इन्द्र तक्क हे न जूवने
फुसानं संसारया सुख भोग धंमु थुलि हे मात्र जक खः ।

थुलि आहारा निन्द्रा त्राश मै थन संसारया सुख भोग
यायेत दुःख भोग गुलित फयेमाः धाःसा न्हापां माया गर्भ
फिलात गर्भ नरके च्वं वनेमाल अनंलि जन्म ज्वी जन्म
दुःख भोग याये माल । अनंलि मचागु बखते छुं धाये
मसःगुया दुःख फये माल थनंलि जन्म दुःख भोग याना
वयें धुंसेलि हानं कथथें बुरा बुरी जुया वोगुलि यःयःगु
नये मजीगु यःयः थाये वने मफेंगु कथथें इन्द्रिय कम् जुया
वनाः मिखां मछुया वयी न्हायेपनं मताया वयी वा मदया
वनी म्ह धुसि जुया वनी छुं हे शक्ति बल मदया वनी ।
हानं थुजोगु शरीरेसं कथथें अनेक प्रकारया रोग जुया
प्राण हे तोते तैगु अवस्थास जा नं हे वाये मफेंगु ल्हा तुति
इत्यादि संके मफया तचोगु दुःख पीडा जुयी अनंलि कथथें
जहान परिवार क्षें बुं धन सम्पति इत्यादि सर्व हे तोता
वने माली बले ज्ञान मदुपि मनुष्य गणपित जा तचोगु
शोक दुःख दुर्मतया चित्त जुया तचोगु बज्ज कयी तर

न्ह्यागु जूसां छुयाये गुगु सिना वने म्वालीगु उपाय जा
इन्द्र हे वया पँ वोसानं रोके याये फंगु मखु थथे तच्चोगु
कष्टं प्राण तोता वनी ॥ ॥ हानं प्राण तोता वनां
जक हे सुख ज्वी मखु गुम्ह मूर्ख अज्ञानीं म्वाना चवबले
छु छु पाप कर्म यानाः वोगु दुगुखः व फुवक हानं आबीचि
नर्क इत्यादि असंख्य नर्क भोग याना कल्प कल्प तवक
गुगु भयंकरगु षट्गति संसारस असंख्य दुःख कष्ट भोग
यानाः दुःख रूपी संसार समुद्रस चोचाः हिलाः भोग याना
ज्वी माली ।

संसारया दुःख रूपी समुद्रे चाहयु वने म्वाकेंगु उपाय
यायेगु मूलगु द्वार मनुष्य जन्म छगू हे जक जुया चवन
थुगु मौका चुके ज्वी व थुजोगु मनुष्य जन्म मूर्ख पापी गण
पिनिगु कर्म जा काये हे दैमखुत धका सीके माः । थुगु
मनुष्य जन्मनं थवयां न्होपा यागु जन्मे सुं कल्याण मित्र
गण पिनिगु छु संगत जुल जुयी उगुया हे सत् संगया
प्रभावं जक थुजोगु अन मोलगु मनुष्य जन्म काये दुगु
धंगु बहरे ज़ । अथेया निति थुगु हे जन्मे थव संसारदा
महा भयंकरगु दुःख रूपी महा समुद्र याकें छुते जुया
वने माःगु मूलगु कारण जुया चवन ।

थथेया निति न्हापा जुया बिज्यापि शाक्य मनि इत्यादि
दक्ख तथागत जुया बिज्यापि बृद्ध गणपि सिद्धा गणपि
आचार्य गणपि सकसिनं नं चक्रवर्त्ति राज्य यागु सुख पर्यन्त
संमनं तोता गुगु परमार्थ सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पद लायेगु
चर्यास लगे जुया मनुष्य जन्मे हे जीवने हे मुक्ति सम्य
क्सम्बुद्धया पद लाना बिज्यात ॥

थथेया निति कोसंनं थुगु हे जन्मे जीवने हे मुक्ति सम्य
क्सम्बुद्ध निर्वाणया पद लाये माःगु कारण जुया च्वन
थुगुया छगु मुख्यगु उपाय छु धाःसा ।

न्हापां जि जि संसार यागु सुख भोग याये धंगु कल्पना
तृष्णा यायेगु यात तोताः निबि कल्प यानाः आत्मा हे
मदेकाः नैरात्मा जुया ।—

अबिद्या अज्ञान मदेका छ्वेगु ।

गन अबिद्या मंत अन संस्कार दं मखुत ।

संस्कार मदुसेलि—बिज्ञान दं मखुत ।

बिज्ञान मदुसेलि—नाम रूप दं मखुत ।

नाम रूप मदुसेलि—षडायतन दं मखुत ।

षडायतन मदुसेलि—स्पर्श दं मखुत ।

स्पर्श मदुसैलि-बेदना दै मखुत ।
 बेवना मदुसैलि-तृष्णा दै मखुत ।
 तृष्णा मदुसैलि-उपादान दै मखुत ।
 उपादान मदुसैलि-भव दै मखुत ।
 भव मदुसैलि-जाति दै मखुत ।

जाति मदुसैलि-जन्म ज्वीगु बुरा बुरी ज्वीगु सीगु जरा
 मरण दै मखुत ।

जरा मरण मदुसैलि-कथंथें शोक दुःख दुर्भन इत्यादि छुं
 हे मदया सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पदस थ्यनी ॥ ॥

थनंलि दानपारमिता ।- (दान यायेगु)

दान पारमिताया चर्या यायेगु धैगु गथे धाःसा ।

दान यायेगु धैगु स्वार्थी दान व अनूत्तर बोधि चित्त
 महा प्रणिधान यानाः षट्गति प्राणि गणपिनि लागी दान
 यायेगु नीमू २ किसिम यागु दान यायेगु दु । स्वार्थी दान
 धैगु गथे धाःसा थ्व दान यानागुलि लिषायागु जन्मे जि तःधंपि
 साहु महाजन जुजु जुजु पिनिगु कुलें देवलोक पिनिगु कुलें जन्म
 जुया सुख आनन्दं क्वने दयेमा धका दान यायेगु थुजोगु दान

यात स्वार्थी दान धका धायी । युगु दानया फल युगु
 जन्मे गुलि दान यात लिषा यागु जन्मेनं उलि हे जक
 भोग याये दयी । हानं आप्यासं भोग यायेगु इच्छा दुसा
 हानं मेगु हे दान याये माः अर्थात् स्वार्थी दान धैगु (कदली
 फलं बिहाययाति) केरा मार्ये केरामा धैगुली छमा केरा
 माये छको केरा सये धुने व वहे केरा माये हानं मेगु सै
 मखुत । हानं केरा सेके माःसा हानं मेगु हे केरामा पिनाः
 तमा यानाः केरा सेकेमाः स्वार्थी दान धैगु केरा मार्ये
 छको सिवाय निको फल सै मखु हानं मेगु पुण्य कायेगु
 इच्छा दुसा मेगु हे दान यायेमाः ।

अनुत्तर बोधि चित्तया महा प्रणिधान यानाः षट्गति
 प्राणि गणपित धाः धाःपित धाः धाःगु धाक्व धाक्व बी
 फयेमाः धका आसिका याना दान यानागुया फल धैगु
 जा दान याक्व फुक्क बस्तु कल्पना याक्व बीगु कल्पबृक्ष
 सिमा जुया कल्पबृक्ष सिमास सै च्वनी गुगु सै च्दंगु बस्तु
 न्ह्याक्व काःसानं फुयी मखु (सततं फलतिक्षर्यं नयाति)
 गुलित मनुष्य जन्मे अनुत्तर बोधि चित्तया महा प्रणिधान
 याना छुछु बस्तु दान यायी व व बस्तु फुक्क थथे कल्प
 बृक्ष सिमाया रूप जुया च्वनी गुगु कल्पबृक्ष सिमास सै

चवंगु बस्तु संसारया सत्व प्राणि गणपित धाः धाःपित
 धाक्व धाक्व बिया दान याःसानं गुगु कालेसं पवी मख
 अनुत्तर बोधि चित्तया महा प्रणिधान यानाः दान यानागु
 या फल थुगु प्रकारं जुयो ॥

थुगु मनुष्य जन्मे जिगु धन जिगु धन धकाः स्वीतं । छ
 पदार्थ हे दान प्रदान धर्म कर्मस खर्च मयासे जिगु धुकुती
 स्वथना तया धका छुं धत द्रव्य गुगु अनित्य कच्चागु धु
 कुती स्वथना तल धाःसा उगु धन फुक्क ब्यर्थ वनी अर्थात्
 सित धायेव जिगु धाक्वं फुक्कं वां छोया तोता वने माली
 फुक्क धन द्रव्य ब्यर्थ वनी । ज्ञान मदुपि मनुष्य गणपिसं
 गुगु अनेक छल कपट अन्याय पाप कर्म यानाः कमाये
 यानाः तःगु .पाप भोग जक संसार रूपी भयंकरगु दुःख
 रूपी समुद्रे असंख्य कल्प तक्कं चाचाः हुला दुःख कष्ट
 भोग यावने माली । गुगु धनया छुं हे फल काये फै
 मखु .। थथेया निति थुगु मनुष्य जन्म यागु अनित्य कच्चा
 गु धुकुती स्वथना तंगु जिगु जिगु धका धैचवंगु धन द्रव्य
 सर्वस्व हे फुक्क ब्यर्थ वनी ॥

पवे जूया निति बूढ आदि ज्ञानी"महा पुरुष गणपिसं

मनुष्य जन्मयागु न्ह्यागु बस्तूनं धे वं धन सम्पत्ति कायं
 न्ह्याये कला थःगु शरीर पर्यंत सत्व प्राणि गणपिनि
 कारणे थःगु धंगु धन सम्पत्ति दक्क फुक्कं दान याना
 पुण्य हिलाः न्ह्याथाये जन्म काःवंसानं लिसे लिसे वंगु कर्म
 रूपी सेपे-धुकुती स्वथना न्ह्यागु जन्म काःवंसानं थःगु
 लिसे लिसे तया ज्वना दनी अज्ञानी मूर्ख गणपिसं थःगु
 जन्म यागु थःगु शरीरे ब्या च्वंगु चिमिसं छपु पर्यंत ज्वना
 वने फं मखु थन हे अर्थे वां छोया तोता सिना वनी ॥

थथेया निति (पारिद्र नासनं दानं) धका धायो तःमि
 ज्वोगु जूसा दान यानां तःमि ज्वीत नित्यगु धुकुती धन
 स्वथने माः कचागु धुकुती धन स्वथनां न्ह्यागु जन्मेसं
 तःमि ज्वी फं मखु । ज्ञानी महा पुरुष गणपिसं दान
 यानाःगु धंगु जो गनया करपित दान याःगु खः गुगु जा
 थः न्ह्याथाये जन्म काःवंसानं ल्यू ल्यू वंगु धुकुती सेपे
 धका स्वथन गुगु अनुत्तर बोधि चित्तया धुकुती छुछु स्वथन
 गुगु छता छगू मात्र स्वथगुनं व बस्तु व चीज न्ह्याक्क
 लिकासां फुयो मखु गुगु धुकुति संरारे दक्क सत्व प्राणि
 गणपित हे माक्क तक्क पिकया पालन पोषन याये फयो ।
 थथेयानिति ज्ञानी महा पुरुष गणपिसं थुजोगु अनमोलगु

मनुष्य जन्मे गुगु न्ह्याथायें जन्म कावंसानं ल्यू ल्यू वैगु
 अन्तर धनया धुकू दयेका वनी न्ह्याक्व खाःसानं मपवीगु
 कल्प बृक्ष सिमा पिना वनी थथेयानिति मनुष्यया जन्म
 षट्गटि सत्व प्राणि गण उपरस अनुत्तर बोधि चित्त महा
 प्रणिधानया चित्त यानाः थुजोगु धुकू थुजोगु कल्पबृक्ष सिमा
 पिना वने माःगु मूलगु कारण जुया च्वन ॥

थथे अनुत्तर बोधि चित्तया महा प्रणिधान यानाः दान
 प्रदान पुण्य कीर्त्ति तयेगु धैगु न्ह्याथासं न्ह्यागु जन्म
 कोःवंसानं कोसःथें ल्यू ल्यू नाप नाप वैगु सी धुने बले
 यात यंकेगु धन अन्तर धनया धुकुती स्वथनेगु जुया च्वन ।
 हानं गुगु न्ह्याबलें न्ह्याक्व खाना कोःसानं मपवीगु अन्तर
 धनया कल्प बृक्ष सिमा पीगु जुया च्वन ॥ ॥

हानं गुम्हसे थगु जन्मे अहो संसारया सत्व प्राणि गण
 पिनि लागी दक्क सर्वस्व हे दान याना बिज्याये धुंकल
 आ बोस्पोलया नयेत तीत इत्यादि छुं दुला मदुला थें
 धक्का संसारं हे हेरु बिचार याना नकः तीकः वै संसार
 या संपत्ति हे गुम्ह सित ल्हाये हयी थथेया निति थःगु
 श्री संपत्ति जा दक्क लिपो यागु जन्म यात भारि चिना

कचले याना छ्वे धुंकल थुगु जन्मे नेगु तीगु हे मदक फुक्क
 भारी चले याना छ्वे धुंकल तर हानं थुगु जन्मे नेत तीत
 इत्यादि संसार यागु संपत्ति हे गृम्ह सित ल्हाये हंगु जुया
 चवन थथेया निति थुगु जन्मेनं लिपा यागु जन्मेनं नेत
 तीत इत्यादि छ पदार्थया हे दुःख मदंगु जुया निति दान
 यानां तःमि ज्वी धाःगु थुगुया कारण जुया चवन ॥ हानं
 दान याये बले अथवा न्ह्यागु धर्म कर्म याये बलेनं थ्व
 दान यानागुलिं थ्व धर्मया कर्म यानागुलिं जगत् संसार
 सत्व प्राणि उद्धार ज्वीमा अर्थात् जगत् सत्व प्राणि दक्क
 सिननं अनुत्तर सम्यक्सम्बुद्धया पद लायेमा धंगु आशिका
 यानाः याये । हानं थ्व दान यानागु धर्मया कर्म यानागु
 या पुण्य दुसा थ्व पुण्यनं जितः मयः थ्व पुण्य कायीम्ह
 जि धैम्ह हे मदु थ्व पुण्यनं दक्क फुक्क जगत् दात हे
 दान याये थुगु पुण्यनं संसार सत्व प्राणि गणपि दक्क
 उद्धार ज्वीमा धंगु आशिका याये । थथे दानयाः लिसें
 पुण्य वैचवंगु थ्व पुण्यनं वो वो लिसें फुक्क फुक्क हे दानं
 तुं याना चवने । गुगु पुण्यया फल दवल दवल दया बन्हे
 जुया वै न्ह्याक्क बन्हे जुया वोसानं फुक्क फुक्क हे जगत्
 यात हे दान याना तोते । गुगु पुण्यया फल सु देव देवता

पिसनं इकि धिकि हे संके फंगु मखु । थगु पुण्यया फल
 कथंये बन्हे जुया ववं छुं बस्तु जक खःसा संसारे जायेक
 तयानं न्ह्यनी मखु । थथे अनुत्तर बोधि चित्तया आशिका
 याना किंचित् मात्र जक दान धर्म यानागुया पुण्य फलनं
 तथागत गणपिसनं थुलित दु उलित दु धका सख्या याये
 मफु ॥ थथेया निति न्ह्यागु दान धर्म कर्म याःसानं अनु
 त्तर बोधि चित्तया आशिका यानाः न्ह्यागु दान धर्म
 याःसानं सत्व प्राणि गणपि उद्धार ज्वीमां धका याये गुगु
 या हानं न्ह्याक्व पुण्य क्षे च्वंसानं पुण्यनं वक्व वक्वनं
 दान याना च्वने । हानं भगबानंथे हे क्षे बुं धन संपत्ति
 सर्वस्व काये न्ह्याये कला अथवा भात थःगु शरीर पर्यंत
 पर्यंत त्याग यानाः दान याना बोसानं छुं हे फल मदेक
 दान याये फुपि भगबानया सिनं त्यागी धैथे जाःपिनं मनुष्य
 आपालं हे दु :। ॥ थ्व गथे धाःसा मनुष्य धैपिसं
 मचांसिसे हे जितः जीके जितः छिके धका ज्ञान मथूपि
 मनुष्यतसे जा अनेक त्थोगु कर्मनं मत्थोगु कर्मनं यानाः
 जिगु । संपत्ति धका तःधांपिनि तःधंगुहे संपत्ति चिकिधं
 पिनि चिकिधगुहे संपत्ति दयेका ते । तर थपि सिना वनी
 बले छुं हे ज्वना वनी मखु । क्षे बुं धन संपत्ति काये

म्हचाये कला अथवा भात दक्क सब पदार्थ हे नांना वां छोया
 थ्व जिगु संपत्ति दक्क यःयः पिसका धका थःगु शरीर पर्यंत
 तोता वनी फुक्क त्याग याना तोता वसेलि फुक्क दानयाना
 बन धंथें हे जुल तर व त्याग याना तोता वनागुया छुं
 हे पुण्य फल काये दंगु मखु ॥ ॥ थुकिया पुण्य फल
 कायेगुया सत्ता जा गुगु संपत्ति जमा यायेत गुलित अन्याय
 अकिर्त्ति पाय कर्म याना कमाये याना हेगु खः उकिया
 पाप जक असंख्य कल्प तवकं अबिची आदि नर्कस भोगया
 वने माली ॥ ॥ थुगु हे रूपं कोटीन् कोटि जन्म
 कैवय धुंकल छगू छगू जन्म पत्ति छगू छगू संपत्ति काये
 म्हचाये कला अथवा भात थःगु शरीर पर्यंत पर्यंत हे वां
 छोया दान याये थेंहे त्याग याना तोता तोता बल अथे असंख्य
 दान याये थेंहे सब त्याग याना बलनं छुंहे फल मदेक
 त्याग याना तोता वये फुपि थ्व मनुष्य गणपिनिगु चित्त
 यात धंदे थमित तःधंपि दाता धायेमाः छुं फल मदेकनं
 जन्म जन्मयागु संपत्तिनं दान याना वे फुपि थपि छखें
 बुद्धया सिनं दातापि धका धाये ज्यू ॥ ॥ बुद्धं जा
 जन्म जन्म पत्तियागु संपत्ति काये म्हचाये कला थःगु शरीर
 पर्यंत पर्यंत हे पर उपकारया कारणे दान याना दक्क

संपत्तियां पृथ्य हिला थःगु कर्म रूपी सेपे तया लिसे लिसे
हे ज्वना बिज्यात उकिं भगवान् जा तःचवकं हे नृगःस्थोः
छुंहे संपत्ति मनुष्यतसेथें सिति वां छोया बिज्यायीम्ह मखु
थुगु प्रकारं भगवानं दान याना बिज्याःगु सीके श्वीके
माल ॥ ॥

हानं दान यानाः क्षणमात्रं हे सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणयो पद
तक्कनं लायीगुदु । थुगु दान यायेगु गथे धाःसा दान
याःम्हनं मदु दान बियागु बस्तुनं मदु दान काःम्हनं मदु
थुजोगु दानं दानपारमितानं पूर्ण जुया अनुत्तर सम्यक्सम्बु
द्धया पदस क्षणमात्रं हे थ्यनी श्व गथे धाःसा—

थःगु आत्मा यात आत्मा धैम्ह हे मदेका निर आत्मा
नैरात्मा यानाः सर्व त्याग यायेगु जि जिगु धायीम्ह आत्मा
हे मदेका छवेगु जि जिगु धायीम्ह आत्मा हे मदुसेलि जि
जिगु शरीर धका धायीम्ह समेतं मत शरीर हे त्यागयात
शरीर हे त्याग याये धुंसेलि हानं शरीरं जिगु जिगु धका
घयेपुना तैगु संसारया पदार्थ धैगु दक्कं सर्व हे त्यागयागु
जुयी थुगु यातहे तःधैगु दान छोको मात्र छुंहे दानयागु
बस्तु दान मयासे थुजोगु दानं अनुत्तर सम्यक्सम्बुद्धया

पदस तवकं थ्यनीगु धका धंतल । जानी महा पुरुष गण
पिसं थुगु प्रकारया दान यानाः सम्यक्मभ्वद्दु निर्बाण पदस
थ्यंकः वनी ॥

होन धन द्रव्य इत्यादि दान यायेगु धंगुनं गुजोपित दान
यानाया आपालं फल लायी धाःसा गुम्ह बोधिसत्त्व महा
सत्त्व तथागतया पद लाये धुंकुपि बज् ज्ञानं पूर्णपि वज्जा
चार्य गणपि सदां सत्त्व प्राणि गणपित उद्धार उपकार
यायेगुया शिक्षा दिक्षा जक बिया सत्त्व उद्धार यायेगु जक
हे कर्म याना च्वना बिज्यापि थुजोपि महा पुरुष गणपित
पंजरां ज्वलं मुलू सुका पर्यंत छुतवक माःगु खः वोस्पोल
पित माःगु तवक दान यानागु फल (असम अप्रमेय) थुलि
तच्चवोगु पुण्य हे मदु असंख्य अनन्त थुलित उलित धंगु
संख्या हे याये फुगु मखु धका आपालं शास्त्रे धैवन ॥
थथे सत्त्व उद्धार यायेगु च्या कर्म याना मच्चंपिसं जिनं
दान काये धका करपिनिगु दाता गणपिनिगु अन्न धन
द्रव्य इत्यादि दान जक कया नं जुल धाःसा गुगु दान
कया नं जुयेया सिनं बरुकि नयागु बजिनःसा पचे याये
फं अथे दान कया दाता यात फलबी मफयेकं गुगु दान
कया नयागु बस्तु पचेयाना नये फं मखु ॥ अर्थात् दान

कायोम्ह जि दान काये जोग्यम्ह ज्वीधुंकल धंगु धका भूल्
मज्जवीक पुण्य थ्वीके फयेमाः जितः दानयागुलि दातायातनं थुग
असंख्य संख्या हे याये मफुगु पुण्य लायी धका सीके खंके
फयेमाः थथेयानिति दान यायेतनं दान पात्र स्वया दान
यायेमाः ॥ ॥

हानं छुं दुःख दरिद्रपितनं दान यायेमाः तर अमित दान
यायेत व दुःखी दरिद्र चान्दाल पापि धैपिसं भिगु ज्या
भिगु कर्म याना चवनी मखु अमिगु मभिगु कर्म याना
चवंगु कर्म समेतं तोतका थःगु थासे हे तथा भिगु कर्मया
ज्या याकेगु यायेमाः । यदि न्हि न्हि मभिगु चाण्डालया
कर्म कपिनिगु ज्यान कया खुं लुचा ज्यानमारा जुयो च्वं
पित अमिगु मखुगु कर्म याना चवंगु यात मयाकेगु याये
मफयेकं नयेगु तीगु इत्यादि उजोपित दान याना अमित
पालन पोसन याना चवन धाःसा व चाण्डाल तेत साहात
बिया च्वम्ह जुयो अथेयानिति अमिसं याक्व पापयानं छुं
छगू भाग व दान याना नकातःम्ह दाता यातनं लाःवयी
गुम्ह संसार यात दुःख पीर बीम्ह सित सहयोग मदत
याःगुया कारणं धंगु जुयो दान यायेतनं थुजोगु बिचार
याना दान यायेमाःगु जुया चवन ॥ दानपारमिता धंगुनं

निबिकल्प समाधि हे जक संपूर्ण पूर्ण जयी ॥ ५४

अनंलि शीलपारपिता ।-(शीले चवनंगु)

राग द्वेष मोह दश अकुशल पाप यायेगु इत्यादि अनेक मभिगु कर्म यायेगु तोतेगु यात शीलपारमिताया चर्या यायेगु धायी । थ्व गथे धाःसा ।-

न्हापां संसार धैगु छुंहे रुदुगु दक्व शून्य जुया च्वंगुली संसार यागु सुख भोग छको याये धका कल्पना याना संसार देकेगु हेतु याना संसारया सुखया तृष्णा यागु राग गुयाये अबिद्या-अज्ञान यात राग धका धायी ।

थ्व रागं जि जिमि जहान परिवार जिगु क्षे जिगु बु जिगु धन संपत्ति धैगु देकै । अनंलि थःत थः जहान परिवार पित थः खलःपित जीके २ छिके २ धका धर्म अधर्म न्याः अन्या धैगुनं छुं पर्भा मतसे अनेक प्रकारया मनया कल्पनां अनेक प्रकारया तृष्णां लोभ लालच याना अनेक प्रकारं थःत थःपित जीके छिके धका तृष्णा यायेगु यात राग धका धायी ॥ ॥

अनंलि राग उत्पत्ति जुसेलि हानं उकिया नाप नापं द्वेष

उत्पत्ति जुयो द्वेष धंगु गथे धाःसा । श्व मेपि श्व कपि
थपि जित स्यंकपि थपि जितः मयःपि धका द्वेष भाव
याना मयःपिके अनेक छल कपट याना थके याना कया
यःपि थः परिवारपित पोसे यायेगु थथे यः मयः यायेगु
यात द्वेष धका धायी ।

हानं श्व नापं मोह धंगुनं वयो मोह धंगु गथे धाःसा
गुगु मनुष्य जन्मे बोधि ज्ञान साधन याये माःगु अनेक अनेक
मजिमगाःगु ज्याखँ याये माःगुया सत्ता नेगु त्वनेगु रस
रंग यायेगु मे हालेगु प्याखँ स्वेगु प्याखँ हुयेगु इत्यादिस
भुले जुया च्वनेगु यात मोह धका धायी ॥ ॥

श्व राग द्वेष मोह धंगु स्वंगू देव कथर्थे थुकिं दश अकु
शल कर्म धंगु संसारया थिति दत्तले हे प्राणिपिसं छुते
यानां छुते हे याये मफेगु संसारया दुःख रूपी सभुद्रे थुतु
थुना तेगु गुगु संसारे दक्कसिवे ग्यानापुगु १० दश अकुशल
कर्म धंगु ङिगु १० पाप कर्म याकेगु जुया च्वन ॥ ॥
श्व ङिगु पाप छुछु धाःसा ।—

कायकं त्रिविधंपापं बाचिकंच चतुर्विधं ॥

मानसं त्रिप्रकारंच दर्शतेऽकुशलास्मृता ॥ ॥

काय-शरीरं यायेगु पाप स्वता (प्राणाति पाप १ अदत्ता दान २ काम मिथ्या ३) बचनं यायेगु पाप स्वता (मृषा वाद १ पिशून २ पोरुष्य ३ भिन्न भाष ४) हानं मनं यायेगु पाप स्वता (अभिध्या १ व्यापाद २ मिथ्या दृष्टि ३) श्व ज्ञिगू १० पाप यात दश अकुशल-तच्चक्रं मभिगु अबीचि आदिं नरके ववफायीगु धका घेतल ॥

१) थनंलि रागं हिंसा यायेगु प्राणातिपात

गुम्ह प्राणिया शरीरे दुःख कष्ट ज्वीगुया छुंहे पभामितसे निर्दयी जुया प्राणिया शरीर यामु लाः दोः क्षेगू सँ न्यकु लुसि आदिं प्राणि पिनिगु म्हे च्वंगु पदार्थया लोभ तृष्णा यानाः शरीर बचन मनं नं किंचित् मात्र हे दया करुणा मतसे गुगु थःगु इच्छा पूर्ण यायेगुया निमित्तस प्राणिपि स्यायेगु यात रागं हिंसा यायेगु घायी ।

हानं द्वेष हिंसा यायेगु प्राणातिपात ।

प्राणि जणपित श्व जि सत्रु श्व जितः स्यंकः वंम्ह श्व न्यायेयःम्ह श्व च्वेयःम्ह श्व जित स्यायेयःम्ह श्व जित यहेमयःम्ह धका इत्यादिं शत्रु भाब द्वेष भाब याना निर्दयी

जुया शरीर बचन मनं किंचित् मात्र हे करुणा मतसे
स्यायेगु यात द्वेषं हिंसा यायेगु धायी ।

हानं मोहं हिंसा यायेगु प्राणातिपात ।

सुं मेपिसं मे फे दुगु हे इत्यादि पशु पंक्षित स्याना च्वंगु पाला
च्वंगु कयेकाच्वंगु इत्यादि खनाः थःनं अमिगु सरहले वना जिन
स्यायेफु जिनं पालेफु जिनं कयेकेफु धका इत्यादि धया
पर प्राणिया ज्यू यात पर्भा हे मतसे निर्दयी जुया शरीर
बचन मनं किंचित् मात्र हे करुणा मतसे लहर यानाः
माःसां स्वाःसां स्याः जुयीगु यात मोहं हिंसा यायेगु
धायी ॥ ॥

(२) अदत्तादान ।--

अदत्तादान धंगु करषिनिगु धन संपत्ति लोभतया अनेक
जत्न याना खया कायेगु । हानं मभिगु बस्तु यात भिगु
धका मिखा छलेयाना भतीचा जक मू वंगु बस्तुयां आपा
दां कायेगु हानं तौले पाका अन्या याना कायेगु । त्याखे
पाका त्याः दोका कायेगु । हानं जि मालिक जिनाय जि
गांया जुजु जि देशया जुजु धका ततःधंपिनिगु आज्ञा धका

गरीब निधातंगु धन जबरजस्ति कायेगु । न्याय निति
पूर्वक मयासे अनेक प्रकारया अन्याय अक्रिनि याना कायेगु
थग प्रकारं कर पिनिगु धन कायेगु थये यायेगु यात अद
त्ता दान धका धायी ।

हानं (अदत्ता दानेनं दरिद्रभावं) खोगु हेकाः अनेक छल
कपट याना थःत धन देकेग कर्म यायेगुलि संसारया थिति
दत्तले हे दुःखी दरिद्र ज्वोगु कारण छया निति धाःसा-
थुगु जन्मेनं थव मनु खुं थक् लुचा घाये धुनेव व मनु
न्ह्याक्वं हे ज्या इलम सःम्ह तःधम्ह जूसानं उम्हसित
सुनानं हे पत्यार मदया सुनानं हे पत्यार मयानाः थुगु
जन्मेनं तच्चोकं हे दुःख कष्टं जीवन बितेयाना सिना वनी
खुया हेका छल कषत यानाः जंमा याना तंगु धनछुं दुसानं
सीव दक्वं वां छवया तोता वनी । अनंलि सिना वनाः
गुगु खुया हेका छल कपट यानाः दां कमाये यानागुया पाप
भोग पापं पाप पापं पाप जुया व पाप बन्ह जुया ववं
असंख्य कल्प तक्कनं संसारे असंख्य हे दुःख कष्ट नया
भोग याःवनेमाली ॥ ॥

३) काम मिथ्या ।-

काम मिथ्या धंग मिजंते थः स्त्री बेगर मेणिनि मिस्ते
 नाप भुले ज्वीगु मिस्ते जूसानं थःपुरुष बेगर मेपि मिजंते
 नाप भुले ज्वीगु हानं थःहे स्त्री पुरुष जूसां देवस्थाने
 अनुचित स्थाने कामया रस रंग यायेगु । थुजोगु कर्मयात
 मिथ्या धका धायी ॥ ॥ थ्व स्वंगू पाप यात काय
 शरीरं यायेगु पाप धका यायी ॥

४) मृषाबाद

मृषाबाद धंगु म्हुतुं यायेगु पाप गथे धाःसां खःसां मखु
 धका । मखुसां खः धका सत्य असत्य धंगु छुं पर्भा मतसे
 लाख् लाख् पाफयेकेगु । स्मृसानं मस्यू धायेगु । मस्यू
 मसःसां सःधायेगु अनेक ज्याखें नं झूठ खँ ल्हायेगु यात
 मृषाबाद धका यायी ।

५) पिशुन ।-

पिशुन धंगु चुकरी यायेगु कपिन्त छुले यायेगु छम्हसित
 छगू छम्हसित छगू चुकरी यानाः छुले यानाः त्वाका थमं
 तामासा स्वया चवनेगु थथे चुकरी यायेगु छुले यायेगु
 यात्र पिशुन धका धायी ।

६) पारुष्य ।-

पारुष्य धैगु करा बचन ल्हायेगु तच्चकं तद्विकया कर
पित मर्मदिवक बोवीगु मभिगु म्हुतु ज्वीगु यथे म्हुतु
ल्हायेगु यात पारुष्य धका धायो ॥

७) भिन्नभाष ।-

भिन्नभाष धैगु जाःपिं फायाबीगु मनत चिरे उदीगु खं
ल्हायेगु गुरु शिष्य मिले जुया च्वंपि दाजु किजा मिले
जुया च्वंपि इष्ट मित्र मिले जुया च्वंपि निम्ह तेपु मिले
जुया च्वंपि यथे मिले जुया च्वंपित छम्हसित छता छम्ह
सित छता खं ल्हाना अथात् छंत फल्नाम्हस्यां यथे यथे धाल
धका खःगुं मखुगुं खं ल्हानाः ल्वाका मन् चिरे उवीका
जापिं फायाबीगु थुजोगु कर्म यायेगु यात भिन्नभाष धका
धायो ॥ ॥ थ्व प्यता बाक म्हुतुं यायेगु पाप धका धायो ।

८) अभिध्या ।- (चित्तं यायेगु पाप)

अभिध्या धैगु करपिनिगु धन दौलत खनाः सहयाये मजीगु
वैगु धन छु याना काये धका करपिनिगु धन थःत लाकेगु जत्न
बाना च्वनेगु थुजोगु चित्त ज्वीगु यात अभिध्या धका धायो ।

९) व्यापाद ।-

व्यापाद धैगु, करपि तःमि जूगु ज्यूगु खना सहायाये मफया
 वया स्यना नाश जुया फुना वंसां ज्यू धका मनं चित्तोयाना
 चवनेगु अर्थात् वया स्यना नाश जुया वनेमा धका मनं
 सरा बिया चवनेगु ॥ थुजोगु चित्त जुयीगु यात व्यापाद
 धका धायो ।

१०) मिथ्या दृष्टि ।-

मिथ्या दृष्टि धैगु परलोक धैगुनं मदु स्वर्ग नरक धैगुनं
 मदु धका सत् ज्ञानया चर्या फुक्क तोता थ्वनं मखु वनं
 मखु धका ज्वीगु हानं धर्म धैगुं मदु पाप धैगुं मदु द्यो
 धैम्हं मदु पाप, कर्म यानागुया, लिपा भोग यावनेमाः धैगुनं
 मदु धका नास्तिक जुया नास्तिकया मत कया ज्वीगु
 थुजोगु चित्त जुयीगु यात मिथ्या दृष्टि, धका धायो थ्व
 स्वता पायया चित्तां यायेगु पाप धका धायो ॥ ॥
 थुलि दश अकुशल पाप धैगु ङ्गिगु पाप तच्चोकं मभिगु
 पाप जुल थुलि पाप असंख्य पाप याका संसार समुद्रे
 असंख्य कल्प तक्क कवफाना तयीगु जुया चवन ॥ ॥

थनलि पंच शान्ति ॥

१) अहमित्थं नामा यावज्जीवं प्राणातिणानात् वैरमणं शिक्षापदं समादियामि ।

२) अहमित्थंपामा यावज्जीवं अदत्तादानात् वैरमण शिक्षापदं समादियामि ॥ ॥

३) अहमित्थं नामा यावज्जीवं काममिथ्याचारात् वैरमणं शिक्षापदं समादियामि ॥ ॥

४) अहमित्थं नामा यावज्जीवं मूषाबादात् वैरमणं शिक्षापदं समादियामि ॥ ॥

५) अहमित्थं नामा यावज्जीवं सुरामरेयमद्यप्रमाद स्थानात् वैरमणं शिक्षापदं समादियामि ॥ ॥

१) जि थुगु नां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तले प्राणि हिंसा यायेगु मन मवनीगु शिक्षापद बांलाकं काये ॥ ॥

२) जि थुगु नां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तले करपिनिगु धन मबियेकं कायेगु मन मवनीगु शिक्षापद बांलाकं काये ॥

३) जि थुगुनां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तले परस्त्री गमन

यायेगु मन मवनीगु शिक्षापद बांलाकं काये ॥ ॥

४) जि थुगुनां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तलें मखुगु खँ
ल्हायेगु मन मवनीगु शिक्षापद बांलाकं काये ॥ ॥

५) जि थुगुनां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तलें अयेला थों काये
यःगु बेहोस् ज्वीगु नेगु तोनेगु मन मवनीगु शिक्षापद बांलाकं
काये ॥ ॥

थनंलि उपोषध अष्ट शील

१) अहमित्थंनामा याबज्जीबं प्राणातिपातात् बैरमणं
शिक्षापदं समादियामि ॥ ॥

२) अहमित्थंनामा याबज्जीबं अदत्तादानात् बैरमणं शिक्षा
पदं समादियामि ॥ ॥

३) अहमित्थंनामा याबज्जीबं काम मिथ्याचारात् बैरमणं
शिक्षापदं समादियामि ॥ ॥

अहमित्थंनामा याबज्जीबं मृषावादात् बैरमणं शिक्षापदं
समादियामि ॥ ॥

५) अहमित्थंनामा याबज्जीबं सुरामेरेयमद्य प्रमाद स्थानात्

बैरमणं शिक्षापदं समादियामि ॥ ।

६) अहमित्थं नामा यावज्जीवनं नृत्य गीतमात्रावर्णक भूषण
महोत्सवात् बैरमणं शिक्षापदं समादियामि ॥ ॥

७) अहमित्थं नामा यावज्जीवं उच्चशय्या महासय्यासनात्
बैरमणं शिक्षापदं समादियामि ॥ ॥

८) अहमित्थं नामा यावज्जीवं अकाल भोजनात् बैरमणं
शिक्षापदं समादियामि ॥ ॥

अर्थ भाषा ॥

१) जि थुगुनां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तलें प्राणि हिंसा
यायेगु मन मवनीगु शिक्षा तद बांलाकं काये ॥ ॥

२) जि थुगुनां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तलें करपिनिगु
धन मबियेकं कायेगु मन मवनीगु शिक्ष पद बांलाकं काये ॥

३) जि थुगुनां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तलें परस्त्री गमन
यायेगु मन मवनीगु शिक्षा पद बांलाकं काये ॥ ॥

४) जि थुगुनां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तलें मखुगु खं
ल्हायेगु मन मवनीगु शिक्षा पद बांलाकं काये ॥ ॥

५) जि थुगुनां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तलें अयेला थों काये
यःगु बेहोस् ज्वीगु नेगु तोनेगु मन मवनीगु शिक्षापद बांलाकं
काये ॥ ॥

६) जि थुगुनां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तलें प्याखँ ह्वीगु
मे हालेगु स्वांमाः क्वखायेगु नस्वागु बस्तुकं म्हे व्वीगु
तिसां तीगु तच्चोगु उत्सव यायेगु मन मवनीगु शिक्षापद
बांलाकं काये ॥ ॥

७) जि थुगुनां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तलें ततः जाःगु
बांबां लाःगु लासास देनेगु मन मवनीगु शिक्षापद बांलाकं
काये ॥ ॥

८) जि थुगुनां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तलें अकाल
भोजन यायेगु (निभाः बीव अकाल भोजन धायी) मन
मवनीगु शिक्षापद बांलाकं काये ॥ ॥

थनंलि दश शील ॥

९) अहमित्थं नामा यावज्जीवं प्राणातिपातात् बैरमणं
शिक्षापदं समादियामि ॥ ॥

२) अहमित्थं नामा यावज्जीवं अदत्तादानात् व्रैरमणं शिक्षा
पदं समादियामि ॥ ॥

३) अहमित्थं नामा यावज्जीवं अब्रह्मचर्यं व्रैरमणं शिक्षापदं
समादियामि ॥ ॥

४) अहमित्थं नामा यावज्जीवं मृषावादात् व्रैरमणं शिक्षापदं
समादियामि ॥ ॥

५) अहमित्थं नामा यावज्जीवं सुरामैरेयमद्य प्रमादं स्थानात्
व्रैरमणं शिक्षापदं समादियामि ॥ ॥

६) अहमित्थं नामा यावज्जीवं उच्चशयनं महासयनं व्रैरमणं
शिक्षापदं समादियामि ॥ ॥

७) अहमित्थं नामा यावज्जीवं नृत्यं गीतं बह्यं व्रैरमणं शिक्षा
पदं समादियामि ॥ ॥

८) अहमित्थं नामा यावज्जीवं माला गन्धं बिलेपनं व्रैरमणं
शिक्षापदं समादियामि ॥ ॥

९) अहमित्थं नामा यावज्जीवं अकालं भोजनं व्रैरमणं शिक्षा
पदं समादियामि ॥ ॥

१०) अहमित्थंपामा यावज्जीवं जात रूप रजत ग्रहण बैर
मणं शिक्षापदं समादियामि ॥ ॥

थुगुया अर्थ

१) जि थुगु नां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तले प्राणि
हिंसा यायेगु मन मवनीगु शिक्षापद बांलाकं काये ॥ ॥

२) जि थुगु नां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तले करपिनिगु
धन मबियेकं कायेगु मन मवनीगु शिक्षापद बांलाकं काये ॥

३) जि थुगुनां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तले मखुगु ब्रम्ह
चर्या यायेगु मन मवनीगु शिक्षापद बांलाकं काये ॥ ॥

४) जि थुगुनां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तले मखुगु खं
ल्हायेगु मन मवनीगु शिक्षा पद बांलाकं काये ॥ ॥

५) जि थुगुनां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तले अयेला थों
काये यःगु बेहोस् ज्वीक नेगु तोनेगु मन मवनीगु शिक्षापद
बांलाकं काये ॥ ॥

६) जि थुगुनां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तले ततः जाःगु

बांबां लाःगु लासास देनेगु मन मवनीगु शिक्षापद बांलाकं काये ॥ ॥

७) जि थुगुनां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तले प्याखँ स्वेगु प्याखँ ह्वीगु मे हालेगु बाजं थायेगु यायेगु मन मवनीगु शिक्षापद बांलाकं काये ॥ ॥

८) जि थुगुनां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तले स्वांमाः ववखायेगु नस्वागु बस्तुकं म्हे ह्वीगु मन मवनीगु शिक्षापद बांलाकं काये ॥ ॥

९) जि थुगुनां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तले अकाल भोजन यायेगु मन मवनीगु शिक्षापद बांलाकं काये ॥ ॥

१०) जि थुगु नां जुया च्वनाम्हं जिगु ज्यू दत्तले लुं वह कायेगु थियेगु मन मवनीगु शिक्षापद बांलाकं काये ॥

थुलि शीलपारमिताया शीलया मुख्यरगु मात्र शीलपारमिता धैगुनं निबिकल्प समाधि हे जक संपूर्ण पूर्ण जुयी ॥ ५५

थनंलि क्षान्तिपारमिता (सह यायेगु) *

श्री बुद्ध भगवान यात न्ह्याम्ह सिनं स्याः वोसां पाः वोसां हे व स्याः वोम्हसित पाः वोम्ह सित किंचित मात्र

हे श्व सत्रु धका द्वेष भाव तथा बिज्यायी मखु । ज्ञन
उम्ह सित हे संतुं तच्चोगु करुणा तथा बिज्याना चवनी ।
अथे छुया निति याना बिज्यागु धाःसा ।—

संसारे प्राणि गणपिनिगु चित्तो चित्त स्वरूप हे जुया
दुब्बू वंम्ह देव मनुष्य दंत्य इत्यादि दक्क प्राणि गणपिनि
हे तच्चोम्ह सत्रु जुया च्वंम्ह सर्प छम्ह शत्रु दु । गुम्ह
शत्रु सर्प चित्तो दुबित धायेव श्व सर्प संसारया थिति
दत्तले हे कोटान् कोटि कल्प तक्कं हे छुते याये मफ्ग
बिषं न्याना बिष थाका बियो । गुगु बिषं याना असंख्य
कल्प तक्कं हे संसार रूपी दुःखया समुद्रे ववफाना बियो
थथेया निति थुगु अनमोलगु मनुष्य जन्म लाःगु बखते
गुम्ह सर्प बांलाकं म्हसाके माःगु कारण जुया चवन श्व
सर्प छम्ह म्हसीका श्व सर्प छम्ह सित त्याके फये मात्रं
हे सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पद लायी ।

श्री भगवान् बुद्ध शाक्यमुनि प्रभृति दक्क तथागत गणपि
दक्क सिद्ध महा पुरुष गणपिसंनं श्वहे सर्प छम्ह सित
त्याकाः सम्यक्सम्बुद्धया पद लाना बिज्यात । श्व सर्प
धयां धाये रूप दुम्ह सर्प मखु श्व प्राणिपिके दुब्बू वंम्ह
सर्प गुजोम्ह धाःसा ।—

बुद्धया श्लोक १-

तृष्णा जिह्व मसद् बिकल्प शिरसं प्रद्वेषचंचकणं काम
क्रोध बिषं बितर्कं दशनं रागं प्रचण्डे क्षणम् ॥ मोहाम्यं
स्व शरीरं कोटरशयं चित्तोरगंदारुणं प्रज्ञा मन्त्र बलेन
यः शमितवान् बुद्धायतस्मै नमः ॥ ॥

तृष्णा लोभ यायेगुया मे जुया च्वंम्ह । असत् खं लहा
येगु संखा दोमन यायीगुया छुवों जुया च्वंम्ह । ख्वनं शत्रु
वनं शत्रु धका द्वेष भाव यायीगुया चंचल्गु फणा जुया
च्वंम्ह । त्यो मत्यो धंगु हे मदेक न्ह्याम्ह सिके कामया
तृष्णा यायीगु हानं छुं भतिचा चित्त बुझे मज्जीव तुरंत
भयंकरगु क्रोध पिकादीगु आदिया बिष पिकया न्यायीम्ह
जुया च्वंम्ह राग ईख यायेगु दागा तयेगु यायेगुया मिखा
जुया च्वंम्ह । याये माःगु गुगु बोधि ज्ञानया चया यायेगु
तोता स्वाः स्वाःगु ज्याये लगे जदीगुया मोहया स्वा
जुया च्वंम्ह । दुने फुक्कं फुसुर्ल जुया थाये थासे होहो
प्वाः प्वाः दैच्वंगु जीर्णगु छुंहे बमलागु तमागु सिमार्थे जाःगु
शरीर जुया च्वंम्ह प्रज्ञापारमिताया प्रज्ञाया बलं मन्त्रया
बलं त्याका बिज्याना च्वंम्ह थथिम्ह बुद्ध यात नमस्कार ।

थुगु हे प्रकारं शत्रु धैम्ह थुजोम्ह सित धायी धका आपालं
ग्रंथे धैतःगु दु ॥

अर्थात् थुकिया मुख्य भाव गथे धाःसा ।—

फट् किरयागु थामे ल्यूने हचाउं वाउं म्हासु हाकु गुगु
रंगया तह तक्कर च्वनी फट् किरथांया रगनं उगु हे जुया
वनी । थ्वथे चित्त धैम्हनं सत् ज्ञानया तक्कर अर्थात्
भिपि सत् संग जूसा चित्तनं सत् ज्ञानया हे स्वरूप जुया
थाहां ववं कथंथे अनुत्तर सम्यक्सम्बुद्धया पद तक्कं लाना
वनी । होनं असतम्ह थुम्ह सर्पया तक्कर च्वंसा अर्थात्
मभि पिनिगु संगत जुल धाःसा चित्तनं मभिम्ह गुम्ह सर्पया
स्वरूपम्ह हे जुया असंख्य कल्प तक्कं गुगु संसारया भयं
करगु दुःख रूपी समुद्रया भोग यावने माली । थुम्ह संसार
दक्क प्राणि गणपिनिनं शत्रु गुम्ह सर्प दुबिना च्वंगु चित्त
जुया च्वंम्ह मनुष्यया स्वभाव गथे ज्वी धाःसा ।—

गुम्ह मनुष्यया स्वभाव थःत जीके थःत कतिलाके कर
पिनिगु छुं भिगु बांलागु छगू बस्तु खंसानं गथे यानाः
थःत काये गथे यानाः थःत जाके धंगु जक लोभ लालच

तृणा यायोगु गुम्ह सिया स्वभाव जयी थम्ह मन्त्र
याके थन्योगु लोभ लालच तृणाया स्वभाव रूपी हे व
सर्पया मे चलु चलु लया हंगु धका धायी मे दयां धार्थे
सर्पया मे खने दैगु मखु । हानं तुरंत तुरंत खःगुयानं मखु
मखुगुयानं खः धका लाख् लाख् पाफयेका झूठ खं ल्हायोगु
हानं करपिनि छुं ज्युगु भिगु स्वैमफया करपिनिगु मन
त्वाक बक याना बीगु छले यायेगु थुजोगु स्वभाव गुम्ह
सिया जयी थुजोगु स्वभाव रूपी हे सर्पया छयो खने
दुगु धायी छयो धयां धार्थे छयो खने दैगु मखु । हानं
गुम्ह सिया किंचित चिकिचा धंगु खं छगू लीनं तंपिकया
शत्रु धका अनेक दोष तथा द्वेष भाव यायोगु स्वभाव
जयी थुजोगु स्वभाव रूपी हे उम्ह सर्पया चंचल जुया च्वंगु
फंणा खनेदुगु धायी फंणा धयां धार्थे फंणा खने दैगु मखु । हानं
गुम्ह सिया स्वभाव धर्म अधर्म त्यो मत्यो धंगु छुंहे बिचार
मयासे न्ह्योने लापि नाप न्ह्योने लाःलाथे काम रागे
भुले ज्वीगु । हानं तच्चकं तंदुम्ह तच्चोम्ह क्रोधीया स्व
भावम्ह जयी थुगु काम राग व क्रोधीया स्वभाव रूपी
हे उम्ह सर्प धसेयाना न्यायोगु धायी न्यायोगु धयां धार्थे
सर्प न्यायोगु मखु । हानं गुम्ह सिया चित्त ईख यायेगु

दागो तयेगु श्वंत थथे याये वंत अथे याये धंगु राग याना
 चवनेगु स्वभाव गुम्ह सीके दयी थुजोगु स्वभाव रूपी हे
 सर्पया मिखा खने दुगु धायी मिखा धयां धाथे मिखा खने
 दैगु मखु । हानं गुम्ह मन्हु थुगु अनमोलगु मनुष्य जन्म
 गुगु अनूत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान लाना वने माःगु गुगु
 ज्ञान गुणया चया यायेगु दक्क तोताः बिषये व्यवहारया
 परि पंचनास भुले जुया मोह जुया चवनी थथे मोह ज्वीगु
 स्वभाव रूपी हे व सर्पया स्वाः खने दुगु धायी स्वाः धयां
 धाथे स्वाः खने दैगु मखु । हानं दुने फुक्कं फुसुलु जुया
 थाये थासे ह्वो ह्वो प्वाः प्वाः दैचवंगु जीर्णगु छुहे बम
 लाःगु तमागु सिमार्थे जाःगु शरीर जुया च्वम्ह अर्थात्
 ज्ञानया दृष्टि छको जक स्वये मात्रं तुरंतं क्वोदया वनीगु
 सिमार्थे जाःगु शरीर जुया च्वम्ह । श्व फुक्कं अंगं श्व
 फुक्कया स्वभावं संयुक्त जुया च्वम्ह मनुष्य यात श्व हे
 सर्पया स्वरूप ज्वी धुंकुम्ह मनुष्य धका धायी ।

थथेया नितिं ततःधपि बोधिसत्त्व महासत्त्व ज्ञानी महा
 पुरुष सिद्धा गणपिसं, संसारे शत्रु धेम्ह श्व हे सर्प छम्ह
 मात्र खना चवनी ॥ ॥ प्राणि गणपिके दुबिना दक्क
 प्राणि गणपित दुःख पीर ब्यू वंम्ह शत्रु श्व हे छम्ह मात्र खः

संसारे धुं भालु किसि सर्प इत्यादि मनुष्य गणपि नैपि
 थपिनं शत्रु मखु छाये धाःसा व धुं भालु किसि सर्प इत्यादि
 उजोपि प्राणि गणपिनिगु ला हि नैपि जन्तु जुया जन्म
 काःवने माःगुनं मनुष्य जन्मे अमिगु चित्ते थ्वहे सर्प दुब्बू
 वोगु होस् मदया थ्व शत्रुयागु संगत्या बसे लाना अनेक
 पाप कर्म याःगुलि अथे वन जन्तु इत्यादि जुया जन्म काः
 वने माःगु खः । आखिर जा जल जन्तु थल जन्तु वन
 जन्तु आकाशं बोयो ज्वीपि आकाश चारी इत्यादित दक्कनं
 मनुष्य जन्मे थ्वहे शत्रु यागु सगतं यानाः अथे उजोगु पशु
 पक्षि इत्यादि योनिस जन्म काःवने माःगु खः । थथेया
 निति थ्व पशु पक्षि तसेनं गुजो गुजोगु दुःख कष्ट नै
 च्वन धका थमि उपरेनं करुणा तयेगु सिवाय थमितनं
 शत्रु भाब यायेगुया थाये हे मदु गथे शत्रु भाब यायेगु
 जुयी प्राणि धैपि दक्कनं ऊी मां बौ काये म्हचाये जहान
 परिवार धका खः ।

थथेया निति ज्ञानी महा पुरुष गणपिसं संसारे शत्रु
 स्वरूप जुया च्वपि प्राणि गणपि छको जिमित केना ब्यू
 धका धायी संसारे शत्रु स्वरूपपि धैपि सुहे दुगु मखु
 संसारे थ्वहे राग द्वेष मोह इत्यादिया रूप जुया च्वम्ह

गुम्ह सर्प छम्ह सिवाय थ्व शत्रु व शत्रु धायेपि प्राणिपि
सुंहे दुगु मखु सत्व प्राणि गणपि जा छम्ह छम्ह दत्तले
हे बुद्ध ज्वोफुपि खः थ्व प्राणि गणपि दक्कं कीहे मां बौ
काये म्हथाये कीहे जहान परिवार खः थपि गणया शत्रु
जुयी । शत्रु जा थ्व झी जहान परिवार जुया च्वपि
प्राणि गणपिके दुबिना वेम्ह सर्प छम्ह जक हे खः ।

थथेया निति शत्रु यात बोला स्वाये धंगु व शत्रुम्ह
सर्प यात लाक्क बोला स्वये फुसा ज्यू न्ह्योने वोम्ह थः
जहान परिवार स्वरूपम्ह प्राणि यात बोला स्वायेगु धंगु
न्याये मिले मजू कीत दुःख पीर ब्यू वोम्ह गुम्ह दुबिना
वोम्ह शत्रु छम्ह बोला स्वायेगु थः मां बौ स्वरूपम्ह
प्राणि गुम्ह मखुम्ह सित लाः वनीगु जया च्वन । थथेया
निति ततःधपि बोधिसत्व महासत्व ज्ञानी महा पुरुष गण
पिस न्ह्याम्ह सिनं न्ह्यागु हे याःवसां सह याना च्वना
बिज्यायीगु जुया च्वन । शत्रु गुम्ह मेम्ह हे झीसं बोला स्वयेगु
थः मां बौ स्वरूपपि प्राणि गणपित लायीगु जुया च्वन
अ न्याये मिले मजू ॥

गुम्ह शत्रु ल्हाः तृति इत्यादि दया छुं रूप दुम्हं मखु

थथेया निति थुम्ह शत्रु यात चोगु कनेगु दायेगु म्यायेगु
 पालेगु छुं याये छिम्हनं मखु गुम्ह सित बोला स्वायेगु
 धंगु हे थ्व दुबिना च्वंम्ह मनुष्य यात वंगु चित्तु चिचार
 याना बिस्तारं ज्ञानया शिक्षा कना वंगु चित्तो दुबिना च्दंम्ह
 शत्रु यात पित्तिके बियेगु थ्वहे शत्रु यात बोला स्वायेगु
 जुयी ।

अनेक देश देशे गां गामे नगर नगरे ततःचोगु उपद्र
 याना संग्राम (लडाई) इत्यादि याका सकल प्राणि गण
 पित तचोगु दुःख पीर याकैम्हनं थ्वहे शत्रु जुया च्वन
 थथेया निति गुम्ह भगवान् बुद्ध देश देश गां गां नगर
 नगर चाहिला गुम्ह शत्रुं गन गन दुःख पीर बिया च्वन
 अन अन तक्कं वोस्पोल बिज्याना गुम्ह सित तःधंगु शत्रु
 खना अनेक धर्म चक्र प्रवर्त्तन याना ज्ञान प्रकाश यानाः
 गुगु ज्ञानया शस्त्र अस्त्रं प्रहार यानाः ख्याना बिस्युके छोया
 संसारया प्राणि गणपित सुख आनन्दि यायेगु याना बिज्याना
 च्वन ॥

थथेया निति न्ह्याम्हसिनं न्ह्यागु याबोसां सह यायेमाः
 सह यायेमाः धका जक धयां थुजोगु तत्व ज्ञान मसीकं

सह याये फैमखु थथेया निति दुब्बू वंम्ह शत्रु म्हसीके
माःगु मूलगु कारण जुया च्वन ॥ थ्व क्षान्तिपारमिता
धंगुनं निबिकल्प समाधि हे जक संपूर्ण पूर्ण जुयी ॥ ५६

थनंलि वीर्यपारमिता ।- (न्ह्यागु ज्यां याये फयेकेगु)

वीर्यपारमिता धंगु गथे धाःसा । थ्व शरीर धंगु गथे
सुं पशु पक्षि स्याना नैपि मनुष्य गणपिसं स्याये मत्यो
तल्ले सहिना तयी स्याये त्येव व लहिना तैम्ह वशुयात
स्यायी । वथे जितनं जमराजं लहिना तल समय बेला
ज्वीव तुरंतं जमदूतत छोया हया कायेके हया मरण याना
बियो । थथेया निति जमराजां कायेके महनि तक्कया
भिन्ने थ्व किंचित् काल म्वाना च्वनागु बखते संसारया
सत्त्व प्राणि गणपिनिया कारणे थ्व शरीरया ल्हाः तुति
क्षो' इत्यादिनं त्याग याना वने फुसा मनुष्य जन्मया तः
धंगु भाग्य धायो ।

(बुद्धो मबेयं जगतोहिताय) बुद्ध ज्वीगु कारण हे जगत
हित यायेया कारणे खः थुगु ज्ञानं श्री शाक्यमुनि भगवान्
आदि ततःधरि बोधिसत्त्व महासत्त्व गणपिसं जगत् हित

यायेया कारण थःगु धंगु धं वु धन संपत्ति कार्ये म्हचाये
कला थःगु शरीर पर्यंत पर्यंत त्याग याना दान याना
बिज्यात थयेया निंति झीसंन जगत हिन यायेया निमित्तम
शरीर पर्यंत त्याग याना दान याना वनेमा.गु कर्नाव्य स्रः ।

थूगुया हे कागणं भगवान बृद्धंनं जन्म जन्म पत्ति थःगु
धन संपत्ति राज्य कार्ये म्हचाये कला थःगु शरीर पर्यंत
पर्यंत त्याग याना दान याना बिज्याना च्वन । तर थये
वोस्पोल भगवानं थःगु क्ष्यो' समेत समेत अथे त्वाल्हाना
दान ब्यूगु ऊी साधारण मनुष्य गणयिसं थगु खं न्यनीबले
असंख्य हे त्राश ज्वी अथे थःगु शरीर यागु क्ष्यो' पर्यंत
दान बी धंगु वोस्पोलं हे जक जुया अथे दान बी . फत
ऊीगु चित्तां जा अथे गुबले दान याये फं झीसंनं अथे
याये- धंगु निरास् हे जुयी ।

तर वोस्पोलया क्ष्यो' इत्यादि त्वाल्हागु बखते वोस्पोलया
मचायीगु वासःदु अथे जूया निंति वोस्पोलया थःगु शरीर
यागु मिखा ल्हा तुति क्ष्यो' पर्यंत पर्यंत धाःगु तक्क तक्क
ध्यना दान याना बी फुगु जुया च्वन ।

वोस्पोलया मचायीगु वासःदु धाःगु गथे छु धाःसा थ्व

संसारया प्राणि गणपि दक्व जि मां बौ काये म्हचाये थपि
 सकसिनं संसार रूपी दुःखया समुद्रे च्वना षोदशनर्क इत्यादि
 या तच्चोगु दुःख कष्ट नया च्वन थथेया निति थ्व मां
 बौ जि जहान परिवार गणपित गथे याना थ्व दुःख रूपी
 भयंकर समुद्र याकें छुते याये धंगु तच्चोगु बज् कयी बज्
 कःगुया तोरे हान थः मां बौ काये म्हचाये स्वरूप जुया
 च्वपि सत्व प्राणि गणपित भयंकर दुःखं छुते यायेगु थःगु
 हे कर्त्ताव्य खनी । गुगु थ्व सत्व प्राणि उद्धार यायेगु थःत
 तच्चकं यःगु जुयो । संसारे थःत यःगु ज्या ज्त्रीव न्हचाथे जाःगु
 थाकुगु ज्या जूसानं अपगु हे जुया वनी थथे सत्व उद्धार
 याये माःगु धंगु बज् कःगु सत्व उद्धार यायेगु थःगु कर्त्ताव्य
 खंगु हे वोस्पोल पिनि मचायीगु वासः जुया च्वन ॥

तर वोस्पोल भगवानं अथे क्षयो इत्यादि ध्यना दान
 याना बिज्याःगुनं छुं आश्चर्य मखु । स्त्री साधारण मनुष्य
 गणपिसनं क्षयो इत्यादि ध्यना शरीर हे त्याग याना वना
 च्वंगुनं आपालं हेबु बद्धया सिनं नं ज्नीसनं आपाले हे
 याना च्वंगु थथेकि साधारण मनुष्य गणपितिनं क्षयो ध्यनी
 बले शरीर त्याग यायी बले मचायीगु वासःदु साधारण
 मूखं मनुष्य गणपिनि शरीर त्याग यायीगु बखले मचायीगु

वासः छु धाःसां तं साधारणं मूखं पापि गणपितं तमे
 शरीरं त्याग यायेत छुहे पमा महु छुहे याक् मवाक
 याना चवन । तमे गःकियानं सिना वना चवन लखे वव
 बाना यखाया विष इत्यादि नया शरीर त्याग याना चवन
 तमे याये मफु धंगु छुहे दंमखु थयेया निति मचायोगु
 वासःयागु ज्ञान सीयेव न्ह्यार्थे जाःगु बीर्य यागु ज्या
 याये मासां याये फुगु जुयी । थव बीर्य पारमिता धंगुन
 मुख्य निबिकल्प समाधि हे जक संपूर्ण पूर्ण जुयी ॥ ५७

ध्यानपारमिता (स्मृति तैचवनेगु)

थव असंख्य दुर्लभ जुया चवंगु मनुष्य जन्म थुगु जन्म
 निश्चेनं संसारया दुःख समुद्रं मुक्त जुया वनेमाःगु क्षण
 क्षणे हे लोममकुसे लुमंका चवनेगु हानं न्हापा न्हापा जुया
 बिज्याःपि तथागत गणपिसं गुगु ज्ञान लाना मनुष्य जन्म
 सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पद लाना बिज्यात वर्थे जिनं निश्चेनं
 उगु ज्ञान लाना वने धंगु ध्यान गुगु अबस्थासं हे लोममं
 कुसे स्मृति तया चवनेगु ॥ ॥ थव ध्यानपारमिता
 धंगुनं निबिकल्प समाधि हे जक संपूर्ण पूर्ण जुयी ॥ ५८

प्रज्ञापारमिता

संसार धँगु देकुम्हन सुहे महु देकुगु ज्या जूगुनं महु देकाः
छुं संसार धँगु वने जूगुनं महु गुगु बिश्व संसार धका धे
च्वंगु छु पदार्थ हे महु सर्व हे शून्य शून्य धँगुनं थथे च्वंगु
अथे च्वंगु थुजोगु उजोगु धँगु छुंहे दुगु मखु । दिन रात
काल समय धँगुनं छुंहे दुगु मखु । न्हापा छुं जुया वने
धुंकल लिपा हानं छुं ज्वी तिनि आः थ्व छुं जुया च्वन
धँगुनं छु पदार्थ हे संसारया परि पंचना धँगु दुगु मखु
धर्म धातु समता तथता शून्यता ।

(शून्यतैव सर्वप्रपंच निर्बृत्तिलक्षणं त्वान्निर्बाण मुच्यते)

दक्क संसारया परिपंचना खनेगु यार्के मुक्त जुया छुंहे
महु छु पदार्थ हे महु शून्य धँगु ज्वी थुगु यात हे निर्बाण
धका धायी । साधारण लोक गणपिसं गुगु संसार धँगु
थुजोगु उजोगु धँगु खना च्वंगु गुगु तथता शून्यतास कल्पना
यानाः अबिद्या-अज्ञान उत्पत्ति यानाः आत्मा धँगु दु धका
खना च्वंपिसं जक संसार धँगु खना च्वनी । थ्व खना
च्वंगु फुक्क माया जादु चतक स्वप्ना समानं कल्पना जक

खना चवंगु धका सीकें थवीकें माल ॥ ॥ ज्ञानी महा
पुरुष गणपिसं गगु निर्बाण खना चवंगु य'त ज्ञान मदुपि
ससार खना चवनी । हानं अज्ञानी मूर्ख गणपिसं गगु मसार
खना चवंगु यात ज्ञानी महा पुरुष गणपिसं निर्बाण हे खनी ।

संसार याकें भिन मेगु निर्बाण मखु निर्बाण याकें भिन
मेगु संसार मखु । संसार हे निर्बाण निर्बाण हे संसार ।
ससारया प्राणि गणपिनं दक्क फुक्क निर्बाणस हे लाना
चवंगु दु । अज्ञानया चित्तं जक मखना मसिया चवंगु खः
गुम्ह प्रज्ञापारमिता ज्ञानया चर्या पूर्णम्ह गुरु चूलात धाःसा
वस्पोल यागु ज्ञानं एकक्षणाभिसम्बोधि क्षण मात्रं हे जिहे
श्री आदि बुद्ध धर्म धातु जिहे श्री प्रज्ञापारमिता जिहे
श्री बज्रजोगिनी आदि खः धैगु चायी थुयी । गुम्ह आदि
बुद्ध धर्म धातु हे जुया चवम्ह यात हानं आदि बुद्ध धर्म
धातु याये माःगु मदु आदि बुद्ध आदि बुद्ध हे ज्वीत छु
चर्या छु मार्ग दै मार्ग धैगु हे अमार्ग मार्ग धैगु हे मदु ।
थुगु प्रज्ञापारमिताया ज्ञानं पूर्ण ज्वीकेतनं निबिकल्प समाधि
हे जक संपूर्ण पूर्ण जुयी ॥ ५९

(१) अध्यात्म शून्यता ।—

चक्षु (मिखा) श्रोत्र न्हायेपं । घ्राण न्हायेपं । जिह्वा मे ।

काय शरीर । मन मन् । थुलि यात अध्यात्म शरीरया
दुने लाना च्वंगु धका धायी ।

मिखा मिखाया रूपं हे शून्य गनं हे च्वना च्वंगु मदुगु
गुबले हे मपवीगु जूया निति । थ्व छुया हेतु धाःसा थ्व
या स्वभाव हे थथे ।

न्हायेपं न्हायेपंया रूपं हे शून्य गनं हे च्वना च्वंगु
मदुगु गुबले हे मपवीगु जूया निति । थ्व छुया हेतु
धाःसा थ्वया स्वभाव हे थथे ।

न्हाये न्हायेया रूपं हे शून्य गनं हे च्वना च्वंगु मदुगु
गुबले हे मपवीगु जूया निति । थ्व छुया हेतु धाःसा थ्वया
स्वभाव हे थथे ।

मे मेया रूपं हे शून्य गनं हे च्वना च्वंगु मदुगु गुबले
हे मपवीगु जूया निति । थ्व छुया हेतु धाःसा थ्वया स्वभाव
हे थथे ।

शरीर शरीरया रूपं हे शून्य गनं हे च्वना च्वंगु मदुगु
गुबले हे मपवीगु जूया निति । थ्व छुया हेतु धाःसा थ्व
या स्वभाव हे थथे ।

मन मनया रूपं हे शून्य गनं हे च्वना च्वंगु मदुगु गुबले
हे मपवीगु जूया निति । श्व छुया हेतुं धाःसा श्वया स्वभाव
हे थथे । थुलि यात अध्यात्म शून्यता धायी । ६०

२) बहिर्धा शून्यता ।-

रूप रूप । शब्द सः । गन्ध बास्ना । रस षट् रस ।
स्पर्श थिया स्वेगु । धर्म बिचार यायेगु । थुलि यात बाह्य
धर्म धका धायी ।

रूप रूपया रूपं हे शून्य गनं हे च्वना च्वंगु मदुगु
गुबले हे मपवीगु जूया निति । श्व छुया हेतुं धाःसा श्व
या स्वभाव हे थथे ।

शब्द शब्दया रूपं हे शून्य गनं हे च्वना च्वंगु मदुगु
गुबले हे मपवीगु जूया निति । श्व छुया हेतुं धाःसा श्व
या स्वभाव हे थथे ।

गन्ध गन्धया रूपं हे शून्य गनं हे च्वना च्वंगु मदुगु
गुबले हे मपवीगु जूया निति । श्व छुया हेतुं धाःसा
श्वया स्वभाव हे थथे ।

रस रसया रूप हे शून्य गनं हे च्वना च्वंगु मदुगु गुबले हे मफवीगु जया निति । थ्व छुया हेतुं धाःसा थ्वया स्वभाव हे यथे ।

स्पर्शं स्पर्शया रूपं हे शून्य गनं हे च्वना च्वंगु मदुगु गुबले हे मफवीगु जया निति । थ्व छुया हेतुं धाःसा थ्वया स्वभाव हे यथे ।

धर्मं धर्मया रूपं हे शून्य गनं हे च्वना च्वंगु मदुगु गुबले हे मफवीगु जया निति । थ्व छुया हेतुं धाःसा थ्वया स्वभाव हे यथे । युलि यात बहिर्धा शून्यता धायी । ६१

३) अध्यात्म बहिर्धा शून्यता ।-

अध्यात्मिक आयेतन-चक्षु श्रोत्र घ्राण जिह्वा काय मन बाह्य धर्म बहिर्धा-रूप शब्द गन्ध रस स्पर्श धर्म । यन अध्यात्मिक आयेतनमं । बाह्य धर्म-बहिर्धानि अध्यात्म बहिर्धा रूपं हे शून्य गनं हे च्वना च्वंगु मदुगु गुबले हे मफवीगु जया निति । थ्व छुया हेतुं धाःसा थ्वया स्वभाव हे यथे । युलि यात अध्यात्म बहिर्धा शून्यता धायी ।

४) शून्यता शून्यता ।-

गुगु संसार यागु नां रूप दक्ख पदार्थं खः संसारया दक्ख पदार्थया रूपं हे शून्य मन व्वंगु धंगु मात्रनं मदु शून्य शून्य धंगुनं छुंहे मदु शून्य गनं हे च्वना च्वंगु मदुगु गुबल्ले हे . मपवीगु ज्या निति । ख्व छुया हेतुं धाःसा ख्वया स्वभाव हे थये ।

६३

५) महा शून्यता ।-

पूर्बं दिशा पूर्बं दिशाया रूपं हे शून्य ।
 दक्षिण दिशा दक्षिण दिशाया रूपं हे शून्य ।
 पश्चिम दिशा पश्चिम दिशाया रूपं हे शून्य ।
 उत्तर दिशा उत्तर दिशाया रूपं हे शून्य ।
 अग्ने दिशा अग्ने दिशाया रूपं हे शून्य ।
 नैऋत्य दिशा नैऋत्य दिशाया रूपं हे शून्य ।
 वायुव्य दिशा वायुव्य दिशाया रूपं हे शून्य ।
 ईशान दिशा ईशान दिशाया रूपं हे शून्य ।
 क्वेयागु दिशा क्वेयागु दिशाया रूपं हे शून्य ।
 उक्वेयागु दिशा उक्वेयागु दिशाया रूपं हे शून्य ।

श्व दक्व दिशानं गनं हे च्वना च्वंगु मदुगु गुबले हे
मपवीगु जूया निति । श्व छुया हेतु धाःसा श्वया स्वभाव
हे थथे । थन प्रथम भूमि ६४

६) परमार्थ शून्यता ।-

गुगु जा निर्बाण धेगु निर्बाणिं हे शून्य । गनं हे च्वना
च्वंगु मदुगु गुबले हे मपवीगु जूया निति । श्व छुया
हेतु धाःसा श्वया स्वभाव हे थथे । थन दुतीय भूमि ६५

७) संस्कृत शून्यता ।-

संस्कृत घयागु काम धातु १ रूप धातु २ आरुप्य धातु ३
काम धातु काम धातुं हे शून्य । रूप धातु रूप धातुं हे
शून्य । आरुप्य धातु आरुप्य धातुं हे शून्य । गनं हे च्वना
च्वंगु मदुगु गुबले हे मपवीगु जूया निति । श्व छुया हेतु
धाःसा श्वया स्वभाव हे थथे । थन तृतीय भूमि ६६

८) असंस्कृत शून्यता ।-

संसार धेगु धृष्टि यात धृष्टि जुल धेगुनं मदु स्थिति
जुया च्वन धेगुनं मदु हानं संहार जुया फुना बनी धेगुनं

मदु श्रृष्टि स्थिति संहार श्रृष्टि स्थिति संहारया रूपहे शून्य गन
हे च्वना च्वंगु मदुगु गुबले हे मपवीगु जूया निति । श्व छुया हेतु
धाःसा श्वया स्वभाव हे यथे । थन चतुर्थ भूमि ६७

९) अत्यन्त शून्यता ।-

गुगु मखुगु दृष्टि जुया च्वंपि मनुष्य गणपिसं खना च्वंगु
संसार धंगु थुथायेत जक दे उथायेत जक दे धंगु अन्त
देमखु अन्त मदुगु अन्त मदुगुलि हे शून्य गनं हे च्वना
च्वंगु मदुगु गुबले हे मपवीगु जूया निति । श्व छुया
हेतुं धाःसा श्वया स्वभाव हे यथे । थन पंचम भूमि ६८

१०) अनबराग शून्यता ।-

गुगु मखुं गणपिसं खना च्वंगु संसार धंगुया न्हापा छुं
जुया वने धुंकल धंगुनं दुगु मखु आः छुं जुया च्वन धंगुनं
दुगु मखु हानं लिपा छुं जुया वैतिनि धंगुनं दुगु मखु श्व
स्वंगु काल धंगु स्वंगु कालं हे शून्य गनं हे च्वना च्वंगु
मदुगु गुबले हे मपवीगु जूया निति । श्व छुया हेतुं धाःसा
श्वया स्वभाव हे यथे । श्व षष्ठ भूमि ६९

११) अनवकार शून्यता ।-

संसारे मभिगु तोते माःगु धंगु छुंहे मदु ज्ञानी महा
पुरुष गणपित राग द्वेष मोह इत्यादि दक्खं हे भिगु जुयो
मभिगु तोते माःगु मदुगु तोते माःगु मदुगुलि हे शून्य ।
गनं हे च्वना च्वंगु मदुगु गुबलें हे मपवीगु जूया निति ।
ध्व छुया हेतुं धाःसा ध्वया स्वभाव हे थथे । ध्व सप्तम
भूमि

७०

१२) प्रकृति शून्यता ।-

बिश्व संसारया प्रकृति रुप स्वभाव धंगु छु पदार्थ हे
मदु शून्य बिश्व संसारया स्वभाव बिश्व संसारया स्वभावं
हे शून्य । गनं हे च्वना च्वंगु मदुगु गुबलें हे मपवीगु जूया
निति । ध्व छुया हेतुं धाःसा ध्वया स्वभाव हे थथे । ७१

१३) सर्व धर्म शून्यता ।-

संसारया मां दक्ख रुप दक्ख पदार्थ धंगु छु पदार्थ हे
मदु शून्य संसारया पदार्थ संसारया पदार्थ हे शून्य गनं

हे च्वना च्वंगु मदुगु गुबले हे मपवीगु जूया निति । थ्व छुया हेतुं धाःसा थ्वया स्वभाव हे थथे । थ्व अष्टम भूमि ।

७२

१४) स्वलक्षण शून्यता ।-

थःगु रूप धंगु थःगु लक्षण आकार धंगु छुंहे मदुगु जूया निति स्वलक्षण शून्यता थःथःगु आकार थःथःगु लक्षण आकारं हे शून्य गनं हे च्वना च्वंगु मदुगु गुबले हे मपवीगु जूया निति । थ्व छुया हेतुं धाःसा थ्वया स्वभाव हे थथे ।

७३

१५) अनुपलम्भ शून्यता ।-

संसारया पदार्थ धंगु छुंहे लायेगु स्वेगु मदु मन व्वेकेगु पर्यंतं मदु सर्व हे शून्य छुंहे लायेगु स्वेगु मदुगु छुंहे लायेगु स्वेगु मदुगुलि हे शून्य गनं हे च्वना च्वंगु मदुगु गुबले हे मपवीगु जूया निति । थ्व छुया हेतुं धाःसा थ्वया स्वभाव हे थथे । थ्व नवम भूमि

७४

१६ अभाव शून्यता ।—

श्व संसार धंगु सुनानं छुंहे देकुगु मदुगु जूया निति छुं
हे मदु शून्य छुंहे मदुगु शून्यया स्वभावं हे शून्य गनं हे
चवना चवंगु मदुगु गुबलें हे मफवीगु जूया निति । श्व
छुया हेतु धाःसा श्वया स्वभाव हे थथे । ७५

१७) स्वभाव शून्यता ।—

संसारया प्रकृति हे प्रभास्वर शून्य प्रकृति प्रभास्वर
प्रकृति प्रभास्वरं हे शून्य । गनं हे चवना चवंगु मदुगु गुबलें
हे मफवीगु जूया निति । श्व छुया हेतु धाःसा श्वया
स्वभाव हे थथे । ७६

१८) अभाव स्वभाव शून्यता ।—

संसार धंगुया धोथें यागु स्वभाव छुंहे मदुगुया स्वभाव
प्रतीत्य समुत्पाद मात्र कल्पनाये व जक न्हयागुं दे वंगु
छुंहे मदुगुया स्वभाव छुंहे मदुगुया स्वभावं हे शून्य । गनं हे
चवना चवंगु मदुगु गुबलें हे मफवीगु जूया निति । श्व छुया हेतु
धाःसा श्वया स्वभाव हे थथे । श्व दशम भूमि जुल ७७

पुलि सिच्यागु १८ शून्यता जुल ।

थनंलि सप्त त्रिंशत् बोधि पाक्षिका ।-

१) कायानु स्मृति उपस्थान ।-

गुगु थःगु शरीरे च्वंगु (मिखा न्हायेपं न्हाये मे मन)
थथे जुया जक दैच्च्वंगु शरीर धका सीका थ्वीका च्वनेगु ।
हानं पिने यागु रूप शब्द गन्ध रस स्पर्श धर्मसु चित्तयाना
म्हिता च्वनागु शरीर धका सीका थ्वीका च्वनेगु ॥

थःगु शरीरे च्वंगु मिखा न्हायेपं न्हाये मे शरीर मन
हानं पिने यागु रूप शब्द गन्ध रस स्पर्श आवि फुक्क
कल्पनां जक दैच्च्वंगु धका सीका थ्वीका च्वने ।

आकाशे व्वया च्वनीम्ह इमां थः आकाशे च्वना व्वे
च्वंगु फुक्क स्वया स्मृतिमान् जुया व्वे थुगु थुगु दु धका
बिचार याना च्वनी । वथेहे थः शून्य च्वनाः थःगु शरीरे
च्वंगु मिखा आदि दक्ख पदार्थ थुजोगु धका सीका थ्वीका
खंका च्वने ॥

लोक क्षिपिणिगु शरीर संसार यागु तृष्णां अबिद्या अज्ञानं
उत्पत्ति जुया च्वंगु शरीर धका सीका थ्वीका च्वने ।

शरीरह धारणयाना चवने लोकगणपिसं खना च्वंगुथें
जागु चित्त जुयीका शरीर धारणयानाः चवने मखु ॥७८

२) वेदनानु स्मृति उपस्थान ।-

शरीर धंगु मिखा न्हायेपं न्हाये मे शरीर मन इत्यादी
दुगु धकाः मनं खनाः च्वंगुलि दुःखजुगु धका सीका
थ्वीका चवने ।

पिनेयागु रूप शब्द गन्ध रस स्पर्श धर्म दुधका खना
चवनागुलि दुःख जूगु धकाः सीका थ्वीका चवने ।

शरीरयागु मिखा न्हायेपं न्हाये मे शरीर मन हानं पिने
यागु रूप शब्द गन्ध रस स्पर्श धर्म कल्पनां दुगु धका
खना चवनाः गुलि दुःख जूगु धका सीका थ्वीका चवने ।

आकाशे ब्वोया चवनीम्ह इमां थःआकाशे चवना व्वे
च्वंगु फुक्क स्वया स्मृतिमान जुया विचारयाना चवनी ।

वर्षेहे थः शून्ये चवनाः थथे संसारया कल्पनायानागुलि
दुःख जूगु धकाः सीका थ्वीका चवने ।

लोकधंपिनिगु दुःख संसारया तूष्णां अविद्या-अज्ञानं उत्प
त्तिजूगु धका सीका थ्वीका चवने

यथे तृष्णा अविद्या अज्ञान उत्पत्ति जूयंश्च अनन्त काल
तद्वत् दुःख जुया च्वनी धका सीका श्वीका च्वने ।

शरीरहे धारणयाना च्वने . लोकयाथेजागु चित्तयानाः
दुःख उवीका च्वने मखु । ७९

३) धर्मानुस्मृति उपस्थान ।-

शरीरे च्वंगु मिखा न्हायेपं न्हाये मे शरीर मन दुधका
खना च्वंगुलि संसार धंगु दुधका खना च्वनागु धका सीका
श्वीका च्वने ।

पिनेयागु रूप शब्द गन्ध रस स्पर्श धर्म दुधका खना
च्वनागुलि संसार दुधंगु जुयाच्वंगुधका सीका श्वीका च्वने

शरीरयागु मिखा न्हायेपं न्हाये मे शरीर मन हानं पिने
यागु रूप शब्द गन्ध रस स्पर्श धर्म कल्पनां दुधका खना
गुलि संसार धंगु दुधंगु जुया च्वंगुधका सीका श्वीका च्वने

आकाशे च्वया च्वनीम्ह इमां थः आकाशे च्वनाः क्वे
च्वंगुः फुक्क स्वया स्मृतिमान जुया विचारयाना च्वनी ।

वथे थः शून्ये च्वनाः संसार धंगु यथे जुयाजक दु धका
धच्वनाग धकाः सीका श्वीका च्वने ।

लोकधैपिनि संसारया तृष्णा अबिद्या अज्ञान उत्पत्ति जूगु
लि संसार धंगु दु धका धैच्वंगु धका सीका थ्वीका च्वने ।

यथे संसारया तृष्णा अबिद्या अज्ञान उत्पत्ति जूगुलि
असंख्य काल वनेधुंकलनं संसार दु धका धैच्वनागु धका
सीका थ्वीका च्वने ।

शरीर हे धारण याना च्वने लोक यार्थे जागु चित्त
जुयीका संसार धंगु दु धका धैच्वने मखु ॥ ८०

४) चित्तानु स्मृति उपस्थान ।—

शरीरे च्वंगु मिखा न्हायेपं न्हाये मे शरीर मन इत्यादि
दु धंगु थुजोगु चित्त जूगुलि दैच्वंगु चित्त धका सीका
थ्वीका च्वने ।

पिने यागु रूप शब्द गन्ध रस स्पर्श धर्म दु धंगु थुजोगु
चित्त जूगुलि दैच्वंगु चित्त धका सीका थ्वीका च्वने ।

शरीर यागु मिखा न्हायेपं न्हाये मे 'शरीर' मन हानं पिने
यागु रूप शब्द गन्ध रस स्पर्श धर्म फुक्क कल्पना याना
दु धका खना च्वंम्ह चित्त धका सीका थ्वीकी च्वने ।

आकाशे व्वं चवनीम्ह इमां व्वं फुक्क स्वया स्मृतिमान्
जुया बिचार याना चवनी ।

वथे थः शून्ये चवना थथे जुया जक दैच्चंम्ह चित्त कल्पनां
जक दैच्चंम्ह कल्पना याम्ह चित्त धका सीका थ्वीका चवने ।

लोक धंपिनिगु चित्त संसारया तृष्णा अविद्या अज्ञानं
उत्पत्ति जूगु धका सीका थ्वीका चवने ।

थथे संसारया तृष्णा अविद्या अज्ञानं उत्पत्ति जूगु चित्त
ज्ञान जक मदुसा असंख्य अनन्त काल तक्कं थुगु हे चित्त
जुया चवनी धका सीका थ्वीका चवने ।

शरीर हे धारण याना चवने लोक यार्थे जाःगु चित्त
ज्वीका चवने मखु ॥ ८१

४ प्यंगू सम्यक्प्रहाण देका बिचा याना तेमागु व मदेका
फुका छ्वे माःगु ।

१) अनुत्पानानां कुशलानां समुत्पादन ।
मगानिगु मथुनिगु सम्यक्सम्बुद्धया निर्वाणया ज्ञान बांलाकं
थ्वाकेगु । ८२

२) उत्पन्नानां कुशलानां संरक्षण ।

लाये धुंकुगु श्वी धुंकुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया ज्ञान
बांलाक रक्षा याना बिचा याना तेगु । ८३

३) उत्पन्नानां अकुशलानां संप्रहाण ।

सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणस मथ्यनीगु अकुशलगु ज्ञान मदेका
छवेगु । ८४

४) अनुत्पन्नानां अकुशलानां अनुत्पादन ।

सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणस मथ्यनीगु अकुशलमु ज्ञान चित्तो
द्वहा वंगुली पनाबीगु । ८५

४०० प्यंगु ऋद्धिपाद ।—निर्वाण ज्ञानया तःधंगु ऐश्वर्यया
प्यखोलं च्योकेगु ।

१) छन्द ऋद्धिपाद ।

संसारे दक्क सिवे च्वेयागु संसार यागु स्थिति दत्तोले दक्क
सिवे कुशल हित सुख ज्वीगु ज्ञान छु धाःसा गुगु सम्यक्स
म्बुद्ध निर्वाण सम्यक्सम्बुद्ध ज्ञान याके भिन्न मेगु ज्ञान
व्यर्थ धका सीका श्वीका गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया
ज्ञाने तच्चकं रुचि ज्वीका तोते हे मफयेका च्वनेगु रूपि
ऐश्वर्य धन लायेगु । ८६

२) वीर्य ऋद्धिपाद ।

गुगु संसारे दक्क सिवे च्वेयागु संसारया स्थिति दत्तार्त्ते
ह कुशल हित सुख ज्वीगु ज्ञान धंगु सीका थ्वीका गुगु ज्ञान
लायेगुया निमित्तास न्ह्यागु थाकुगु ज्ञान याये फयेकेगु
रूपि ऐश्वर्य धन लायेगु । ८७

३) मिमांसा ऋद्धिपाद ।

संसारे दक्क सिवे तःधंगु मुख्यगु ज्ञान थुगु धका सीका
थ्वीका गुगु ज्ञान लाये गुगु ज्ञानया चर्या याये धंगु जक
तर्कना चिन्तना जुया च्वनेगु रूपि ऐश्वर्य धन लायेगु । ८८

४) चित्ता ऋद्धिपाद ।

संसारे दक्क सिवे तःधंगु मुख्यगु ज्ञान थुगु धका सीका
थ्वीका गुगु ज्ञानया चर्या यायेगु गुगु ज्ञान पूर्ण रूप लाये
धंगु जक चित्ता जुयीका च्वनेगु रूपि ऐश्वर्य धन
लायेगु । ८९

५ पंच इन्द्रिय ।—(मिख १ न्हायेपं २ न्हाये ३ मे ४ शरार ५
थ्व न्यागु थेंहे ज्ञानया न्यागु इन्द्रिय देकेगु ।

१) श्रद्धा इन्द्रिय ।

निर्बाणया ज्ञान धाये मात्रं हे मिखाया श्रद्धा वनास्वे
 मंदेगु न्हायेपंया श्रद्धा वना न्यने मंदेगु न्हायेया श्रद्धा वना
 नताये मंदेगु मेया श्रद्धा वना गुगु ज्ञानया रसे ज्वीगु
 मंदेगु शरीरं श्रद्धा तथा आदर पूर्वकं नमस्कार इत्यादि
 याये मंदेगु हानं गुगु ज्ञानया निमित्तस माःगु तवकं दुःख
 कष्ट नये मंदेगु थ्व मिखा न्हायेपं न्हाये इत्यादिया न
 गुगु ज्ञानया निमित्तस श्रद्धा वनीगु रूपि शरीरया छगू
 इन्द्रिय थेंहे योना दयेका तये फुगु । ९०

२) वीर्य इन्द्रिय ।

निर्बाणया ज्ञान धाये मात्रं न्ह्यार्थे जाःगु शरीर हे त्याग
 याये माःगु ज्या जूसान वीर्य बलया मचायीगु वासः पिक
 या दक्ख ज्या सिद्ध याये फुगु रूपि छगू शरीरय इन्द्रिय
 थेंहे दयेका तये फुगु । ९१

३) स्मृति इन्द्रिय ।

निर्बाणया ज्ञान धाये मात्रं हे गुबलें हे लोममंक नुगले

मुलु छप् तिया तयोगु थेंहे ज्वीक स्मृति लोममंकुमे लुमंका
तये फुगु रूपि छगू शरीरया इन्द्रिय थेंहे दयंका तये फुगु । १२

४) समाधि इन्द्रिय ।

संसार धंगु सुनानं देकुगुनं मदु देकुगु ज्या जूगुनं मदु
देका बने जूगु छुंहे संसार धंगु दुगुनं मखु संसार सब शून्य
धर्म धातु समता तथता थुगु समाधि गुबले छुते मज्वीक
चवने फुगु रूपि छगू शरीरया इन्द्रिय थेंहे देका तये फुगु । १३

५) प्रज्ञा इन्द्रिय ।

संसार धंगु सब आकार हे निराका रूप आकार छु पदार्थ
हे दुगु मखु थथे चवंगु अथे चवंगु थुजोगु उजोगु धंगु धा
येगु हे मदु अवाचव गुगु तथता संसार प्रकृति प्रभास्वर
गुगु गथे खः अथे हे भूल मज्वीक खंका सीका चवनेगु
रूपि छगू इन्द्रिय थेंहे देका चवने फुगु । १४

५ न्यागु बल ।

१) श्रद्धा बल ।

निर्वाणया ज्ञान धाये मात्रं हे अत्यन्तं नुषः खुलुलुं मिना
तच्चकं श्रद्धा वनीगु रूपि हे शरीरया छगू बल समानं
बेके फुगु । १५

२) वीर्यबल ।

निर्वाण ज्ञान धायेमात्रंहे तमे ज्यानहे संकल्पयाये फुर्थे
सत्त्व हितयायेगु गुगु ज्ञान लायेगु गुगुया चर्या यायेगुया
निमित्तस अनेक विर्यवल पिकया न्ह्यागु ज्यां सफलयाये
फुगुरूपीहे शरीरया छगु बल समानं देकेफुगु । ९६

३) स्मृतिबल ।

श्व मनुष्य जन्मे छुयायेत वयागुखः श्व जन्मे छुयायेमाःगु
खः छु ज्या सफलयांना वने माःगु गुगु सम्यवसम्बद्ध
निर्वाणया ज्ञान लायेमाःगु धंगु लाममंकुसे चर्यायांना चवने
फुगुरूपी हे शरीरया बल समानं देके फुगु । ९७

४) समाधि बल ।

संसार देकुम्ह कर्ता धैम्हनं सुंहे दुगु मखु देकुगु ज्याजुगु
नं मदु । देका संसार धंगु छ पदार्थ हे वनेजगुनं मदु
धंगु इत्यादि ज्ञान सीका श्वीका गुगु सर्व धर्मापरिगु
हित नाम समाधि संसारया छ पदार्थ हे मखंग, संसारया
छ पदार्थहे थी मफुगु गुगु समाधिस हरवखत हे चवने
फुगुरूपी हे शरीरया छगु बल समानं देके फुगु । ९८

५) प्रज्ञा बल ।

ससार धंग, गथेजुया चवग, खः अथेहं मन मज्जीक
गुगु तथता खंका चवने फुगु रूपी शरीरया छगु बल
समानं देके फुगु । ९९

७) सप्त बोध्यङ्गः ।-

१) स्मृति संबोध्यङ्गः ।

सम्यक्सम्बद्ध निर्वाणया ज्ञान न्यनाः तंगु गुवल्लेहे लोम
मंकेगु सदां बांलाक लमंका तयेगु रूपि छगु शरीरया अङ्ग
थेहे रूपं तयातये फयेकेगु । १००

२) धर्म प्रविचय संबोध्यङ्गः ।

निर्वाणया ज्ञान संपूर्ण पूर्ण रूपं मथुतल्ले अनेक थासेवना
गुरूपि मालाः गुगु ज्ञान सीकाः श्वीकाः ज्ञान मुना जुयेगु
रूपी छगु थःगु शरीरया अङ्गयार्थेहे रूपं तयाते फयेकेगु १०१

३) वीर्य संबोध्यङ्गः ।

थमं यायेमाःगु कर्तव्यगु थःतच्चवंकं यःगु ज्याजक जूसा
यायै मफं धैगु छु ज्याहे दुगु मखु धका थूगु अर्थात् साधा
रण बिषययापि मनुष्य गणपिसंनं तमे गःकिया पुखुलि
क्ववानाः इत्यादि कर्मयानाः ज्यान छुवोयेफुथे मचायीगु

वासः बीर्य बल प्याहां वयेव याये मफे धंगु छुंहे दुगु मखु
धका सीका थ्वीका न्ह्यागु ज्यानं पूर्ण रूपं सफल याये
फुगु रूपि छगु थःगु शरीर यागु अंग थेंहे रूपं तयाते
फयेकेगु । १०२

४) प्रीति संबोध्यंग ।

गुगु जिगु कोटान कोटि जन्म कया वयागु फुक्क जन्म
व्यर्थ वन गुगु दक्क जन्म थुगु मनुष्य जन्म सफल याये
माःगु कारण जुया च्वन धका सीका थ्वीका सम्यक्सम्बुद्ध
निर्वाणया ज्ञाने स्वभाबं हे अपार ज्वीक प्रीति प्रेम जूगु
रूपि छगु थःगु शरीर यागु अंग थेंहे रूपं तयाते फये
केगु । १०३

५) प्रश्रद्धि संबोध्यंग ।

सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया ज्ञान सीके थ्वीकेगुया निमित्तस
छुं किंचित् मात्र हे याकु मचाःगु सुखं सुखं हे जक मन
वनीगु रूपि छगु थःगु शरीर यागु अंग थेंहे रूपं तयाते
फयेकेगु । १०४

६) समाधि संबोध्यंग ।

संसार_धंगु देकुम्ह देकुगु ज्या जूगु देका छुं बने जुया

चवंगु छुहे दुगु मखु सबं हे शून्य तयता मात्र दकास
चवने फुगु रूपि छगु थःगु शरीर यागु अंग येहे रूप तयाते
फयेकेगु ।

१०५

७) उपेक्षा संबोध्यंग ।

संसारया दक्व प्राणि गणपि थःहे मां बी काये म्हयाये
खना सुंहे मयःधेपि मदेका दक्व प्राणि गणपित अरुत्तर
सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणस थ्वंकेयने धंगु रूपि छगु थःगु शरीर
यागु अंग येहे रूप तयाते फयेकेगु ।

१०६

आर्याष्टांग मार्ग ।

१) सम्यक् दृष्टि ।

सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया दृष्टि तयेगु संसार गथे
खः अथेहे भुल मज्जीक तथता प्रभास्वरस दृष्टि तयेगु
नास्तिक मत तीथिक मत अनेक श्रावक प्रत्येक याने
समेतं मन तये मज्ज्यू । हानं शून्यता महा करुणा । प्रज्ञा
उपायं सहित मज्ज्यू धर्मया ज्ञाने मन तये मज्ज्यू । हानं-
त्रिसाहस्र महा साहस्र सबं लोक धातुस । हानं सत्त्व
आत्मा जीव पोष पुरुष स्त्री पुद्गल मनुज मानव

कारक कारयिता बेदक उत्थापक समुत्थापक . जानक
पश्यक इत्यादि हानं संसारया दक्व शास्त्रयानं बिधिबिधान
शील नियेमे ध्यान यायेगु धकानं छुकिसं हे दृष्टि तयेमज्यू ।
छुं छगुलि हे भाबना याना संग दयेका चवने मज्यू गुगु
यात नैरात्मा आत्मा हे मदेका तथतास थ्यंका चवनेमाः थुगु
हे धाथे यागु सम्यक दृष्टिस चवनेगु धका धायी । १०७

२) सम्यक्संल्प ।

संसारया दक्व सत्व प्राणि गणपित नेगु तीगु चवनेगु
इत्यादि माःगुत बस्तुनं परि पूर्ण याना कथंथे दक्व प्राणि
गणपि सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणस थ्यंपि यांना त्रिसाहस् महा
साहस् दक्व लोक धातु दक्व मोक्ष भूमि याये धंगु महा
प्रतिज्ञाया संकल्प यायेगु यात हे सम्यक् संकल्प धका
धायी । १०८

३) सम्यक् वाक् ।

अनर्थ असत्य प्राणि गणपित हित मज्जीगु निर्वाणया बिषये
यात छुं प्रयोजन मदुगु बचन मल्हायेगु मनुष्य जन्म सार
ज्जीगु मनुष्य जन्म सफल ज्जीगु बचन जक ल्हायेगु यात
हे सम्यक् बचन धका धायी । १०९

४) सम्यक् कर्मान्ति ।

सत्त्वहित मज्जीगु ज्या इलम् मज्जीगु कर्म दक्ख तोता
हरवखत्त सत्त्वप्राणि गणपित हित कल्याण ज्वीगु कर्म ज्या
इलम्जक यायेगु यात सम्यक्कर्मान्ति धायी । ११०

५) सम्यक् आजीव ।

सत्त्वप्राणि गणपित हानि ज्वीगु वृत्ति दक्को तोता दक्ख
सत्त्वप्राणि गणपित हित सुख ज्वीगु वृत्तियाना जीविका
जुया म्वाना च्वर्नेगु । १११

६) सम्यक् व्यायाम ।

संसारया दक्ख प्राणिगणपि थः मां बौ काये म्हचाये
जहान परिवार गणपि खनाः दक्ख प्राणिगणपि संसारया
दुःख रूपी समुद्र तरे यायेया निमित्तस न्हयागु कर्म यायेमाः
सां सुख तायेगु संसारे दक्खसिवे तःधंगु ज्याहे सत्त्व उद्धार
यायेगु धंगु श्वीका गुगु कर्मया लागी ल्हाः तुति क्षोहे
त्वा ल्हाना बीमासां तचोगु महा करुणाया मचायीगु वास
देकाः दक्ख शरीरया अंगहे ध्यना बीमासां बी फयेकेगु
अब्बास यायेगु । ११२

७) सम्यक् स्मृति ।

कोटान् कोटि जन्मतक्कं अनेक जन्मकया संसारस जन्म
जुया वुरावुरी जुयेका रोगं कयेका सिना असंख्य भोग
याना वयेधुन थौंया ओतक्कं थ्व संसारयाकें मुक्त्त जुया
वने मफुनी थर्थेयानिति थुगु अन्मोलग जन्मे थ्व संसार
याकें मुक्त्तजुया वने मफुत धाःसा हानंहे कोटान कोटि
जन्मतक्कं थ्वहे दुःख रूपी समुद्रेहे दुना च्वने माली धका
गुगु स्मृतिक्षण भरहे लोममंकुसे क्षण क्षणेहें स्मृतितया माः
माःपि थाये तकं वना माःगुत ज्ञान गुण शास्त्र न्यनाः
स्वया लुमंका गुगु मनुष्य जन्म याये माःगु कर्म भूल
मज्जीक मद्दंक् स्मृति यात मनुष्य जन्मया ज्या सफल
याये फयेकेगु । ११३

८) सम्यक् समाधि ।

संसार देकुम्ह कर्त्ता धैम्हनं मदु । देकुगु ज्या जूगुनं मदु
देका संसार धैगु छु पदार्थ बने जूगुनं मदु संसार धैगु छु
छु पदार्थ हे मदु सब हे शून्य प्रज्ञापारमिता श्री बज्रजोगिनी
तथता नैरात्मा थ्वर्थेहे थःगु आत्मानं नैरात्मा निर आत्मा
यानाः गुगु तथतास लीन ज्वीगु समाधि योगं गुबले छुते
मज्जीका च्वनेगु । ११४

४ चतुर्आर्य सत्य ।

१) दुःख ।

जन्म ज्वीगु दुःख कथंथे बरा बरा जुया वनीगु उकीसनं
अनेक प्रकारया रोगं कैगु दुःख गुगु रोग असाद्य जुया सिना
हे वनीगु दुःख म्वांना च्वनेगु बखतेनं यपि यःगु वस्तु
नाप बाया च्वने मालीगु दुःख मयःपि मयःगु वस्तु नाप
होना च्वने मालीगु दुःख । मनं चित्तो याक्व पुरे मजुया
च्वनीगु दुःख आपालं याना शरीर धारण याना संसार
चक्र चाचा हिला भोगया वना च्वने मालीगु हे दुःख । ११५

२) दुःख समुदय ।

गथे जुया दुःख जुया वैगु धाःसा । प्रज्ञापारमिया नैरात्मा
तथतास आत्मा हे मदैच्वंगुली जि धैम्ह आत्मा छम्ह थःथप्रंतुं
देका संसारया सुख भोग याये धैगु तृष्णा यात उगु हे तृष्णां
राग द्वेष मोह दश अकुशल कर्म इत्यादि पापया कर्म
यात गुगु पाप कर्मया भोग यायेत हे अनेक जन्म कया
नरक आदि दुःख भोग याःवने माःगु जुया संसार चक्रस
चाचा हुला दुःख भोग याना च्वने माःगु जुया च्वन । ११६

३) दुःख निरोध ।- आर्यसत्य

गुम्हसे संसारयागु सुखभोग यायेधंगु तृष्णा मदेकै उम्हसे
जन्म ज्वीगु बुराबुरी ज्वीगु रोगं कैगु सीगु इत्यादि
संसारया दक्क दुःखयाकै मुक्त्त जुयी । ११७

४) दुःख निरोधगामिनि आर्यसत्य ।

दुःख मदेकेगु मार्ग छ धाःसा गुगुजा आर्याष्टाङ्ग मार्ग
(आर्याष्टाङ्गमार्ग च्वे बांलाकं च्वे धुंगुदु) गुगु आर्याष्टाङ्ग
मार्गया ज्ञान फुक्क बांलाक सीका श्वीका संसारया सुख
भोग यायेगु तृष्णा क्लेश कर्म मदेका छ्वे फयी थुगुहे
मार्ग संसारया दुःखयाकै मुक्त्त जुयी । ११८

४ प्यंगु ध्यान ।-

१) प्रथम ध्यान ।

संसारयाकै छखेगु संसारं थीमफुगु अकुशल कर्म थी
मफुगु गुगु निर्विकल्पयात कना यानाः विचारयानाः गुगुली
प्रीतितया सुख आनन्दयानाः न्हापांयागु तःधंगु प्रथमध्यान
छ्वनी । ११९

२) दुतीय ध्यान ।

प्रथम ध्यानया थुगु थासे थ्यसेलि हानं तर्कना यायेगु
विचार यायेगुनं पिनेयागु छु पदार्थहे मदेकाः ख्वहे आत्मा
छगु सिवाय संसार धंगु मेगु छुहे मदु घका आत्मा
छम्ह मात्र मेगु छु पदार्थहे तर्कना यायेगु विचार यायेगु
छुहे मदेका दुतीय ध्याने च्वनी । १२०

३) तृतीय ध्यान ।

हानं दुतीय ध्यानया थुगु थासे थ्यसेलि राग तृष्णा धंगु
छुहे मदुगु निर्वाणया इच्छा यायीम्ह समेत मदेका स्मृति
दुम्ह फुक्क चाःम्ह जुयी शरीर लायेमाःगु थुगु घका फुक्क
स्युम्ह जुयी थुम्ह सित सम्भवसम्बुद्ध निर्वाणस थ्यम्ह स्मृति
दुम्ह बुद्धया महा सुखया थासे थ्यम्ह शरीर षट् इन्द्रिय
आदि दक्क इन्द्रिय मदेके धुंकुम्ह आर्य धका धायेका तृतीय
ध्याने च्वनी । १२१

४) चतुर्थ ध्यान ।

थनंलि तृतीय ध्यानया थुगु थासे थ्यसेलि सुख धंगु मदेका
बुःख धंगु मदेका न्हापां निसै याःगु भिगु मत्तं मभिगु

मननं मदेका दुःख सुख निर्वाणया इच्छा स्मृति दक्खं निर्मल
ज्वीक,सर्व शून्य याता छु पदार्थ हे मदेका चतुर्थ ध्याने
चवनी । १२२

४ अप्रमाण (चतुर्ब्रम्ह बिहार)

१) महा मंत्री ।

१) तदनुसर्बसत्त्वेषु अतिशयितहितैकपुत्रस्नेहलक्षणामहामंत्री ।

थनंलि दक्ख प्राणि गणपित थःयःम्ह याककाये यातर्थे आपालं
हित यायेगु स्नेह माया तयेगु लक्षण महा मंत्री । १२३

२) महा करुणा ।

त्रिदुःख दुःसहानल प्रज्वलित संसार लाभ भवन प्रबिष्टान्
जन्तुन् तपोपि समुद्धरामीत्याशय महा करुणा ।

त्रिदुःख धंगु स्वंगु दुःखदु । छुछु धाःसा आध्यात्मिक१
आदि भौतिक२ आदि दैबिक३ ।

आध्यात्मिक धंगु गथे धाःसा थःगु शरीर यागु खुगु इन्द्रिय
मिखा१ न्हायेपं२ न्हाये३ . मे४ शरीर५ मन६ थ्व खुगु
इन्द्रियया द्वारं ज्वीगु दुःख अर्थात् थ्व खुगु इन्द्रिय धारण

याना च्वनेगु हे दुःखया अनन्तगु सागर समुद्रे दुना च्वनेगु जुया च्वन ।

हानं आदि भौतिक धंगु गथे धाःसा । पंच भूत-ल१ मि२ चा३ फये४ आकाश५ थ्व न्यागूया द्वारं ज्वंगु दुःख अर्थात् थ्व न्यागु पदार्थ दुधका खना च्वनेगु हे दुःखया सागर समुद्रे लायीगु जुया च्वन ।

महा आदि दैबिक धंगु थमं याना वंगु कर्मया फलं भोग याये माःगु दुःख आपोलं याना थ्व संसारया दुःख धंगु थ्वहे स्वंगूया द्वारं ज्वंगु जुया च्वन थ्व सह याना सह याये मज्यूगु तच्चोकं छ्वैच्चंगु मि समानगु दुःख थ्व दुःख रूपी संसारया लोभ तृष्णाया क्षे च्वना च्वपि प्राणि पित'थ्व दक्क दुःख याके मुक्त याना वीधंगु आशय इच्छा यायेगु महा करुणा ।

१२४

३) महा मुदिता ।

उत्पादितकुशलमूलपरभोग्यं श्रव्यादिषु हृष्टचित्तता महा मुदिता ।

प्राणि गणपिनि कुशल मूल भिगु ज्वीगूया हा उत्पत्ति जुया सुख ऐश्वर्य भोग याये दंगु खना हर्ष चित्त यायेगु महा मुदिता ।

१२५

४) महाउपेक्षा ।

प्रतिघानुनय निवन्धनमपहाय हिताहितेषु परमहितावरणं
महाउपेक्षा ।

थुम्ह शत्रु थुम्ह मित्रु धका शत्रुयात सेंकेगु फुकेगुयायेमु
मित्रु धेंचवनापित हित यायेगु प्रेम यायेगु थथे निगु चित्त
मयासे शत्रुधेंपि प्राणिगणपि सुंहे मदु शत्रुधेंम्ह राग द्वेष
मोह माया आदि सिवाय मेपि प्राणिगणधेंपि शत्रु सुंहे
दुगु मखु धका सीका थवीका दक्क सत्त्वप्राणिगणपित समान
चित्तयानाः सकल सत्त्वप्राणि गणपित सम्यक्सम्बुद्ध निवाण
या पद थ्यंकाः हितयानावीगु महाउपेक्षा । १२६

४ प्यंगू आरूप्य समापत्ति ।-

१) आकाशानन्त्यायतन ।

लोकगणपिसं गुगु विश्व संसार खना च्वंगु खः रूपधंगुनं
छु पदार्थहे मदु नांदुगु अनेक प्रकारया पदार्थ धंगुनं छुहे
दुगु मखु । संसार धंगु छु पदार्थहे मदु दक्क रूप स्वरूपहे
शून्य आकाश समान गथे आकाश अनन्त अपार अथेहे
विश्व संसारधंगुनं छु पदार्थहे मदु सर्वहे शून्य अनन्त

અપાર હાર્ન થયે ધકાન આકાશાનન્ત્યાયતનને થયંકાઃ ચ્વપિ
 પ્રાણિધપિ પર્યન્તં સુંહે દુગુ મહુ જન્મજુયા ચ્વપિ વુગાવુરી
 જુયા વના ચ્વપિ રોગ કયા સિનાવના ચ્વપિ પ્રાણિ ધ્રંપિનં
 સુંહે દુગુ મહુ જન્મ જ્વોગુ વુરાવુરી જ્વોગુ રોગકંકં મીના
 વનોગુ ધંગુ થ્વ ફુક્ક મિથ્યા દૃષ્ટિ-મિચાયે રોગંજુયા ઇગુયા
 હ્દગુ ખના ચ્વપિ પ્રાણિગણપિતજક થઃથઃગુ મનયા કલ્પનાં
 જક જન્મજરા બ્યાધિ મરણ ઇત્યાદિ નાં દુગુ રૂપ દુગુ
 સંસાર સ્વપ્નાસ ખનોગુ સંસારથેજક ખના ચ્વનો ગુલિત
 મિચાયે પિલિ ભૂના રોગજુયા ચ્વપિ પ્રાણિગણપિચ્વઃ ગુમ્હ
 સત્ગુરુયા દ્વારં મિચાયા પિલિ ખુના મિચાયા રોગ મદેકા
 વુદ્ધયા દૃષ્ટિ યાયેધુંકે થુજોપિ મનુધ્ય ગણપિત નાંદુગુ રૂપ
 દુગુ સંસાર સંસારયા પદાર્થ ધંગુ છુ પદાર્થહે દેમહુ ખનોનં
 મહુ થુગુ જ્ઞાને થયંકા ગથે શ્રી આદિવુદ્ધ ધર્મધાતુ શ્રી પ્રજ્ઞા
 પારમિતા શ્રી વજ્રજોગિની અનન્ત લઃ આકાશ અનન્ત લઃ
 વથે આકાશાનન્ત્યાયતનયા ચર્યા યાયી । ૧૨૭

૨) વિજ્ઞાનાનન્ત્યાયતન ।

થુગુ આકાશાનન્ત્યાયતનયા ચર્યા પુલોવસેલિ સંસારધંગુ વિ
 જ્ઞાન મનયા અનેઅનેગુ કલ્પનામાત્ર થ્વ ફુક્ક માયા જાદુ સ્વપ્ના

समानजक जुया च्वंगु अज्ञानी गणपिनिगु मनया कल्पना
विज्ञान धंगु अनन्तधका. सीका: विज्ञानानन्त्यायतनया चर्या
यायी । १२८

३) आकिंचन्यायतन ।

हानं थुगु विज्ञानानन्त्यायतनया चर्या पुला वंसैलि संसार
धंगु किंचित् छु पदार्थ हे दुगु मखु बिश्व संसार धंगु सर्व
हे शून्य धका थुगु आकिंचन्यायतनया चर्या यायी । १२९

४) नैव संज्ञानासंज्ञायतन ।

यनंलि गुगु आकिंचन्यायतनया चर्या .पुला वसेलि नैव
संज्ञानासंज्ञायतन धंगु गुगुली नां धंगु रूप धंगुनं छु पदार्थ
हे छुंहे मदु छुंहे मदु धंगुनं स्वेगु खनेगु लायेगु कायेगु
थिया स्वेगु धंगु छुं पदार्थ दुगु मखु धका थुगु समाधिस
थ्यनी थुगु समाधिया आभास न चेतना धाये. न. अचेतना
घाये धंगु थुगु नैव संज्ञानासंज्ञायतनया चर्या यायी । १३०
८ च्यागु अष्ट बिमोक्ष ।

१) प्रथम बिमोक्ष ।

रूपो रूपाणि पश्यन्ति । अध्यात्म रूपसंज्ञी बहिर्धा रूपाणि
पश्यन्ति ।

कल्पना जुया चवंगु शरीर मिखा न्हायेपं न्हाये ये शरीर
 मनया द्वारं बिचार यायेगु पिनेयागु रूप (रूप) शब्द (सः
 आवाज) गन्ध (बास्ना न) रस (षट् रसया सवा) स्पर्श
 (थिया स्वया नायु क्वाचु क्वाः ख्वाउं इत्यादिया ज्ञान
 दैगु) धर्म (संसारया पदार्थ धंगु थथे जुया दैवोगु हानं
 थथे जुया मदैवनीगु धंगु दक्ख बस्तुया स्वभाव स्यूगु) थःगु
 रूप कल्पना याना धारण याना चवनागु शरीरया इन्द्रियं
 पिने यागु रूप आदि दक्ख खना चवनेगु । अर्थात् रूप हे
 शून्य शून्य हे रूप । रूप याके भिन्न अलग् शून्य मखु ।
 शून्य याके भिन्न रूप मखु धंगु ज्ञानं खनेगु । खना चव
 व्वं रूप दक्ख नां दक्ख पंचरंगी इत्यादि दक्ख धर्म धातु
 सिवाय छुंहे मखु । धर्म धातु याके मेगु छु पदार्थ हे मदु
 धका बिश्व ससार दक्ख हे धर्म धातु खने फुगु थ्व प्रथम
 मोक्ष ।

१३१

२) दुतीय मोक्ष ।

अध्यात्म अरूपसंज्ञी बहिर्धारुपाणि पश्यन्ति ।

थःगु शरीर यागु मिखा न्हायेपं इत्यादि दक्ख इन्द्रिय
 मदैका मखंका शून्य याना आत्मा छम्ह जक याना पिनेयागु

रूप शब्द गन्ध रस स्पर्श धर्म इत्यादि नां दुगु रूप दुगु
खनेगु श्व नां दक्व रूप दक्वनं धर्म धातु हे धका खने
फुगु श्व दुतीय मोक्ष । १३२

३) तृतीय मोक्ष ।

शुभविमोक्षं कार्येन साक्षात्कृत्वा उपसंपद्य बिहरति ।

शरार हे धारण याना च्वनी संसार हे मोक्ष भूमि निर्बाण
खना च्वनी । दक्व सत्व प्राणि गणपित भिगु कुशल कर्मस
तया कथर्थे सम्यक्सम्बु निर्बाणस यंका च्वनी । श्व तृतीय
मोक्ष । १३३

श्व प्यंगु च्वेहे वने धुंकल ।

४) आकाशानन्त्यायतन । चतुर्थ मोक्ष । १३४

५) बिज्ञानानुन्त्यायतन । पंचम बिमोक्ष । १३५

६) आकिंचन्यायतन । षष्ठम मोक्ष । १३६

७) नैवसंज्ञाना संज्ञायतन सप्तम मोक्ष । १३७

८) अष्टम मोक्ष ।

संज्ञाबेदितनिरोध समापत्ति समाधि पश्यति ।

पुगु समाधि श्यनेव संसारया नां दक्व रूप दक्व पदार्थ

दुःख ज्वीगु सुख ज्वीगु दुःखनं मखुगु सुखन मखुगु मध्यमगु
ज्वीगु श्व स्वंगु बेदना इत्यादि छुंहे दंमखु प्रज्ञापारमिता
या निबिकल्प ज्ञानं गुम्ह सिगु आसब—(चित्तमन्न दक्क
क्षीण जुया मदया वने धुंकं । हानं उम्ह सिया गुगु ज्ञान
स्मृति पूर्वकं चित्त दयावं गुम्हसें दक्क धर्मया चर्या याकें
पुलावये धुंगु खनी जिके थुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया ज्ञान
न्हापो मखंगु आः खन प्रतक्ष प्रमाणं हे जि अनुत्तर सम्य
क्सम्बुद्धया पद लाःगु खन थनं म्हयचिला याहाँ वनेगु धंगु
छुंहे दुगु मखुत धका जि खन आःयात धर्म यागु स्थिति
नियम शील शास्त्रया बिधि बिधान इत्यादिया चर्या याना
थाहाँ वनेमाःगु छुंहे मंत स्यने सेयेके माःगु गुरुपिंथाये
न्योवने मागुनं छुंहे दुगु मखुत हानं जि पाप कर्मयायी
तिनि जितः पाप लायी धंगुनं मखने धन तथतास थंगु
श्री आदि बुद्ध धर्म धातु श्री प्रज्ञापारमिता श्री बज्रजोगिनीस
लीन ज्वी धुंगु प्रतक्ष प्रमाणं हे खना थगु जीवने हे
निर्वाण प्राप्त जूगु निर्वाण ज्वी धुंगु आत्मा जि खना नैरात्मा
ज्वी धुंगुनं बांलाकं खना । १३८

९ गुंगु नवानु पूर्व बिहार समापत्ति ।

(श्व चवे वने धुंकुगु हे स्वो वनेगु)

१) प्रथम ध्यान ।	१३९
२) दुतीय ध्यान ।	१४०
३) तृतीय ध्यान ।	१४१
४) चतुर्थ ध्यान ।	१४२
५) आकाशानन्त्यायतन ।	१४३
६) विज्ञानानन्त्यायतन ।	१४४
७) आकिञ्चन्यायतन ।	१४५
८) नैव संज्ञानासंज्ञायतन ।	१४६
९) संज्ञाबेदित निरोध~समापत्ति समाधि ।	१४७

त्रि विमोक्ष स्वंगू ३ मोक्ष ।

१) शून्यता प्रथम मोक्ष ।

छुंहे मदु । न्हापो धैगुं मदु आः धैगुं मदु लिपा धैगुं मदु
नां दुगु रूप दुगु बस्तु धैगुनं छु पदार्थ हे मदु सर्व हे
शून्य शून्य धैगुया उत्पत्ति धैगुनं दुगु मखु नाश धैगुनं दुगु
मखु । थथे संसार धैगुनं छुंहे मदु सर्व शून्यस चवनेगु थुगु
यांत प्रथम मोक्ष धका धोयी ।

२) आनिमित्त दुतीय मोक्ष ।

संसार धैगु थुगुया निमित्तं दयेकल उगुया निमित्तं दयेकल
थुम्हस्यां दयेकल उम्हस्यां दयेकल धैगुनं छुंहे दुगु मखु ।
संसार देकुम्ह कर्त्ता धैम्हनं मदु दयेकुगु ज्या जूगुनं मदु
संसारया श्रृष्टि धैगुनं मदु संहार स्यना फुना वनीगु धैगुनं
मदु । थथेया नितिं सर्व हे शून्य धका थगु थ्व दुतीय
मोक्ष ।

१४९

३) अप्रणिहित तृतीय मोक्ष ।

थ्व छगु जि दयेका धका सुनानं छुंहे देका तःगु दुगु
मखु । देका बने जया च्वंगु संसार धैगुनं छुंहे दुगु मखु ।
छुं उत्पत्ति जुल धैगुनं मदु हानं नाश जया स्यना फुना
वनी धैगुनं दुगु मखु रूप आकार छुं बस्तु पदार्थ धैगु छुं
हे मदुगुया स्यना फुना वनी धैगुनं छुंहे गुगु अबिनाशी
सर्व हे शून्य स्वयम्भू आफं आफम्ह प्रकृति प्रभाश्वर थ्व
तृतीय मोक्ष ।

१५०

६ षडभिज्ञ । (खुगु सीगु)

१) दिव्य चक्षु ।

त्रि साहस्र महा साहस्र लोक धातु फुक्क खना वंगु मिखा
गुगु निर्विकल्प समाधिस च्वना स्वेबले त्रि साहस्र महा
साहस्र लोक धातु फुक्क हे खना वं । १५१

२) दिव्य श्रोत्र ।

त्रि साहस्र महा साहस्र लोक धातुयागु शब्द तायोगु न्हायेपं
ध्वनं गुगु निर्विकल्प समाधिस च्वना न्यने बले फुक्क
शब्द ताया वं । १५२

३) परचित्त ज्ञान ।

सकल प्राणि गणपिनि चित्तो तच्चवंगु चित्तयागु खं फक्क
सियोगु । ध्वनं निर्विकल्प समाधिया द्वारं प्राणि पिनिगु
चित्तो दृष्टि छ्वोया स्वेव फुक्क सिया वं १५३

४) विषयगमन ।

मतो लयाये तक्कं क्षणमात्रं आकाशे व्वेवनेथे वना ध्वंक
वने फंगु । ध्वनं निर्विकल्प समाधिया द्वारं ध्यंक वने फं । १५४

५) पूर्वं निवासान् स्मृति ।

पूर्वं जन्मया खं फक्क लुमना वंगु ।

पूर्वं जन्मयागु खं दक्कं लुमंके फंगु । ध्वनं निर्विकल्प

समाधि स्वेबले लुमना. वे ।

१५५

६) ऋद्धि ।

अनेक प्रकारया ऋद्धि पराक्रम कयने फंगु य्वनं निर्विकल्प
समाधिया द्वारं हे जक अनेक प्रकारया ऋद्धि पराक्रम
कयने फं ।

१५६

१) समाधि ।

संसार धंगु देकुम्हनं मदु देकुगु छुं ज्या जूगुनं मदु देका
बने ज्या च्वंगु छुं संसार धंगु दुगुनं मखु । छु पदार्थ
हे मदु सर्व हे शून्य प्रभाश्वर धर्म धातु समतास च्वनेगु । १५७

१) धारणी ।

अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञानस थ्यंका गुगु ज्ञान धारण
याना च्वनेगु ।

१५८

१०) गु तथोगत बल ।

१) स्थाना स्थान ज्ञान बल ।

गुगु स्थान निर्वाणया मार्ग च्वे.याहां बनीगु थुगु अस्थान

मभिगु ववे क्वकहां वनीगु संसारया दुःख रूपी समुद्रस
लाःवनीगु धका स्यूगु । १५९

२) कर्म बिपाक ज्ञान बल ।

भिगु मभिगु थःमं यानागु तक्कया कर्म जुया वंगु धका
स्यूगु बल । अथात् थमं करपित गथे याना थःतनं अथेहे
याःवै अथेहे जूवै धका स्यूगु । १६०

३) ध्यान बिमोक्ष समाधि समापत्तिनां संक्लेश व्यब
दान व्यबस्थान बिशूद्धि ज्ञान बल ।

ध्यान मोक्ष समाधिस च्वना समापत्ति संक्लेश जुया वंगु
निर्मल जुया वंगुया बिशूद्धि .सीगु. ज्ञान. बल । १६१

४) सत्वेन्द्रिय परापर ज्ञान बल ।

सत्त्व गणपिनिगु शरीरया इन्द्रिय निर्वाणे .लागु अथवा
बिषये संसारे लाःगु धंगु .स्यूगु बल । १६२

५) नानाधि मुक्ति ज्ञान बल ।

अनेक प्रकारंनं मुक्ति मोक्ष वनेगु ज्ञान स्यूगु थूगु बल । १६३

६) नाना लोक धातु ज्ञान बल ।

दक्क लोक धातु थुगु प्रकारं वैच्वंगु धका स्यूगु बल । १६४

७) सर्वत्रगामिनि प्रति पत ज्ञान बल ।

न्ह्याथासनं सम्यक्सम्बुद्ध निबानस थ्यक वनेगु लं स्यूगु
ज्ञान बल । १६५

८) पूर्ब निबोसानु स्मृति ज्ञान बल ।

पूर्ब जन्म यागु खँ फुक्क लुमनीगु ज्ञान बल । १६६

९) च्युत्यु पपत्ति ज्ञान बल ।

सिना वनीगु धंगु थथे ज्वीगु । जन्म कावनेगु धंगु थथे
ज्वीगु थथे ज्वीव जन्म कावने मालिगु धका स्यूगु बल । १६७

१०) आसूबक्षय ज्ञान बल ।

क्लेश पाप धंगु थथे याना फुकेगु धंगु स्यूगु बल । १६८

४ चतुरबैशारद्य-प्यंगु सीकेगु ।

१) सब धर्माभिसंबोधि बैशारद्य ।

संसार धंगु थुगु किसिमंजुया जक दैचबंगु धका सियीगु । १६९

२) सर्वासूबक्षय ज्ञान बैक्षारद्य ।

दक्क पापक्लेश चित्तमल फुकेगु ज्ञान थुगु धका सियीगु । १७०

३) अन्तरायक धर्म व्याकरण बैशारद्य ।

भिगु मभिगु कर्म यानागु तक्कया कर्म भोग यायेमाःगु
कर्म बिपाक कने फुगु । १७१

४) नैर्यानिक प्रतिपत् व्याकरण बैशारद्य ।

निर्बाण धैगु थुजोगु निर्बाणस थ्यंक वनेत थुगु किसिमं
थुगु प्रकारं वनेमाः धका थुगु स्यूगु । १७२

४ प्यंगु प्रतिसंबित् ।

१) धर्म प्रतिसंबित् ।

संसार धैगु थुजोगु धका छगू छगू दत्तले स्यूगु मस्यू
धैगु छुंहे धाये स्वाःक स्यूगु । १७३

२) अर्थ प्रतिसंबित् ।

संसार धैगु थुगु हेतु कारणं जक दैगु धका संसार दै
वैगुया हेतु कारण स्यूगु । १७४

निरुद्धित प्रतिसंबित् ।

संसार धैगु थुजोगु यथे ज़्या जक दैचवंगु धका छगू छगू
वत्तले कनेफुगु मथ मस्यू धैगु छुंहे धाये स्वाःक कने फुगु । १७५

४) प्रतिभाण प्रतिसंबित ।

अनेक ऋद्धि पराक्रम वयनानं सकलयातं चित्त वज्रंज्वीक
बोधयार्थे फंगु । १७६

१) महामैत्री ।

थःगु ज्यूयात गथे प्रेम दुःख कष्ट ज्वीगु मय मं पि प्राणि
पिनिनं अथेहे थःथःज्यूयात प्रेम दुःख कष्ट ज्वीगु सुंया
मय धका सकल प्राणिगणपि थःगुहे समान थें खःधका
खनेगु । १७७

१) महाकरुणा ।

संसारया प्राणिधाक्वं दुःखरूपी समुद्रे दुना तच्चोगु
नरकया कष्ट इत्यादि भोगयाना च्वंगु खनाः अमिगु दुःख
कष्ट धंगु किचित्मात्रनं मदेमा अमिगु दुःख कष्ट फुक्वं
जिजक भोगयाये अपि सकले संसारया दुःखरूपी समुद्रं
छतेजुया सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया पद लाके धका बोधि
प्रस्थानया चित्त यायेगु । १७८

१८) अष्टादशादेणिक बुद्धधर्म ।—

वंशारद्य

४

स्मृत्युपस्थान

३

महाकरुणा

१

१९६

१) श्रोतापत्ति फल ।

गुम्ह मनुष्यं धर्मं यायेगु धंगु थुलि तक्कया कतिलाःगु
 थुलितक्कया जितः हित सुख ज्वीगु धकाः सीयी थुयी ॥
 हानं पाप कर्मधंगु थुलितक्क कति मलाःगु संसारया थिति
 दत्तलेंहे थःत षोडश नरक इत्यादियाहे तच्चोगु दुःख
 कष्ट नयेमालीगु धका गुम्ह मनुष्यं सुख ज्वीगुया लें
 तच्चोकें दुःख कष्ट ज्वीगुया लें कुशलमूल अकुशलमूल
 बांलाकं सीयी थुयी । थुम्ह मनुष्यं भिंगु कुशलमूल तोता
 मभिंगु अकुशल मूल गुगु अबस्थासं हे ज्वें वनी मखु
 काःवनी मखु । थुगु ज्ञानया चर्यां हे थुम्ह मनुष्य सधर्मया
 घोरास लाये धुंकुम्ह मखुगु अकुशल कर्म धंगु गुगु अबस्थासं
 यायी मखे धुंकुम्ह श्रोतापत्ति फल लाये धुंकुम्ह धंगु
 जयी ।

१९७

२) सकृदागामि फल ।

गुम्ह मनुष्यं श्रोतापत्तिस कथर्थे कुशल मूल अकुशल मूल

फुक्क बांलाकं सिल थुल तर थुगु जन्मं ज्वने माःगु तोते
 माःगु दक्क चर्यां पूर्णं याये मफुत लिपा यागु जन्मं
 दक्क पूर्णं याये धायो थुजोम्ह मनुम्य यात सकृदागामि फल
 लाःम्ह धका धायो । १९८

३) अनागामि फल ।

हानं गुम्ह मनुष्यं थुगु मनुष्य जन्म धंगु थुलि तक्क
 दुर्लभ जुया च्वंगु थुजोगु जन्म हानं लिपा कांये हे दैमखुत
 धका सीका थवीका । गुलि तक्कया शील नियमे च्वना
 तोते माःगु दु थ्व अकुशल कर्म फुक्कं तोतं । हानं ज्वने
 माःगु धाःगु कुशल कर्म दक्कं बांलाकं ज्वनी थुम्ह मनुष्य
 यात थुगु हे जन्मे पाप क्लेशया कर्म छुहे मयाये धुंकुम्ह
 अनागामि फल लाःम्ह धका धायो । १९९

४) अर्हत् ।

गुम्ह राग द्वेष मोह इत्यादि रूपी शत्रु यात थःगु मनं
 त्याके धुन धंगु चित्तम्ह जुयो । हानं गुगु अकुशल कर्म
 थमं खना च्वनागु गुलित दुगु खः थ्व फुक्क तोते धुन
 जिगु आत्मा यात चो धुन जिगु आत्मा यात शान्ति
 याये धुन आजि श्रावक निर्वाण अर्हत् पद लाये धुम्ह

जुल धंगु मनं खनी थुम्ह सित अर्हत् पद लाःम्ह धका धायी । २००

१) प्रत्येक बुद्ध .।

बोधिसत्त्वयानं कवे अर्हत्तयानं चवे निगूया बिचेयागु ज्ञानस थ्यंम्ह यात प्रत्येक बुद्ध धका धायी । प्रत्येक बुद्ध धंपिसं थः याकःचा च्वना थःगु हे बिचारं क्लेश खना च्वंगु फुक्क फुका छ्वोये धका धायी थुजोपित प्रत्येक बुद्ध धका धायी । प्रत्येक बुद्धयानं यातनं श्रावकयान हे धका धायी । २०१

१) सर्वज्ञता ।

थ्व बिश्व संसारया दक्क पदार्थ धंगु थुजोगु यथे जुया च्वंगु धंगु संसारया दक्क पदार्थ संपूर्णं स्यूम्ह थूम्ह कमे फुम्ह यात सर्वज्ञता पदस थ्यंम्ह धका धायी । २०२

१) मार्गाकार ज्ञता .।

सत्त्व प्राणि गणपित सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणस थ्यंका बीफुम्ह सित सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया लं स्यूम्ह धका धायी । लं स्यूम्ह धाःगु हे छुंहे लं मस्यूम्ह धकानं धायी छाये धाःसा

सम्यक्सम्बुद्ध निवाणयालं धंगु छुंहे मनु । कारण ससा
रया प्राणि धाक्वहे आदिवुद्ध धर्मधातु खः आदि बुद्ध
धर्मधातु आदिवुद्ध धर्मधातुहे जुयेत छु चया नियम याये
माली । लंघंगु छुंदे प्रज्ञापारमिता ज्ञानया पूर्णरूपं चया
याना च्वंम्ह सिद्धगुरु चूलात धाःसा छु पदार्यहे शील
नियेम क्रिया चया यायेम्वाःक क्षणमात्रहे जि सम्यक्स
म्बुद्ध निवाणसहे च्वना च्वनाम्ह खः जिहे आदि बुद्ध
स्वयम्भू धर्मधातु खः धकाः चायेका वो साका ख्वीका
वीयी । थथे यायेफुम्हसित मार्गाकारजता-लंस्युम्ह धायी २९३

१) सर्वाकारजता ।

विश्व संसारया सर्व आकार धाःगु थुजोगु थथे च्वंगु
धका मूर्ख गणपिसंजक खना च्वंगु धका इत्योदि गर्थेजया
च्वंगु संसार खः अथेहे संपूर्ण भूल मज्जीक गम्हसिनं थुयी
थुम्हसितहे सर्वाकारजता संसार दक्ख पदार्थ वांलाक स्युम्ह
यो पदस थ्यंम्ह धका धायी । । हानं गुगु संसारया सर्व
आकार बिश्व संसारया रूप धाःगु हे अरूप रूप आकारदुगु धंगु
छु पदार्थ हे दुगु मखुसर्वहे शून्य अथे सर्व हे शून्यगुली छुसीकेगु
स्वेगु खनेगुदे थथे । बिश्व संसारधंगु छुंहे मखंगु मस्युगु

रूपं स्यूम्हसितहे संसारया दक्क आकार स्यूम्ह सर्वाकार
ज्ञताया पद लोम्ह धका धायी ॥ २०४

स्व सर्वाकारज्ञता तक्कयागु २०४ तक्कया ज्ञान प्रज्ञापार
मिताया समाधि योग याये मफुपिसं निबिकल्प समाधिया
चर्या याये मफुपिसं थुक्रिया नियम चर्या सीका थ्वीका
फुक्कं यायेमाः । ।

गुगु सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणया चर्या निबिकल्प समाधियोग
यायीपि मनुष्य गणपिसं थुगू २०४ गुया शील नियम विधि
विधान चर्या छु पदार्थहे मर्त भावनामात्र कल्पनामात्रनं
याये मज्यू । अर्थात् शरीरनं बितिभाव दण्डवत् रत्न
मण्डल दोहलपेगु इत्यादि याये मज्यू । म्हुतुनं स्तोत्र
धारणी मंत्र पर्यंतं छुहे बोनेगु याये मज्यू । मननं सुंहे
देशदेवताया मूर्ति ध्यान भावना संग मात्रनं देके मज्यू ।
मन ब्वेम्ह आत्मा शुद्धान्तं मदेका नैरात्मा-निरआत्मा जुया
लखे लःमिले ज्वीथे दुरूयो दुरू मिलेज्वीथे गुगु आदिवुद्ध
धर्मधातु तथतास थःगु आत्मा लीन ज्वी फयेके माःगु
जुया च्वन । ।

गुगु निबिकल्प समाधिया चर्या यानाः तथतास आत्मा

लीन यायेगु सीव ध्वीव गुगुली च्वने फयेव थुगु यात हे
 सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण धका धायी ॥ तर थुगु तथता शून्य
 तास जक च्वनेगु यातनं सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण धका धायी
 मखु । हानं थःथमं हे क्षणमात्रं रूप धारण याना उपपादुक
 सत्त्व जुया सत्त्व प्राणि गणपि उद्धार यायेगु महाकरुणाया
 हेतुं—करुणामयया अवतार जुया अथवा महा मञ्जुश्रीया
 अवतार जुया हानं संसारस हे क्वाहाँ वै ॥ ॥ संसारे
 क्वाहाँ बोसान गुम्हसित संसारया पाप क्लेशया बन्धनं
 थो फंमखु । गुलि गुलि संसारया बन्धनं उम्हसित ची धका
 सनी उलि उलि हे ऊन् ऊन् संसारया बन्धनं थो मफयेक
 थाहाँ थाहाँ यनी ॥ ॥ उम्हसितं संसारे हे च्वना
 (सबो प्रकारं जगतोहिताय) न्ह्यागु प्रकार यानानं जगत्
 यात हित ज्वीगु महायान बज्रयानया चर्या याना
 च्वनी ॥ ॥

थुम्ह श्री महा करुणामय श्री मञ्जुश्री श्री बज्रसत्त्वया
 अवतारया चर्याया आशिका थथे जुयी ॥

बोधि चर्यावतारया दसम पटले ।

आकाशस्य स्थितिरावित् यावच्च जगतः स्थितिः ॥

तावत् मम स्थितिर्भूयाद्भजगदुःखानि बिघ्नतः ॥ ॥

गुथायेतक्क लःमिःचाः फये आकाशदै हानं गुथायेतक्क
जगत् संसार सत्वप्राणि गणपिं दयो उथायेतकं जगत्
सत्वप्राणि गणपिं निगु दक्ख संसारया दुःख फुकेगु महा
करुणाया चर्यायानाः जिनं च्वनाहं च्वनेतिनी धकाधायी ॥

हानं तत्त्व संग्रह धंगु ग्रंथे थथे धंतःगु दु ।-

यथा यथा हि विनयं यान्ति सत्त्वाः स्वभावतः ।

तथा तथा सत्त्वार्थं कुर्यात् रागादिभिः शूचि ॥

सत्वप्राणि गणपिनिगु बान्हि स्वभाव गथे गथेजुया च्वंग
खः अमिगु स्वभावर्थे अथे अथेहेजुया स्वार्थी भावधंगु छुंहे
मदुगु निर्मल शूद्धगु चित्तयानाः सत्वगणपित हित ज्वीगु
संसारया बन्धनं मुक्त ज्वीगु कर्म याना च्वने धका धायी ॥

सर्वसत्त्वहितायाय बुद्धशासन हेतुतः ।

सर्वकर्माणि कुर्वन्ते बहुपुण्यमवाप्नुयात् ॥

बुद्धयागु ज्ञान प्रकाशयानाः दक्ख सत्वप्राणि गणपित उद्धा
रयायेया निमित्तस (गुम्ह श्री महाकरुणामय स्वरूप-गुम्ह
श्री मन्जुधीया स्वरूप गुम्ह श्रीबज्रसत्त्वया स्वरूपम्ह सिद्ध
महापुरुषं) याये मज्जधंगु छु पदार्थहे दमखु गुगुया परि

णाम आखिर सत्वउद्धार ज्वीगु जित्रमाः युगुया फल आ
पालंहे लायि धका थये धंतल ॥ गुम्हसित मभिगु धंगु छु
पदार्थहे .देमखु राग द्वेष मोह इत्यादि दक्क मभिगु याये
फुम्ह ज्वीधुंके अर्थात् ।—

एनचित्तेनतेवाला संसारे बन्धनं गता ॥

योगिनतेन .चित्तेन सुगताना गतिगता । ।

संसारया मूर्ख गणपिसं गुगु पंचमहा पाप इत्यादि मखगु
पाप कर्म यायी ततःधपि योयी सिद्ध महापुरुष गणपिसं
उजोगु मूर्ख गणपिसं याःगु थेंजागु मभिगु कर्मयासानं
दक्क भिगु कर्मजुया वनी सिद्ध महापुरुष गणपिसं न्ह्यागु
कर्मयाःसानं भिगुहे जया वनी थुजोपि । सिद्ध महापुरुष
गणपित मभिगु धंगु छुंहे दे मख ॥ थजोम्ह सिद्धपुरुष
तुरंतं निर्बिकल्प नैरात्मा आत्माहे मदुम्ह जया तथतास
थ्यंकः वनी । हानं तुरंतं महाकरुणाया हेतुं संसारस क्वाहा
वया उपपादुक सत्व कल्पनायाम्ह सत्वजुया सत्व उद्धार
नं याःवयी थुगु चर्यायानाः चवनेगुयातहे सम्यक्सम्बुद्ध
निर्वाण धका धायी शून्यतासजक चवनेगु यातनं सम्यक्स
म्बुद्ध निर्वाण धायी मखु । हानं करुणासजक चवनेगु

यातन सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण धायी मखु । शून्यता महा
करुणास प्रज्ञा उपोय निगुलि अभिन्न छुत्ते मज्जु निगुलि
छग्गू जूगू यात हे जक अनुत्तर सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण धका
धायी ।

थगु असंख्य दुर्लभ जुया छ्वंगु मनुष्य जन्म कया तथतास
चवना शून्यता महा करुणा प्रज्ञोपायया थन तक्क यागु
ज्ञान थ्यंकाः संसारया थिति वत्तल्ले हे थगु महा करुणाया
अर्यास छवने फयेके माःगु मनुष्य जन्मया मूलगु कारण
जुया छवन ॥ ॥ गुगुलि संसार यागु जन्म जरा
व्याधि मरण दुःख थार्के सुवत्त जूम्ह सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाणस
थ्यंम्ह तथतास थ्यंम्ह तथागतया पद करुणामयया पद
वज्र सत्त्वया पदस थ्यंम्ह धका धायी ॥ थुलि ॥ ॥

लेखकया प्रकाश ज्वी धुंकुगु सफू ।

मोक्ष दर्पण	११
बुद्धया १०८ जन्म लुमंकेगु संस्कृत स्तोत्र	१२
ज्ञान साधना प्रथम भाग	१३
ज्ञान साधना दुतीय भाग	१४
एक बिंशति प्रज्ञापारमिता भाषा सहित	१५
बुद्धया १०८ जन्म आदि ६३गू बाखं	३६।८
स्वायम्भू पुराण तीर्थ महात्म्य तोता	३।
अष्टसाहस्रिका प्रज्ञापारमिता भाषा संपूर्ण	१५४।
शतसाहस्रिका प्रज्ञापारमिता प्रथम खण्ड पूर्वार्ध	३००।
सम्यक्सम्बुद्ध निर्वाण मार्ग	२५।
गुणकारण्ड ब्यूह महायान सूत्र	

हानं मेगु प्रकाश ज्वीगु सफू ।

शतसाहस्रिका	प्रज्ञापारमिता	तःधं	सफूया	भा
			प्रथम खण्डया	उत्तरार्ध
”	”		दुतीय खण्ड	
”	”		तृतीय खण्ड	
”	”		चतुर्थ खण्ड	
मध्यमक	शास्त्रया	भाषा		